

*Ediție bilingvă
română-engleză*

Strategia Sectorială în Domeniul Culturii 2023-2030

Această strategie a fost elaborată în cadrul proiectului
VIZIUNE STRATEGICĂ ȘI COERENȚĂ PENTRU SECTORUL CULTURAL
(SIPOCA 709 / MySMIS2014+: 129541)

Strategia Sectorială

în Domeniul Culturii

2023-2030

Echipele implicate în elaborarea Strategiei Sectoriale în Domeniul Culturii 2023-2030

Din partea liderului de proiect Unitatea de Management a Proiectului:
Experti coordonatori - Alexandra DRAGOMIR; Răzvan BRĂILEANU; dr. Pîrvu IONICĂ
Experti management - Bogdan Ștefan TRÎMBACIU; Monița DRĂGAN; Albertina NĂSTASE;
Valentin SAVU; Diana CORJAN; Sandra ISBĂȘESCU; Mirela BUNEA;
Claudia CIOBANU; Claudia BODEA; Alexandru TOMA

Din partea partenerului Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, care a realizat
Analiza funcțională și cercetarea care au stat la baza elaborării documentului strategic:
Manager de proiect și coordonator științific - conf. univ. dr. Carmen CROITORU
Experti - prof. univ. dr. Alexandru BOUREANU; prof. univ. dr. Valentin COJANU;
prof. asoc. dr. Anda MARINESCU; prof. asoc. dr. Virgil NIȚULESCU;
prof. asoc. dr. Raluca RĂDOI; Cătălin DĂRĂȘTEANU
Experti în legislație - av. Roxana IONESCU; av. Adrian RIȘTA; av. Mihai VASILE
Cercetători și documentariști - dr. Alin SAVU; drd. Bogdan PĂLICI; Ioana CEOBANU;
Andreea CODREANU; Elena BOLOGA; Geronda POPESCU;
Roxana AȘTEFĂNOAIEI; Andreea UVEGHEȘ

Design copertă: Andreea CODREANU; Aurora PĂDUREANU

Cuprins

Introducere	5
Viziune	9
Misiune	9
Prioritățile, politicile și cadrul legal existente	11
Analiza contextului și definirea problemelor	19
Obiectivele generale și specifice	23
Programe	25
Rezultatele așteptate	29
Indicatorii	35
Procedurile de monitorizare și evaluare	37
Instituțiile responsabile	39
Implicațiile bugetare și sursele de finanțare	41
Implicațiile asupra cadrului juridic	45
Anexa - plan de acțiune	46

Introducere

Nevoia unei strategii sectoriale, dedicate domeniului culturii, este explicitată în Analiza funcțională a ecosistemului cultural din România¹. În sinteză, lipsa unui document programatic adoptat, care să ofere un set de obiective și direcții de acțiune relevante la nivel național, a condus, în ultimele decenii, la o deteriorare continuă a infrastructurii culturale, a calității și numărului resursei umane implicate în activitățile culturale, la o scădere continuă a consumului cultural.

De asemenea, piața culturală din România este caracterizată printr-un consum crescut al producățiilor străine, în detrimentul creațiilor

autohtone. Problemele de natură structurală ale sectorului cultural au condus la existența unor discrepanțe semnificative între regiuni, între mediile urban și rural, între categoriile de publicuri și între subsectoarele culturii, respectiv între acest domeniu și celelalte domenii ale vieții social-economice din România.

Domeniul cultural este structurat în Sectoare Culturale și Creative (SCC) care, potrivit raportului ESSnet-Culture din 2012, sunt definite ca „toate sectoarele de activitate care au potențialul de a genera inovare și locuri de muncă, în special din proprietatea intelectuală”.

SCC au anumite caracteristici generale:

- cuprind diverse practici sociale recunoscute, în prezent, ca fiind culturale, iar aceste practici sunt în evoluție;
- înglobează reprezentările estetice și filosofice ale unui popor și toate modalitățile de înțelegere a identității acestuia;
- sunt bazate pe valori culturale și pe expresii artistice și alte expresii creative individuale sau colective;
- includ dezvoltarea, crearea, producerea, difuzarea și conservarea de bunuri și servicii care constituie expresii culturale, artistice sau alte expresii creative, precum și funcții conexe implicite, cum ar fi educația sau managementul.

Activitățile SCC au moduri diferite de finanțare și orientare către piață, activând în mediul public sau privat, în funcție de capacitatea de a-și acoperi cheltuielile de producție și capacitatea de a genera profit.

În România, Sectoare Culturale și Creative sunt următoarele:

1. Carte și Presă
2. Biblioteci și Arhive
3. Patrimoniu
4. Meșteșuguri
5. Arte Vizuale
6. Arhitectură
7. Artele Spectacolului
8. Audiovizual/Multimedia/Cinematografie
9. Publicitate.

¹ https://www.umpcultura.ro/Files/rezultate-ssdc/Analiza%20functionala_complet_07.22.pdf

Modelul ESSnet-Culture a fost adaptat realităților administrative și legislative din România, prin identificarea celor 9 sectoare, desfășurate în 21 de sub-sectoare de activitate care s-au dezvoltat în 30 de ani de practici culturale. Atât clasificările, cât și definițiile sectoarelor rămân deschise pentru înglobarea viitoarelor forme de expresie culturală creativă, deoarece cultura are particularitatea de a fi un domeniu care se autogenează.

Studiile asupra SCC au arătat că:

- Sectorul cultural reprezintă 3,1% din produsul intern brut (PIB) național;
- În 2020, bunurile și serviciile creative au reprezentat 3,21% din totalul mărfurilor și serviciilor exportate;
- La nivel mondial, SCC (atât din mediul public, cât și cele din mediul privat) oferă 6,2% din totalul locurilor de muncă;
- SCC au generat până în prezent aproape 50 de milioane de locuri de muncă în întreaga lume;
- SCC angajează în mod constant, mai mulți tineri (15-29 de ani) decât alte sectoare.

Alături de clasificarea în funcție de specificul activității, raportul ESSnet-Culture propune și recunoașterea a șase funcții esențiale, care subliniază în mod diferit rolul fundamental al Culturii ca domeniu de intervenție socială și economică.

Funcția de creație se referă la activitățile propriu-zis creative, de elaborare a ideilor artistice, a conținuturilor și a produselor culturale originale. Funcția creativă este responsabilă de generarea bunurilor/serviciilor culturale, materiale sau imateriale, care intră în circuitul de consum. Creația bunurilor/serviciilor culturale construiește și conturează un domeniu care se autogenează din nevoia permanentă de depășire a formelor de expresie sau valorilor simbolice existente. Din această perspectivă, cultura este un domeniu aspirațional, indispensabil ființei umane în acțiune.

Funcția de producție reunește activități care contribuie la materializarea creațiilor de orice tip, fiind prezentă în aproape toate sectoarele, mai puțin în sectorul Patrimoniu cultural. Procesul de producție implică transformarea resurselor într-un produs sinteză și necesită antrenarea de resurse umane specializate, resurse materiale și operațiuni care au ca rezultat o foarte mare varietate de produse.

Funcția de diseminare / comercializare se referă la „a face disponibilă opera creată și produsă”. Diseminarea include activități de comunicare și de difuzare a conținutului, pentru a pune la dispoziția consumatorilor bunuri/servicii culturale materiale sau imateriale.

Funcția de prezervare / conservare include toate activitățile care conservă, protejează, restaurează și întrețin patrimoniul cultural sau bunurile culturale generate de alte sectoare. Ea cuprinde atât bunuri materiale, cât și imateriale care se regăsesc în memoria culturală colectivă ca valoare spirituală.

Funcția de educație este o funcție specifică tuturor activităților culturale, deoarece, în societățile democratice, misiunea acestora este să transmită valori comunitare, să stimuleze participarea socială și să antreneze constructiv cetățenii.

Funcția normativă / de reglementare este cumulată cu funcția de management specializat și se referă la „toate activitățile desfășurate de instituții și organizații, publice sau private, a căror misiune este de a oferi mijloace și un mediu favorabil pentru activități, operatori și spații culturale”. Acestea includ pe lângă reglementări legale care să faciliteze accesul, diseminarea bunurilor/serviciilor culturale către beneficiari.

Bunurile / serviciile culturale sunt eterogene, variabile și caracterizate de unicitate, iar cele imateriale sunt foarte adesea experiențe irepetabile, dependente de locul de consum sau de un anumit interval de timp legat de timpul liber al consumatorului. Modul de producție nu este niciodată mecanic, implicând deseori creatorul până la etapa finală de produs pus în circulație. Producția oricărui bun/serviciu cultural în folosul publicului antrenează costuri, uneori semnificative,

generate de tipul de resursă și de competențele necesare asociate sau de fragilitatea acestor resurse, la care se adaugă întotdeauna drepturile de proprietate intelectuală recunoscute. Parcursul de la creator la consumator necesită la rândul lui un tip de asistență materializată fie prin infrastructuri speciale, fie printr-o comunicare și promovare dedicată.

Consumul cultural se referă la totalitatea activităților cu caracter cultural la care oamenii participă, fie în spațiul domestic/ non-public, fie în spațiul public. Un alt concept util pentru înțelegerea practicilor culturale este cel de participare culturală. Conform UNESCO, „participarea culturală reprezintă orice formă de participare sau activitate culturală, care are scopul de a crește capacitatea informațională și capitalul cultural, care îi ajută pe oameni să-și definească mai bine propria identitate și/sau le oferă posibilitatea de a-și exprima individualitatea”.

Barierile de consum cultural: conform raportului Comisiei Europene “A Report on Policies and good practices in the public arts and in cultural institutions to promote better access to and wider participation in culture”, barierele de consum cultural pot fi „fizice (de acces la infrastructură), financiare (bilete de acces, biletele de transport public), geografice (pentru persoanele care locuiesc în zone unde nu există infrastructură culturală), dar pot fi și intangibile, cum ar fi barierele culturale (bariere de înțelegere, de interese, opțiuni de gust, bariere lingvistice), de atitudine (atmosfera instituțională) și de percepție”.

Strategia Sectorială în Domeniul Culturii 2023-2030 a fost elaborată cu respectarea următoarelor principii indicate în toate politicile și strategiile la nivel european și de cadrul legal:

- a) principiul participării;
- b) principiul responsabilității;
- c) principiul fundamentării;
- d) principiul durabilității;
- e) principiul predictibilității;
- f) principiul transparenței.

Pentru soluționarea problemelor detaliate în Analiza menționată și sumarizate în secțiunile subsecvente ale prezentei Strategii, sunt propuse

direcții de acțiune convergente, care să abordeze domeniul cultural într-o manieră holistică.

Perioada implementării este intervalul 2023-2030. Durata mai mare de 5 ani asigură atât adoptarea deciziilor de natură legislativă și administrativă, cât și aplicarea acestora, respectiv posibilitatea verificării gradului de îndeplinire al obiectivelor propuse și adoptarea măsurilor corective necesare.

Implementarea strategiei se va realiza pornind de la rolul fundamental al Ministerului Culturii ca autoritate publică centrală cu atribuții în dezvoltarea și implementarea strategiilor și politicilor publice din domeniul culturii. Din această perspectivă, direcțiile de acțiune identificate de Ministerul Culturii și incluse în prezenta Strategie oferă un cadru amplu, care să permită acțiuni convergente ale autorităților publice locale, instituțiilor publice de cultură din subordinea acestora, operatorilor culturali de drept privat și lucrătorilor culturali.

Pentru reducerea rapidă a decalajelor evidențiate în Analiza funcțională, unele dintre măsurile propuse vor impune acțiunea guvernamentală directă în finanțarea modernizării și dezvoltării infrastructurii culturale, atât în ce privește infrastructura fixă, cât și în ce privește dotările și echipamentele. Beneficiarii acestor finanțări vor fi atât instituțiile publice, cât și organizațiile de drept privat. De asemenea, sunt planificate finanțări guvernamentale pentru formarea profesională a resursei umane din domeniul cultural, atât salariați, cât și lucrători culturali independenți.

A doua categorie de acțiuni urmărește întărirea cooperării dintre Ministerul Culturii și alte autorități ale administrației publice centrale (în special în ceea ce privește educația, cercetarea și turismul), agențiile pentru dezvoltare regională și autoritățile administrației publice locale. Această cooperare va oferi soluții pentru clarificarea și întărirea rolului culturii în societate și economie, precum și pentru o mai bună integrare a strategiilor și politicilor publice ce vor fi dezvoltate la nivel central, regional și local.

A treia categorie de acțiuni presupune crearea și punerea în aplicare a mecanismelor de natură juridică, financiară și administrativă care să faciliteze activitățile instituțiilor publice de cultură, organizațiilor culturale de drept privat și creatorilor individuali în sensul dezvoltării unor produse și servicii culturale de calitate și al creșterii reale a gradului de acces al publicului la expresia culturală, indiferent de forma de manifestare a acesteia.

A patra categorie de acțiuni urmărește întărirea cooperării dintre Ministerul Culturii și organizațiile culturale de drept privat, respectiv lucrătorii din domeniul cultural (prin asociațiile lor profesionale), în sensul realizării unei mai bune integrări a strategiilor și politicilor publice în activitățile acestora, pe baza cunoașterii problematicilor specifice fiecărui SCC.

O parte dintre direcțiile de acțiune propuse vor fi puse în aplicare simultan, în special cele care privesc intervenția guvernamentală directă,

astfel încât efectele pozitive dorite să se producă sistemic și unitar la nivelul întregii țări.

Implementarea strategiei va fi realizată de:

- a) Ministerul Culturii;**
- b) Ministerele cu atribuții în domeniile educație, cercetare și turism, afacerilor externe și Institutului Cultural Român;**
- c) Agențiile de Dezvoltare Regională;**
- d) Autoritățile administrației publice locale;**
- e) Instituțiile publice de cultură, așezămintele culturale și organizațiile culturale de drept privat;**
- f) Creatorii individuali.**

Viziune

Cultura este liantul fundamental al societății românești, principalul vector al creativității, care articulează potențialul de dezvoltare sustenabilă a comunităților și oferă cadrul de exprimare și de participare reală a tuturor cetățenilor la punerea în valoare a moștenirii culturale și a creației contemporane și la dialogul cultural european și internațional.

Misiune

Acțiunea guvernamentală urmărește integrarea și valorificarea socială și economică a creativității indivizilor și comunităților, a Sectoarelor Culturale și Creative pentru o societate a viitorului incluzivă, care utilizează în mod sustenabil resursele naturale și culturale.

Prioritățile, politicile și cadrul legal existente

În conformitate cu prevederile H.G. nr. 90/2010, cu modificările și completările ulterioare, Ministerul Culturii este organul de specialitate al administrației publice centrale, care elaborează și asigură aplicarea strategiei și politicilor în domeniul culturii.

În procesul de elaborare a strategiilor, politicilor publice și direcțiilor de dezvoltare pentru domeniile din sfera sa de competență, Ministerul Culturii este obligat să se consulte cu autoritățile publice interesate, instituțiile publice de cultură, alți operatori culturali și specialiști în domeniul culturii, cât și cu reprezentanții societății civile.

Pentru domeniul său de competență, Ministerul Culturii asigură îndeplinirea obligațiilor decurgând din calitatea României de stat membru al UE, inclusiv în ceea ce privește transpunerea și/sau crearea/remodelarea cadrului juridic de aplicare a actelor juridice ale UE, implementarea și monitorizarea aplicării acestora.

În acest context, este important de reținut că situația culturii din România prezintă câteva particularități, experimentate în timp și de alte state ale fostului bloc sovietic, datorate modului în care a fost reglementată și normată cultura în perioada regimului comunist, urmată de o sensibilă de-responsabilizare a statului consemnată după anii '90, când o parte dintre SCC au făcut pasul spre economia de piață, devenind organizații orientate spre profit și nefiind recunoscute ca exponente ale culturii instituționalizate de drept public.

În acest fel, în ultimele decenii, percepția publică asupra domeniului culturii este una distorsionată, cultura fiind înțeleasă ca fiind formată în principal din autorități/instituții publice și din formele prin care acestea promovează diverse oferte culturale, iar organizațiile de drept privat din diferite SCC sunt percepute ca mai puțin relevante sau chiar în afara

culturii. În plus, autoritățile administrației publice locale au dovedit că nu dețin întotdeauna suficiente competențe pentru gestionarea problemelor din aceste sectoare și nici nu le consideră o prioritate.

◆ Cadrul strategic european

Cadrul strategic european și național reprezintă punctul de pornire al Strategiei Sectoriale în Domeniul Culturii pentru perioada 2023-2030. Politicile și strategiile europene subliniază și valorifică permanent potențialul de dezvoltare economică și socială al SCC-urilor, precum și contribuția esențială a acestora la dezvoltarea durabilă a societăților.

„O nouă agendă europeană pentru cultură”² este principalul document strategic european dedicat domeniului culturii. Cele trei obiective strategice vizează:

- dimensiunea socială - valorificarea potențialului culturii și al diversității culturale pentru coeziunea și bunăstarea socială;
- dimensiunea economică - sprijinirea creativității bazate pe cultură în domeniul educației, al inovării, al creării de locuri de muncă și al creșterii;
- dimensiunea externă - consolidarea relațiilor culturale internaționale.

Din perspectivă economică, se pune accentul pe trei elemente specifice și pe legăturile dintre ele: promovarea artelor, culturii și gândirii creative în educație și formare profesională; promovarea accesului la finanțare și creșterea capacității de inovare; promovarea competențelor specifice Sectoarelor Culturale și Creative.

Dimensiunea externă este axată pe rolul culturii la nivel internațional, atât în interiorul spațiului european, cât și în exteriorul lui, și pe importanța transmiterii valorilor culturii inter-generațional, cu privire spre viitorul comun al umanității.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52018DC0267>

Concluziile Consiliului cu privire la Planul de lucru în domeniul culturii pentru perioada 2019-2022³ pun accent pe conceptul de durabilitate a patrimoniului cultural, pe coeziunea și bunăstarea socială, pe egalitatea de gen și pe relațiile culturale internaționale.

Tema relațiilor internaționale este detaliată în două documente, după cum urmează:

Comunicarea comună către Parlamentul European și Consiliu – Către o strategie a UE pentru relațiile culturale internaționale⁴ conține principiile directoare pentru acțiunea statelor membre UE în domeniul relațiilor culturale internaționale:

- Promovarea diversității culturale și respectarea drepturilor omului;
- Încurajarea respectului reciproc și a dialogului intercultural;
- Respectarea complementarității și subsidiarității;
- Încurajarea abordării transversale a culturii;
- Promovarea culturii prin cadrele existente de cooperare.

Documentul european abordează strategic și subiectul diplomației culturale cu scopul de a promova o cooperare consolidată la nivelul tuturor statelor membre UE și a încuraja schimburile interculturale de studenți, cercetători și absolvenți.

Concluziile Consiliului privind o abordare strategică a UE cu privire la relațiile culturale internaționale și un cadru de acțiune din 8 aprilie 2019⁵ accentuează nevoia unei abordări interinstituționale, trans-sectoriale și incluzive a culturii în țările non-UE și propun un cadru strategic pentru o mai bună coordonare între instituțiile europene și statele membre UE, în vederea valorificării rolului culturii în relațiile cu țările terțe.

Alte teme care au fost abordate în documentele strategice europene au în vedere generația tânără, democrația, mass-media și audiovizualul.

Prioritățile UE referitoare la tânăra generație sunt incluse în Concluziile Consiliului privind tinerele generații creative (2019/C 189/06)⁶ și

urmăresc: facilitarea participării culturale în rândul copiilor și tinerilor; accentuarea legăturilor dintre cultură și educație; încurajarea și facilitarea antreprenoriatului în SCC-uri; stimularea apariției de noi talente; promovarea competențelor digitale și a educației în domeniul mass-media.

Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, intitulată „Valorificarea la maximum a potențialului inovator al UE. Un plan de acțiune privind proprietatea Intelectuală care să sprijine redresarea și reziliența UE”⁷ conține obiective cu aplicare directă în domeniul cultural:

- valorificarea activelor de natură intelectuală ale Europei pentru a stimula redresarea și reziliența;
- o mai bună protecție a proprietății intelectuale; promovarea unei utilizări și implementări eficiente a proprietății intelectuale, în special de către IMM-uri;
- facilitarea accesului la activele protejate de proprietatea intelectuală și a partajării acestora;
- combaterea încălcărilor drepturilor de proprietate intelectuală.

Un subiect important abordat în documentele europene este mass-media. Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, privind Planul de acțiune pentru democrația europeană⁸ cuprinde mai multe obiective generale, cu aplicabilitate în anumite domenii social-politice, dar include și două obiective specifice SCC. Un obiectiv este cel prin care se propune consolidarea libertății și a pluralismului în mass-media, iar cel de-al doilea vizează combaterea dezinformării, și propune mai multe obligații și responsabilitate sporită pentru platformele online, inclusiv cele utilizate de SCC-uri și educația în domeniul mass-mediei prin dezvoltarea gândirii critice.

Concluziile Consiliului privind educația în domeniul mass-mediei într-o lume în continuă schimbare⁹ se află la intersecția dintre domeniul culturii și domeniul educației. Obiectivele trasate evidențiază nevoia unei cooperări sistematizate, încurajează implicarea profesioniștilor din cultură și educație, inclusiv prin consolidarea competențelor acestora, promovează jurnalismul profesionist, precum și valorificarea noilor tehnologii în contextul mass-mediei digitale.

Concluziile Consiliului privind garantarea unui sistem mediatic liber și pluralist¹⁰ propune o serie de obiective menite să atenueze efectele negative ale pandemiei COVID-19 asupra sectorului audiovizual, cu accent asupra modelelor de noi afaceri, dar și pe importanța și rolul publicității.

Cadrul de acțiune european pentru patrimoniul cultural¹¹ stabilește o direcție comună pentru activitățile din domeniul patrimoniului la nivel european, în special în cadrul politicilor și programelor UE. Pilonii Cadrului de acțiune sunt:

1. Patrimoniul cultural pentru o Europă favorabilă incluziunii: participare și acces pentru toți;
2. Patrimoniul cultural pentru o Europă durabilă: soluții inteligente pentru un viitor coerent și durabil;
3. Patrimoniul cultural pentru o Europă rezilientă: protejarea patrimoniului aflat în pericol;
4. Patrimoniul cultural pentru o Europă inovatoare: mobilizarea cunoștințelor și a cercetării;
5. Patrimoniul cultural pentru parteneriate mondiale mai puternice: intensificarea cooperării internaționale.

Concluziile Consiliului privind gestionarea riscurilor în domeniul patrimoniului cultural din mai 2020¹² subliniază importanța protejării patrimoniului cultural împotriva amenințărilor reprezentate de diferite riscuri (pericole naturale, schimbări climatice, dezastre provocate de om) și recunosc impactul crizelor, precum pandemia de COVID-19, asupra SCC.

⁹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XG0609\(04\)&rid=9](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XG0609(04)&rid=9)

¹⁰ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13260-2020-INIT/ro/pdf>

¹¹ <https://op.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/5a9c3144-80f1-11e9-9f05-01aa75ed71a1>

¹² [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52020XG0605\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52020XG0605(01))

¹³ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/340be8e6-8908-11e9-9369-01aa75ed71a1/language-ro/format-HTML>

¹⁴ http://dezvoltaredurabila.gov.ro/web/wp-content/uploads/2020/08/Agenda-2030_RO.pdf

¹⁵ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13956-2019-INIT/ro/pdf>

Concluziile Consiliului privind îmbunătățirea circulației transfrontaliere a operelor audiovizuale europene, cu accent pe coproducții¹³ propun o serie de măsuri vizând încurajarea coproducțiilor europene și sprijinirea unui ecosistem durabil pentru acestea, inclusiv în materie de instrumente de finanțare.

Sunt continuate acțiunile din cadrul Capitalelor Europene ale Culturii, dar au apărut și inițiative proaspete, cum este Noul Bauhaus European.

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă

Document adoptat în anul 2015, Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă¹⁴ reprezintă un plan de acțiune pentru prosperitate, prin care se urmărește consolidarea păcii universale și asigurarea unei libertăți mai mari. Documentul include 17 obiective de dezvoltare durabilă și 169 de ținte, pornind de la Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului și având ca scop soluționarea diverselor probleme existente la nivel mondial și național. Obiectivele și țintele sunt integrate și indivizibile și asigură echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile: economică, socială și de mediu. Ele vor orienta acțiunile din următorii ani. Obiectivele de dezvoltare durabilă au un caracter global și sunt universal aplicabile, în funcție de diferitele realități, capacități și niveluri de dezvoltare naționale și cu respectarea politicilor și priorităților naționale. Fiecare guvern va decide modul în care aceste ținte globale și aspirații ar trebui să fie integrate în procesele de planificare, în politicile și strategiile naționale.

La nivel european, Rezoluția Consiliului privind dimensiunea culturală a dezvoltării durabile, adoptată în 2019¹⁵, confirmă angajamentul față de durabilitate și dedicarea pentru implementarea completă și rapidă a Agendei 2030 din partea UE.

³ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018XG1221\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018XG1221(01)&from=EN)

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX%3A52016JC0029>

⁵ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XG0607\(01\)&from=RO](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XG0607(01)&from=RO)

⁶ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XG0605\(03\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XG0605(03)&from=EN)

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52020DC0760>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52020DC0790>

Prin intermediul acestui document strategic, Consiliul Uniunii Europene își ia angajamentul să:

- Intensifice eforturile de promovare a dimensiunii culturale în dezvoltarea durabilă;
- Continue activitatea de integrare a politicilor și perspectivelor culturale în politicile naționale de dezvoltare durabilă;
- Revizuiască politicile culturale și cele aflate în strânsă legătură cu domeniul culturii pentru a le maximiza contribuția la durabilitate;
- Continue schimbul de informații și de bune practici, în spiritul învățării reciproce, cu privire la lecțiile învățate la nivel național;
- Se angajeze într-o guvernare participativă, multilaterală și integrată a culturii și a dezvoltării durabile, inclusiv prin sprijinirea inițiativelor de jos în sus ale organizațiilor culturale, ale SCC-urilor și implicarea activă a cetățenilor, în special a copiilor și a tinerilor;
- Colaboreze îndeaproape cu alte instituții ale UE, precum și cu alte părți interesate pentru a debloca întregul potențial de durabilitate al culturii și, în special, cu Comisia în cadrul procesului de dezvoltare a planului de acțiune privind dimensiunea culturală a dezvoltării durabile;
- Înfăptuiască un grup de lucru pentru metoda deschisă de coordonare în ceea ce privește dimensiunea culturală a dezvoltării durabile.

În cadrul Agendei 2030, sunt descrise cele 17 obiective împreună cu sub-obiective specifice și ținte de atins în anul 2030. Nu sunt precizați indicatori de evaluare și monitorizare. Din acest punct de vedere, stabilirea unor indicatori specifici reprezintă o provocare generală și, în particular, specifică pentru Strategia Sectorială în Domeniul Culturii. Analiza obiectivelor incluse în Agenda 2030 relevă faptul că dimensiunea culturală nu este exprimată explicit în niciun obiectiv al Agendei, ci doar în sub-obiective. În mod particular, sub-obiectivul 8.9 menționează cultura în relație cu promovarea turismului durabil, iar sub-obiectivul 11.4 vizează consolidarea și protejarea patrimoniului cultural și natural al lumii.

◆ Cadrul strategic național

Noile obiective de politică UE pentru perioada 2021-2027 au fost conturate, la nivelul României, de Ministerul Fondurilor Europene.

În cadrul următorului buget pe termen lung al UE pentru perioada de programare 2021-2027, Comisia Europeană a propus modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții, fiind prevăzute cinci priorități de investiții:

- **O Europă mai inteligentă, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijin pentru întreprinderile mici și mijlocii;**
- **O Europă mai ecologică și fără emisii de gaze cu efect de seră, care pune în aplicare Acordul de la Paris și investește în tranziția în domeniul energiei, energiile regenerabile și lupta împotriva schimbărilor climatice;**
- **O Europă mai conectată, cu rețele strategice de transport și rețele digitale;**
- **O Europă mai socială, care să ofere pilonul european al drepturilor sociale și să sprijine calitatea ocupării forței de muncă, educație, competențe, incluziune socială și acces egal la asistență medicală;**
- **O Europă mai aproape de cetățeni, prin sprijinirea strategiilor locale de dezvoltare și a dezvoltării urbane durabile în UE.**

Conform cerinței armonizării documentelor strategice naționale cu cele europene, acestea se vor reflecta în toate strategiile naționale ce vor fi adoptate în perioada 2021-2027, inclusiv în prezentul document programatic.

Strategia generală de descentralizare (HG nr. 229/2017)¹⁶ își propune:

- implicarea mai activă a tuturor factorilor de interes de la nivel local în dezvoltarea durabilă a comunităților locale;
- atragerea de fonduri europene nerambursabile de către autoritățile administrației publice locale, ca urmare a competențelor transferate în cadrul procesului de descentralizare;

- promovarea mai activă a unor instrumente existente sau potențiale de dezvoltare locală.

Strategia din 2017 vizează transferul la nivelul județelor al competențelor privind implementarea politicilor naționale și reglementărilor în domeniul culturii. Aceste măsuri necesită și ajustări ale cadrului normativ pentru a reglementa competențele autorităților locale și capacitatea lor de a lua decizii în diversele domenii de acțiune culturale, atât pentru a evita o implementare care să producă efecte negative la nivelul comunităților, cât și pentru respectarea directivelor europene privind protejarea patrimoniului construit.

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)¹⁷ are ca obiective pentru domeniul de intervenție turism-cultură creșterea coeziunii sociale, economice și teritoriale și crearea de noi locuri de muncă în special în mediul rural prin: promovarea transformării socio-economice durabile în zonele rurale și defavorizate prin dezvoltarea unei rețele de Organizații Regionale de Management al Destinațiilor și sprijinirea investițiilor locale în turism; reducerea decalajului de acces la cultură între zonele rurale și cele urbane mari; crearea unei rețele de rute Eurovelo în scopul sprijinirii mobilității durabile.

Prima Reformă a PNRR este legată de operaționalizarea Organizațiilor de Management al Destinației și include două investiții majore: promovarea celor 12 rute turistice/culturale și modernizarea/crearea de muzee și memoriale.

Reforma a treia din cadrul secțiunii turism-cultură a PNRR vizează reformarea sistemului de finanțare a sectorului cultural prin crearea unui cadru juridic și administrativ mai stabil, predictibil și sustenabil pe termen lung pentru sectorul cultural non-public (privat/independent) și pentru lucrătorii culturali, crearea de instrumente de colectare de date care să permită, pe viitor, politici publice bazate pe aceste date și demararea unui proces care să contribuie la dezvoltarea socio-educatională și culturală a ruralului și urbanului mic, prin reducerea decalajelor față de urbanul mare. În cadrul acestei reforme investițiile sunt:

- Creșterea accesului la cultură în zonele defavorizate din punct de vedere cultural prin crearea unor programe pilot de finanțare în parteneriat cu autoritățile locale pentru a sprijini programele culturale, anuale sau multianuale; un program-pilot pentru finanțarea proiectelor de educație culturală, ai căror beneficiari sunt unități de învățământ din zonele rurale și din orașele mici.
- Dezvoltarea unui sistem digital pentru procesele de finanțare a culturii.
- Accelerarea digitalizării producției și distribuției de filme prin crearea unui program pilot, sub forma unei scheme de minimis, pentru dezvoltarea conținutului și creșterea capacității de afaceri (producție și distribuție) a producătorilor și distribuitorilor de film, combinând, pentru prima dată, finanțarea proiectelor și finanțarea entității (companiei).

Strategia de dezvoltare teritorială a României – România policentrică 2035¹⁸ include patru piloni de acțiune: accesibilitate și mobilitate; zone funcționale urbane; resurse naturale și culturale; cooperare teritorială.

În cadrul strategiei este stabilit un set de criterii pentru prioritizarea investițiilor în infrastructură culturală. Criteriile de alocare a investițiilor în infrastructura culturală se declină la nivel județean și la nivel de localitate:

- Criterii de prioritizare a infrastructurii la nivel județean: număr de muzee; număr de turiști; număr de locuri de muncă în instituții sau firme private din domeniul artei; număr de biblioteci publice; valoarea indicelui de dezvoltare umană locală; valoarea indicelui de sustenabilitate financiară a bugetului local.
- Criterii de prioritizare la nivel de localitate: numărul mediu de turiști; număr mediu de vizitatori în muzee; număr mediu de spectacole organizate; număr mediu de cititori activi în bibliotecile publice; valoarea indicelui de dezvoltare umană locală; valoarea indicelui de sustenabilitate financiară.

Strategii din domeniul turismului

Cele trei strategii din domeniul turismului: Strategia de dezvoltare turistică a României 2019-

¹⁶ <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/188405>

¹⁷ <https://mfe.gov.ro/pnrr/>

¹⁸ https://www.fonduri-structurale.ro/Document_Files/Stiri/00017493/7hctm_Anexe.pdf

2030¹⁹. Strategia de dezvoltare a zonei Dunării²⁰ și Strategia pentru Munții Carpați²¹ vizează valorificarea patrimoniului cultural din perspectiva dezvoltării turismului și a comunităților locale.

Intersecția cu domeniul culturii și cu SCC este menționată ca intenție, dar nu are ținte concrete sau direcții de acțiune, motiv pentru care este necesar ca prezentul document strategic să integreze turismul cultural ca element cheie în promovarea și valorificarea patrimoniului cultural național atât pe plan intern, cât și internațional.

Strategii din domeniul educației

Documentul strategic România Educată 2018-2030²² prezintă principalele obiective pe care sistemul educațional ar trebui să le atingă în următoarea perioadă. Astfel, obiectivele sistemului de educație timpurie 2018-2030 ar putea include elemente culturale care să contribuie la dezvoltarea unui cadru de asigurare a calității educației timpurii, implicarea specialiștilor din domeniul culturii la actualizarea standardelor de pregătire și profesionale pentru personalul specific acestui nivel educațional și sprijin pentru revizuirea curriculumului. În ceea ce privește sistemul de învățământ de bază (primar și secundar inferior), sistemul cultural se intersectează, în principal, cu obiectivele care urmăresc acordarea de sprijin pentru implementarea unui nou curriculum centrat pe competențe (în special cele de lectură, competențe vizuale și artistice) și încurajarea inovării, a creativității și a inițiativei antreprenoriale în rândul elevilor. Obiectivele sistemului de învățământ secundar superior pun accentul pe îmbunătățirea permanentă a curriculumului, creșterea numărului de opționale și adaptarea ofertei educaționale la nevoile societății și ale economiei. Obiectivele sistemului de învățământ terțiar pentru perioada 2018–2030 se aplică integral facultăților vocaționale care pregătesc viitorii specialiști din toate SCC-urile.

În acord cu direcțiile europene, cooperarea dintre sistemul educației și cel al culturii este imperativă pentru coroborarea pregătirii tinerilor

absolvenți pentru noile profesii emergente în cultură – profesii legate de managementul și marketingul cultural, profesii pentru prezervarea, conservarea și promovarea patrimoniului, profesii pentru intermedierea consumului de artă, antreprenariat artistic și critică creativă pentru creșterea calității actului artistic.

Strategia Națională de Dezvoltare a Formării Profesionale Inițiale în Sistem Dual din România pentru Perioada 2020–2025²³ include obiective generale și specifice care se aplică inclusiv în SCC, în special din perspectiva obiectivului 4.1, care vizează parteneriatele și proiectele strategice naționale și internaționale, cu accent pe absorbția de fonduri externe și a schimburilor de bune practici.

Strategii din domeniul cercetării

În Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2021-2027²⁴ se pune accentul pe dezvoltarea sistemului de cercetare și susținerea ecosistemelor de inovare asociate specializărilor inteligente prin dezvoltarea de centre de competențe tehnologice inclusiv pentru sectoarele creative, așa cum se menționează în Agenda strategică de cercetare.

Strategii din domeniul digitalizării

În politica publică privind domeniul e-guvernării²⁵ sunt propuse o serie de obiective, dintre acestea având un impact direct asupra domeniului culturii fiind:

Obiectivul specific 2 (OS2): Întărirea capacității instituțiilor și autorităților publice de a funcționa în mediu digital avansat și de a furniza servicii publice electronice mature până la finalul anului 2030.

Obiectivul specific 3 (OS3): Consolidarea competențelor digitale generale ale angajaților administrației publice și creșterea nivelurilor de motivare și specializare a personalului IT din cadrul acesteia, continuu, după caz, până la finalul anului 2030.

Strategii din alte domenii

Strategia Națională de Apărare a Țării (SNAT)²⁶ enumeră printre principiile sale protejarea identității, a valorilor și resurselor naționale. SNAT promovează managementul judicios al avuției naționale, care are în vedere totalitatea valorilor materiale și spirituale ale României, între care și patrimoniul cultural, care trebuie utilizate, sau după caz, puse în valoare, în folosul națiunii și al cetățenilor țării noastre.

Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027²⁷ include un obiectiv specific referitor la creșterea accesului persoanelor cu dizabilități la activități culturale. Sunt promovate recunoașterea și susținerea identității culturale și lingvistice specifice, inclusiv a limbajului mimico-gestual și culturii persoanelor cu deficiențe de auz.

Strategia națională pentru prevenirea și combaterea antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură aferentă perioadei 2021-2023²⁸ include două obiective specifice cu aplicare în domeniul culturii: „creșterea rezilienței instituțiilor de cultură în fața amenințărilor antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură” și „sprijinirea manifestărilor cultural-religioase ale FCER – Cultul Mozaic care promovează dialogul interreligios, evidențiază contribuția comunităților evreiești în societatea românească, pun în valoare patrimoniul cultural- religios”.

◆ Priorități

Analiza principalelor documente strategice europene și naționale trasează o serie de priorități pentru Strategia Sectorială în Domeniul Culturii 2023-2030:

- I. Armonizarea Strategiei Sectoriale în Domeniul Culturii 2023-2030 cu strategiile în domeniul culturii de la nivel european, cu accent pe:
  1. Valorificarea potențialului culturii și al diversității culturale pentru coeziunea și bunăstarea socială;
  2. Facilitarea și creșterea accesului tuturor categoriilor de public la expresiile culturale,

- indiferent de forma de manifestare a acestora;
3. Sprijinirea creativității bazate pe cultură în domeniul educației, al inovării, al creării de locuri de muncă și al creșterii economice;
4. Consolidarea relațiilor culturale internaționale, inclusiv prin facilitarea mobilității bunurilor culturale și a profesioniștilor din domeniul culturii.

II. Consolidarea legăturilor dintre cultură și educație, afacerile sociale, politica urbană, cercetare și inovare prin:

1. Recunoașterea și promovarea educației și intervenției culturale;
2. Accelerarea digitalizării în sensul producției digitale, dezvoltării de produse culturale digitale, dar și al oportunităților de promovare oferite de mediul digital;
3. Valorificarea potențialului turismului cultural;
4. Stimularea antreprenoriatului în domeniul cultural.

III. Consolidarea capacității instituționale din domeniul cultural prin:

1. Responsabilizarea autorităților locale în raport cu patrimoniul cultural și cu administrarea instituțiilor publice pe care le au în subordine, precum și pentru diversificarea ofertei culturale locale;
2. Trecerea la un model durabil de organizare și desfășurare al activităților culturale, care să pună accent pe noile tehnologii, inclusiv în ceea ce privește eficiența energetică a construcțiilor și activităților operatorilor culturali.

◆ Cadru juridic existent

La nivel național, Constituția încorporează recunoașterea dreptului la cultură și a diversității culturale. Pe de altă parte, cadrul legislativ și de reglementare național se referă, în special, la instituțiile publice din diferite domenii ale culturii, fără a reglementa, cu adevărat, domeniile respective (patrimoniul cultural – muzee, biblioteci, arhitectură, așezăminte culturale, artele spectacolului). În același timp, se remarcă faptul că unele domenii ale culturii au reglementări

19 <http://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2020/09/Strategia-de-Dezvoltare-Turistica-C4%83-a-Rom%C3%A2niei-volum-2-Strategia-%C8%99i-Planul-de-Ac%C8%99Biune.pdf>

20 <https://www.mdipa.ro/pages/strategieintegrata>

21 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019IR3425&from=EN>

22 <http://www.romaniaeducata.eu/wp-content/uploads/2018/11/Romania-Educata-Viziune.pdf>

23 http://anfpcdr.gov.ro/w/wp-content/uploads/2020/01/Strategie-DUAL_ANFPISDR_07.01.2020-2.pdf

24 https://www.poc.research.gov.ro/uploads/2021-2027/conditie-favorizanta/sncisi_19-iulie.pdf

25 <https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2022/12/Propunere-de-politica-publica-in-domeniul-e-guvernarii.pdf>

26 https://www.presidency.ro/files/userfiles/Documente/Strategia_Nationala_de_Aparare_a_Tarii_2020_2024.pdf

27 http://sgglegis.gov.ro/legislativ/docs/2021/04/wfkgkt8_6ncsv3ymp0rj.pdf

28 <https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2021/05/ANEXA-1-4.pdf>

parțiale, care se regăsesc în acte normative care privesc alte domenii (de exemplu, publicitatea, care are reglementări din domeniile protecția consumatorului, concurența neloială, administrația publică, finanțate publice sau urbanism). Mai multe detalii pot fi găsite în Analiza funcțională a ecosistemului cultural din România²⁹.

Potrivit Raportului de cercetare întocmit în cadrul proiectului UNESCO Indicatorii Cultură pentru Dezvoltare (CDIS)³⁰, implementat în România de către Ministerul Culturii în parteneriat

29 https://www.umpcultura.ro/Files/rezultate-ssdc/Analiza%20functionala_complet_07.22.pdf

30 <https://www.culturadata.ro/indicatorii-unesco-cdis-cultura-pentru-dezvoltare-romania-raportul-analitic-si-tehnic/>

cu Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală (INCFC), după metodologia UNESCO, există legi sectoriale pentru un număr mare de Sectoare Culturale și Creative, reunite în cadrul modelului de tip ecosistem propus de ESSnet-Culture, amintind aici:

- Patrimoniul (material și imaterial);
- Cărțile și publicațiile;
- Cinematografia;
- Televiziunea și radioul;
- Muzica, artele vizuale și artele spectacolului.

Analiza contextului și definirea problemelor

Analiza funcțională a sectorului cultural, menționată anterior, realizată pe tipuri de resurse (resurse umane, infrastructură și echipamente culturale, finanțare și consum cultural), a evidențiat o serie de probleme ale domeniului prezentate în continuare, inclusiv în ceea ce privește cadrul strategic european și cadrul normativ.

Principalele implicații și probleme identificate în raport cu cadrul strategic european și național, relevante pentru prezentul document programatic sunt:

- În România, domeniul culturii nu beneficiază de documente programatice și politici publice proprii, în acord cu cadrul strategic european.
- Avansul semnificativ al politicilor de nivel european în direcția dezvoltării anumitor SCC subliniază necesitatea unei sincronizări strategice a României cu acestea.
- Necesitatea reducerii decalajelor dintre abordările europene și cele naționale în ce privește potențialul culturii de a contribui la dezvoltarea economică și socială, în sinergie cu alte sectoare economico-sociale.
- Potențialul educației culturale este insuficient exploatat în politicile și practicile educaționale curente.
- Resursele din domeniul cultural sunt administrate deficitar.

Principalele cauze, identificate prin Analiza funcțională, care stau la baza problemelor enumerate sunt:

- Existența unor disfuncționalități în colaborarea interministerială.
- O integrare deficitară, pe orizontală și verticală și între nivelul central și cel local, a deciziilor strategice.
- Utilizarea deficitară a competențelor și expertizei din domeniile politici, strategii și management cultural.

Resurse umane în sectorul cultural

Sintetic, problemele la nivelul resurselor umane în cultură pot fi structurate astfel:

- Lipsa unei strategii unitare și coerente și/sau a politicilor pentru managementul și dezvoltarea resurselor umane.
- Resursă umană insuficientă pentru realizarea obiectivelor generale și specifice atribuite prin actele constitutive ale instituțiilor/autorităților publice de cultură și exercitarea sarcinilor impuse de legislația națională și comunitară în vigoare, aplicabilă domeniului public.
- Oportunități reduse de exprimare a potențialului creativ pentru tinerii artiști sau specialiști din domeniile culturale.
- Pregătirea profesională continuă a personalului contractual încadrat la nivelul instituțiilor publice de cultură este dezechilibrată.
- La nivel legislativ există o incongruență în ceea ce privește salarizarea personalului din domeniul culturii față de cel din alte domenii, precum și o serie de piedici în ceea ce privește mobilitatea resursei umane, în contextul unui sistem de evaluare și recompensare a performanțelor profesionale este neadaptat specificului domeniului. Nu în cele din urmă, se constată incongruențe în ceea ce privește recunoașterea competențelor profesionale dobândite pe cale non-formală sau informală. De asemenea, viteza de adaptare a educației formale la cerințele pieței muncii este redusă.

Finanțarea sectorului cultural

În ceea ce privește finanțarea sectorului cultural, tendința generală în ultimele două decenii a fost de creștere a valorii cheltuielilor făcute de autoritățile publice centrale și locale în domeniul culturii, deși acestea se află încă sub media europeană.

Pe de altă parte, se păstrează diferențe foarte mari între mediul urban și rural în finanțarea inițiativelor culturale, care se reflectă în

accentuarea decalajelor de acces al populației rurale la oferta culturală.

Principalele probleme la nivelul finanțării sectorului cultural sunt:

- Finanțarea sectorului cultural nu este privită în politica publică ca o investiție pe termen lung, care poate susține dezvoltarea economică prin valorificarea capitalului cultural și creativ, crearea de noi locuri de muncă și noi domenii de specializare.
- Absența unei viziuni normative și a practicilor instituționale în favoarea simplificării și predictibilității finanțării.
- Alocarea bugetară pentru Ministerul Culturii este insuficientă pentru îndeplinirea obligațiilor specifice autorităților publice centrale.
- Utilizarea de către autoritățile publice locale, în mod eronat, a cadrului normativ general pentru finanțările nerambursabile (Legea 350/2005) în detrimentul legii speciale pentru domeniul cultural (O.G. 51/1998).
- Legislația privind tratamentul fiscal al sponsorizării și mecenatului este insuficient corelat cu dinamica vieții social-economice.
- Parteneriatul public-privat este aproape inexistent în domeniul cultural. Acesta ar putea să contribuie substanțial la creșterea finanțării, în special în domeniul investițiilor.

Infrastructură și echipamente culturale

Principalele probleme identificate în analiza funcțională a sectorului cultural, la nivelul infrastructurii și echipamentelor culturale, sunt:

1. Elementele de infrastructură culturală de bază lipsesc în special la nivelul unor localități rurale și din mediul mic urban:
  - O corelație redusă între disponibilitatea ofertei culturale cu distribuția geografică a populației.
  - O pondere importantă a elementelor de infrastructură culturală fixă și mobilă este învechită și inadecvată.
2. Statutul juridic al instituțiilor publice de cultură se schimbă frecvent:
  - Statutul juridic al instituțiilor publice de cultură afectat de pierderea personalității juridice și asimilarea instituțiilor în structura autorităților publice locale. Fenomenul are două consecințe: anulează statutul profesional al angajaților culturali și mutilează structura organizatorică

specifică. De cele mai multe ori, aceste preluări/comasări de instituții se fac fără avizul Ministerului Culturii, emis în condițiile legii.

- Procesul de comasare și/sau reorganizare conduce, de asemenea, la schimbarea statutului juridic al instituțiilor publice de cultură.

Consum cultural

Având în vedere nivelul de consum cultural sub media europeană, atât pentru practicile de consum cultural în spațiul public, cât și pentru cele din spațiul non-public și existența clivajelor pe criterii socio-demografice, au fost identificate o serie de bariere de acces și consum cultural, cauzate de mai mulți factori:

- Nivelul general de trai mai scăzut al unor categorii de populație, raportat la veniturile generale ale populației comparativ cu media europeană, determină o capacitate mai redusă decât media europeană de a cumpăra bunuri culturale sau de a realiza diferite practici culturale și implicit creează bariere de acces în raport cu consumul cultural.
- Accesul la infrastructură culturală este limitat, echipamentele culturale și dotările din instituțiile publice de cultură sau din spațiile destinate consumului cultural sunt insuficiente, fenomen mai accentuat în mediul rural.
- O altă barieră importantă de consum cultural se referă la adâncirea decalajelor sociale în raport cu procesele mai rapide de dezvoltare a mediilor virtuale/digitale. Utilizarea tehnologiei și alfabetizarea digitală pot reprezenta bariere de consum cultural pentru anumite categorii sociale sau pentru zone care nu au acces la infrastructură de internet.
- Deși nu reprezintă, în sine, o barieră pentru consumul cultural, trebuie evidențiată și importanța diversificării puternice a alternativelor de petrecere a timpului liber pentru oameni și concurența adusă de formele nonculturale de petrecere a timpului liber, care au modificat agenda de consum și de practici de timp liber a tinerilor și a adulților activi.
- Un impediment pentru consumul cultural este legat și de lipsa de promovare și comunicare a ofertei culturale, în special în contextul diversificării puternice a alternativelor de petrecere a timpului liber.

Cadrul normativ

Analiza funcțională a semnalat următoarele probleme la nivelul cadrului normativ în domeniul culturii:

- O integrare insuficientă a domeniului culturii în viața social-economică a României, menită să remedieze disfuncțiile de ordin legislativ, administrativ, financiar ori de formare profesională în domeniu și să sublinieze importanța culturii la toate nivelurile de guvernare.
- O coordonare redusă între autoritatea publică centrală și autoritățile publice locale.
- Cultura nu este încă percepută drept un potențial furnizor de avantaje economice, ca efect al integrării coerente și structurate a forței de muncă și a infrastructurii deținute de exponenții SCC.

- Lipsa unei protecții fiscale și sociale care să țină seama de specificul profesiilor din domeniul cultural.
- O utilizare puțin transparentă a sumelor încasate din colectarea timbrului teatral, muzical sau folcloric în baza Legii nr. 35/1994 privind timbrul literar, cinematografic, teatral, muzical, folcloric și al artelor plastice, cu modificările și completările ulterioare.
- Afectarea veniturilor nete obținute din activitățile culturale prin intermediul unor mecanisme fiscale asimilabile suprataxării: impozitul pe spectacole, timbrul monumentelor istorice, taxa pentru Crucea Roșie, timbrele prevăzute de Legea nr. 35/1994.

Obiectivele generale și specifice

OG 1 Facilitarea și creșterea accesului tuturor categoriilor de public la expresia culturală, indiferent de formele de manifestare ale acesteia

OS 1.1 Dobândirea competențelor de înțelegere și apreciere a diversității formelor de expresie culturală folosind instrumente de instruire și educație pentru public și specialiști, exprimată prin existența sistemelor și mecanismelor necesare instruirii și educației pe parcursul întregii vieți, până la finalul primilor 2 ani din intervalul de programare

OS 1.2 Conectarea persoanelor și comunităților folosind punți de comunicare și interacțiune, cu aprecierea diferențelor, a diversității și a incluziunii sociale, în contexte de intervenție culturală

OS 1.3 Crearea de condiții eficace și concrete din punct de vedere fizic și financiar astfel încât fiecare persoană și comunitate să aibă acces la cultură fără discriminare, atât în mediul urban, cât și în cel rural

OS 1.4 Realizarea unei comunicări și promovări adecvate, coerente și accesibile publicului larg

OG 2 Sprijinirea tranziției infrastructurii culturale și a mijloacelor de producție și distribuție către un model sustenabil și integrarea noilor tehnologii

OS 2.1 Eficientizarea utilizării resurselor energetice necesare spațiilor culturale publice sau private și extinderea de tehnologii digitale și emergente

OS 2.2 Tranziția practicilor și reglementărilor de reabilitare/restaurare a monumentelor istorice către modele sustenabile climatic

OS 2.3 Tranziția către dotări și echipamente sustenabile a organizațiilor din domeniul cultural, inclusiv pentru facilitarea mobilității expresiilor culturale

OG 3 Dezvoltarea resursei umane și îmbunătățirea condițiilor de creație și activitate a lucrătorilor din sectorul cultural

OS 3.1 Crearea instrumentelor juridice, financiare și administrative pentru activitatea lucrătorilor culturali, atât din sectorul public, cât și din cel privat

OS 3.2 Susținerea dezvoltării profesionale a lucrătorilor culturali

OS 3.3 Susținerea dezvoltării inițiativelor operatorilor culturali de drept privat și a capacității organizaționale a acestora

OS 3.4 Susținerea transformării și dezvoltării coerente și integrate, la nivel național, a instituțiilor publice de cultură, inclusiv a așezămintelor culturale

OG 4 Diplomatie culturală și participarea activă a României la piața internațională a bunurilor și serviciilor culturale, în condițiile unei promovări coerente a patrimoniului și creației contemporane din România

OS 4.1 Întărirea diplomatiei culturale și promovarea diversității culturii din România pe piețele culturale internaționale

OS 4.2 Promovarea dialogului intercultural drept cale de cunoaștere reciprocă a culturilor din spațiul european și mondial

OS 4.3 Susținerea Sectoarelor Culturale și Creative ca factor esențial în exportul și internaționalizarea produselor culturale din România

OS 4.4 Promovarea patrimoniului și experiențelor culturale ca destinații turistice ale României.

Programe

P 1.1.1 Încheierea unui protocol de colaborare / politică publică comună între Ministerul Culturii și Ministerul Educației pentru o nouă abordare curriculară, care să susțină dezvoltarea creativității și a spiritului inovator prin intermediul practicilor artistice și al competențelor digitale

P 1.1.2 Încheierea de protocoale de colaborare cu autoritățile publice centrale cu atribuții în domeniile turism, cercetare și dezvoltare teritorială, astfel încât inițiativele legislative, strategiile și politicile publice cu impact asupra domeniului culturii să fie integrate intersectorial

P 1.1.3 Încheierea de protocoale de colaborare cu agențiile pentru dezvoltare regională și autoritățile administrației publice locale

P 1.1.4 Integrarea în „programul minimal” sau, după caz, în obligațiile minime ale instituțiilor publice de cultură a programelor de „audience-building” - educație culturală interactivă, adaptată categoriilor de vârstă și susținută de noile tehnologii și mijloace de comunicare

P 1.1.5 Dezvoltarea de linii de finanțare nerambursabilă a autorităților finanțatoare (definite cf. O.G. 51/1998) destinate unor programe de educație culturală sustenabile și continue/multianuale derulate de operatorii culturali de drept public și privat, respectiv pentru programe de intervenție culturală sustenabile și continue/multianuale derulate de operatori culturali în zonele defavorizate și/sau în care oferta culturală instituțională este minimă sau insuficientă

P 1.2.1 Încheierea de protocoale cu și între autoritățile administrației publice locale pentru identificarea și actualizarea priorităților de intervenție și optimizarea alocării resurselor în beneficiul comunităților și grupurilor vulnerabile

P 1.2.2 Stabilirea criteriilor pentru definirea comunităților și grupurilor vulnerabile, în vederea prioritizării intervențiilor culturale

P 1.2.3 Implementarea intervențiilor culturale prioritare pentru comunitățile și grupurile vulnerabile, în vederea satisfacerii durabile a nevoilor acestora

P 1.3.1 Îmbunătățirea cadrului normativ privind indicatorii pentru dezvoltarea prin cultură, conform metodologiei UNESCO³¹

P 1.3.2 Adaptarea programelor de finanțare și de sprijin existente pentru trecerea de la sprijin financiar de tip voucher cu utilizare individuală la sprijinirea comunităților

P 1.3.3 Implementarea de programe de sprijin financiar și non-financiar pentru crearea de infrastructură fixă și mobilă sau îmbunătățirea acestora în comunitățile și pentru grupurile vulnerabile

P 1.4.1 Realizarea unui parteneriat între autoritățile publice centrale privind informarea publică despre acțiunile culturale

P 1.4.2 Introducerea auto-reglementării și co-reglementării comunicării publice, în toate mediile de comunicare, a informațiilor despre acțiunile culturale

P 2.1.1 Crearea unei proceduri/politici publice de evaluare, autoevaluare și auditare inițială și periodică a consumului termic și energetic pentru instituții și așezăminte culturale, cu identificarea surselor energotermice și a soluțiilor de substituție ecologică a acestora.

P 2.1.2 Adoptarea de standarde tehnice de eficiență energotermică și sustenabilitate funcțională pentru construcția de infrastructură culturală nouă, pentru adaptarea unor imobile existente convertite în spații cu destinație culturală și pentru autorizarea activității culturale.

P 2.1.3 Dezvoltarea de programe de finanțare (scheme de ajutor de stat/de minimis) pentru auditarea consumului energotermic al spațiilor

31 https://en.unesco.org/creativity/sites/creativity/files/cdis_methodology_manual_0_0.pdf

culturale private și eficientizarea lui, în funcție de regimul utilizării respectivelor spații și tipul acestora (închiriere sau proprietate, publică sau privată; spații performative, expoziționale, educative etc.)

Notă: Implică definirea juridică, prin intervenții legislative specifice, a spațiilor culturale private, pro-profit și non-profit.

P 2.1.4 Implementarea unui program multianual de eficientizare energotermică a instituțiilor și așezămintelor culturale, în regim de co-finanțare, în sistem „primul venit, primul servit”, inclusiv pentru lucrări de renovare, de instalare de surse regenerabile (pompe de căldură, panouri fotovoltaice etc.) sau înlocuire de echipamente (iluminat scenic, climatizare pentru conservarea patrimoniului cultural mobil etc.)

P 2.1.5 Crearea și implementarea unor programe de finanțare pentru achiziția de echipamente și dotări specifice tehnologiilor digitale și emergente

P 2.2.1 Re-evaluarea standardelor tehnice actuale și adaptarea lor în scopul utilizării optime a materialelor naturale și a soluțiilor eficiente termoenergetice

P 2.2.2 Adaptarea programelor de finanțare a reabilitării/restaurării monumentelor istorice pentru susținerea prioritară a soluțiilor verzi (punctaj/finanțare suplimentar(ă) acordat(ă) raportat la procentul de eficientizare energotermică, utilizare de materiale naturale, alimentare din surse regenerabile)

P 2.2.3 Crearea de instrumente fiscal-financiare (facilități fiscale și eligibilitate pentru programele naționale de finanțare existente/alte programe de finanțare) destinate proprietarilor de imobile monument istoric persoane fizice sau juridice de drept privat, pentru reabilitarea/restaurarea monumentelor conducând la eficientizarea termoenergetică cu minim 30% (medium renovation) a acestora

P 2.3.1 Evaluarea/auditarea gradului de digitalizare a proceselor/procedurilor funcționale/interne și a digitalizării activității de specialitate la nivelul sectorului public, pe baza unor proceduri adaptate la specificul fiecărui tip de instituție (inventare electronice și digitalizare a colecțiilor, pentru biblioteci și arhive; tururi virtuale, digitalizarea patrimoniului, pentru muzee etc.)

P 2.3.2 Crearea unui program multianual de finanțare, în sistemul „primul venit, primul servit”, destinat instituțiilor publice, așezămintelor culturale și operatorilor culturali privați, pentru creșterea capacităților digitale și de noi tehnologii, respectând principiul DNSH (*Do Not Significantly Harm*), în producția și distribuția culturală (formare de personal, achiziție de echipamente, dezvoltare de instrumente de distribuție digitală etc.)

P 2.3.3 Dezvoltarea unui sistem național digital de ticketing pentru evenimentele culturale, cu înrolarea tuturor furnizorilor de servicii culturale, publici și privați, care să permită colectarea de date statistice privind numărul, valoarea, distribuția teritorială și temporală a biletelor vândute/distribuite, accesibile agregat operatorilor culturali, în scopul propunerii de politici publice bazate pe date și calibrării eficiente a ofertei culturale

P 2.3.4 Crearea și implementarea unor programe de finanțare pentru achiziția de echipamente și dotări necesare organizării de activități culturale sau itinerării patrimoniului cultural și creației culturale contemporane în comunitățile și către grupurile sociale dezavantajate

P 3.1.1. Adoptarea și promovarea legislației privind statutul lucrătorului cultural profesionist, centrată pe asigurarea unei forme juridice unitare de desfășurare a activității și pe accesul la protecție socială, în regim contributiv

P 3.1.2 Elaborarea și implementare de criterii de evaluare a personalului artistic/tehnic de specialitate din instituțiile și așezămintele culturale în funcție de specificul direct al activității, care să servească drept fundament pentru evoluția salarială

P 3.1.3 Reglementarea colaborării dintre universitățile cu profil artistic și instituțiile culturale pentru susținerea artiștilor emergenți, prin introducerea a co-producțiilor între universități și instituții publice (inclusiv pentru expoziții) și finanțarea, prin bugetul Ministerului Educației, a participării studenților și masteranzilor în activitatea instituțiilor publice, conform unei proceduri specifice

P 3.1.4 Reglementarea stagiilor de internship în cadrul instituțiilor publice de cultură, organizațiilor de drept privat din domeniul cultural și așezămintelor culturale

P 3.2.1 Implementarea unui program continuu de mobilitate pentru lucrători culturali, finanțat dintr-un fond alimentat de la buget/din surse extrabugetare, accesibil de către același beneficiar într-o valoare maximă cumulată de 50.000 de lei în 2 ani fiscali care să acopere:

a) cheltuielile pentru participarea la conferințe, ateliere, expoziții, schimburi de experiență, tabere și rezidențe de creație, naționale și internaționale, precum și altele asemenea;

b) cheltuielile pentru dezvoltarea competențelor digitale, pentru diversificarea formelor de expresie artistică și de comunicare a rezultatelor muncii lor creative

P 3.2.2 Dezvoltarea de programe de formare profesională, formală și/sau informală, și/sau de conversie profesională pentru dobândirea de competențe specifice noilor tehnologii (artă media/digitală, creare de conținut cultural digital, marketing digital etc.)

P 3.2.3 Demararea unei scheme de finanțare prin care maximum 1% (dar nu mai mult de 300.000 de euro, plafonat în funcție de valoarea lucrării) din devizul oricărei construcții al oricărei lucrări de reabilitare de imobil în proprietate publică (spital, școală, grădiniță, centru social etc.), altele decât monumentele istorice, să poată fi alocat pentru comisionarea de lucrări de artă, inclusiv artă murală și monumente de for public, sau de programe culturale cu durata de minimum 6 luni

P 3.3.1 Modificarea sau crearea cadrului normativ referitor la finanțarea formării profesionale, formale și non-formale, prioritar pentru competențele din domeniile management, dezvoltarea strategică și organizațională, schimbare, marketing

P 3.3.2 Susținerea prioritară, prin mijloace financiare și non-financiare, a inițiativelor inovatoare durabile

P 3.4.1 Actualizarea indicatorilor statistici pentru domeniul cultură din perspectiva capacității tehnice, umane, financiare și operaționale

P 3.4.2 Elaborarea de programe prioritare integrate, la nivel regional și național, pentru susținerea inițiativelor instituțiilor publice de cultură și așezămintelor culturale

P 4.1.1 Parteneriat extins cu Ministerul Afacerilor Externe și Institutul Cultural Român pentru eforturi concertate de utilizare a resurselor instituționale specifice

P 4.1.2 Facilitarea dialogului și a colaborării creatorilor, specialiștilor și producătorilor publici sau privați de bunuri și servicii culturale cu parteneri din alte spații culturale

P 4.1.3 Programe multianuale concertate cu celelalte autorități și instituții cu atribuții în domeniu, cu structurile asociative ale creatorilor și profesioniștilor din cultură, de schimburi susținute cu caracter cultural, artistic, educativ

P 4.1.4 Parteneriate și colaborare între Ministerul Culturii, Institutul Cultural Român, Ministerul Educației și instituțiile și organizațiile culturale, pentru a promova politicile publice, programele de investiții în domeniul culturii din țară și proiectele culturale românești, prin conferințe, seminarii, diverse alte tipuri de evenimente sau programe.

P 4.2.1 Programe multianuale de pregătire a participării actorilor culturali din România (apeluri deschise, selecție etc.) și de participare la evenimente internaționale de prestigiu (festivaluri, târguri, alte tipuri de evenimente periodice consacrate)

P 4.2.2 Programe de susținere pentru participarea la huburi și clustere culturale și creative regionale sau internaționale și/sau la rețelele regionale sau internaționale ale creatorilor și profesioniștilor

P 4.2.3 Parteneriate multianuale între autoritățile centrale și cele locale pentru susținerea de turnee, itinerarea de expoziții de artă contemporană sau de bunuri culturale de patrimoniu, inclusiv imaterial, precum și de alte modalități specifice care să contribuie la promovarea culturii din România și la dialogul intercultural

P 4.3.1 Introducerea sau, după caz, dezvoltarea de linii de finanțare distincte sau expres accesibile pentru operatorii din Sectoarele Culturale și Creative la programele de finanțare care vizează susținerea start-up-urilor, dezvoltarea de competențe antreprenoriale și de afaceri, participarea la târguri și alte evenimente internaționale de gen

4.3.2 Programe și scheme de minimis sau, după caz, de ajutor de stat pentru susținerea:

- a) distribuției internaționale / exporturilor de bunuri și servicii culturale produse în România
- b) participarea la rețelele de distribuție și/sau la platformele online

4.3.3 Program de susținere pentru dezvoltarea sau, după caz, crearea de baze de date on-line pentru/ de către industriile culturale și creative care să prezinte informații cu privire la scena culturală din România, să ofere informații și sfaturi pentru operatorii culturali și pentru artiști și profesioniști, să promoveze produsele culturale în mediul internațional inclusiv prin parteneriate, colaborări și co-producții și să permită astfel intrarea pe piața internațională a produselor culturale din România

4.3.4 Separarea funcțiilor ARTEXIM (definit acum cf. HG 674/2022 ca instituție de spectacol de proiecte) ca organizator al Festivalului și al Concursului G. Enescu, de funcțiile de impresar etc. și constituirea unei noi entități, pe modelul din multe țări europene de „Birou de export muzical/ pentru artele spectacolului”

4.4.1 Sprijinirea inițiativelor de promovare, comunicare și punere în valoare a patrimoniului cultural, inclusiv a culturii tradiționale, ca resursă și destinație turistică pe piețele internaționale

4.4.2 Sprijinirea promovării expresiilor culturale contemporane pe piețele internaționale

4.4.3 Sprijinirea inițiativelor integrate, la nivel regional, de punere în valoare a resurselor culturale și naturale ca destinații turistice

Rezultatele așteptate

Din perspectiva obiectivelor de dezvoltare durabilă, așa cum sunt definite în **Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a Organizației Națiunilor Unite**, implementarea prezentei strategii va genera un impact pozitiv la nivelul întregii societăți. Corelația dintre efectele Strategiei și **obiectivele de dezvoltare durabilă** se articulează după cum urmează:

Obiectivul 1. Eradicarea sărăciei în toate formele sale, pretutindeni

Măsurile propuse prin Strategie vor avea un impact pozitiv asupra comunităților și grupurilor dezavantajate în următoarele moduri:

- Accesul mai facil la expresia culturală va permite acelor membri ai societății care au mai puține resurse să participe activ la cultură, cu costuri minime. O astfel de țintă va fi realizată prin intermediul utilizării noilor tehnologii și prin deplasarea ofertei culturale către comunitățile și grupurile care se află la distanță de spațiile culturale obișnuite. De asemenea, mecanismele de sprijinire a inițiativelor culturale mobile vor permite tuturor categoriilor de public să participe la cultură, atât prin facilitarea accesului în piața culturală a creațiilor din mediile defavorizate, cât și printr-o permeabilizare mai mare a mediilor defavorizate la diversitatea creațiilor culturale;

- Sprijinirea educației și formării profesionale va facilita accesul la locurile de muncă din cultură și pentru acele categorii de cetățeni care altfel se confruntă cu bariere semnificative în dezvoltarea personală. Clarificarea statutului lucrătorului cultural profesionist și flexibilizarea relațiilor de muncă vor oferi șanse egale și grupurilor dezavantajate, atât în ceea ce privește valorificarea propriilor creații, cât și pentru găsirea mai ușoară a unui loc de muncă.

Obiectivul 2. Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile

Contribuția SCC la acest obiectiv se va realiza în special prin sprijinul acordat inițiativelor din domeniul patrimoniului cultural imaterial. Cunoștințele tradiționale care privesc agricultura și gastronomia tradițională sunt relevante pentru maximizarea utilizării resurselor din mediul rural, fiind caracteristice economiei circulare. De asemenea, sprijinirea inițiativelor din acest domeniu are o contribuție semnificativă la crearea și promovarea lanțurilor scurte de la producător la consumator.

Obiectivul 3. Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă

Accesul facil la expresia culturală va crește participarea culturală, acesta fiind unul dintre indicatorii pentru o societate sănătoasă. Combaterea obișnuințelor dăunătoare se realizează și prin intermediul educației culturale, iar satisfacerea nevoilor culturale la costuri mici va permite și membrilor defavorizați ai societății să-și utilizeze resursele într-un mod optim.

Obiectivul 4. Asigurarea unei educații echitabile, favorabile incluziunii și de calitate și promovarea posibilităților de învățare pe tot parcursul vieții, pentru toți

Democratizarea accesului la noile tehnologii, prin intermediul investițiilor în echipamente și dotări, precum și sprijinirea instruirii și a educației culturale sunt două dintre modalitățile concrete de acțiune care vor contribui la creșterea incluziunii pentru grupurile vulnerabile ale societății. De asemenea, sprijinul acordat inițiativelor culturale care se adresează grupurilor și comunităților vulnerabile, inclusiv minorități și migranți, va conduce la reducerea disparităților față de comunitățile care se bucură de un acces mai facil la instruire și cultură.

Obiectivul 5. Obținerea egalității de gen și emanciparea tuturor femeilor și fetelor

Direcțiile de acțiune propuse în cadrul Strategiei sunt, prin natura lor, incluzive. Accesul la noile tehnologii, sprijinirea inițiativelor organizațiilor culturale din medii vulnerabile și a creatorilor independenți sunt fundamentele pentru recunoașterea participării femeilor la viața culturală, în toate componentele acesteia.

Obiectivul 6. Asigurarea accesului tuturor la serviciile de distribuire a apei și de salubritate și gestionarea durabilă a acestora

Prin intermediul educației culturale, la toate vârstele, sunt promovate comportamentele responsabile în ce privește utilizarea resurselor. Organizațiile culturale sunt printre cele mai importante canale pentru educația non-formală, iar temele abordate privesc, frecvent, subiectele relevante pentru întreaga societate, inclusiv o responsabilitate crescută față de mediu.

Obiectivul 7. Asigurarea accesului tuturor la servicii energetice fiabile, durabile, moderne și la prețuri accesibile

Un număr important de direcții de acțiune din cadrul prezentei Strategii vizează optimizarea consumurilor de energie ale organizațiilor culturale, accentul fiind pus asupra investițiilor în infrastructură fixă, echipamente și dotări eficiente energetic, adaptate condițiilor locale.

Obiectivul 8. Promovarea unei creșteri economice susținute, favorabile incluziunii și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă, precum și a unor condiții de muncă decente pentru toți

Între direcțiile de acțiune incluse în Strategie se numără cele care urmăresc îmbunătățirea situației lucrătorilor culturali și a creatorilor independenți. Măsurile concrete se vor adresa, deopotrivă, instruirii acestora și dezvoltării competențelor profesionale, în special a acelor competențe asociate noilor tehnologii, precum și relațiilor de muncă, astfel încât să fie facilitată intrarea în piața muncii a tinerilor. De asemenea, unele direcții de acțiune vizează sprijinirea antreprenoriatului cultural și susținerea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii cu activități culturale și conexe, inclusiv prin mecanisme financiare și non-financiare. În fine, atenția acordată mediului rural va facilita creșterea consumurilor culturale prin

intermediul turismului și o mai bună comunicare și promovare a culturii și produselor locale.

Obiectivul 9. Dezvoltarea unei infrastructuri reziliente, promovarea industrializării incluzive și durabile și încurajarea inovării

Investițiile în noile tehnologii și crearea condițiilor pentru o infrastructură durabilă, eficientă energetic se numără printre direcțiile de acțiune incluse în Strategie. Sectoarele Culturale și Creative sunt sprijinite să devină mai competitive și să se afle în avangarda inovării și creativității, ca resursă primară pentru celelalte sectoare ale economiei.

Obiectivul 10. Reducerea inegalităților în interiorul țării și față de alte țări

Prin intermediul măsurilor adresate comunităților dezavantajate și din cadrul diplomației culturale se urmărește (re)conectarea tuturor zonelor României la circuitele culturale naționale și la piețele culturale internaționale. Măsurile propuse, de natură financiară și non-financiară, vor facilita, deopotrivă, producția și circulația bunurilor și serviciilor culturale, accesibile pentru toate categoriile de public, din țară și străinătate.

Obiectivul 11. Dezvoltarea unor orașe și așezări umane favorabile incluziunii, sigure, reziliente și durabile

Protejarea și conservarea patrimoniului cultural se numără printre direcțiile de acțiune planificate. Măsurile propuse sunt concentrate asupra acelor modalități care utilizează soluții prietenoase cu mediul, eficiente din punct de vedere energetic, astfel încât patrimoniul cultural să fie un motor al creșterii economice sustenabile. De asemenea, sprijinul acordat patrimoniului cultural imaterial va facilita descoperirea și utilizarea acelor tehnologii tradiționale (tehnici și materiale) care pot contribui la implementarea de abordări sustenabile în dezvoltarea comunităților locale.

Obiectivul 12. Asigurarea unor modele de consum și producție durabile

Asumarea unor direcții de acțiune care să îmbunătățească comunicarea și informarea publicului și a specialiștilor va facilita, printre altele, un demers de educație la nivelul întregii societăți în ceea ce privește modul unor mai bune integrări a activităților umane în mediul natural.

De asemenea, accentul pus asupra reducerii disparităților dintre mediul rural și cel urban va avea efecte pozitive asupra culturii și produselor locale, pornind de la premisa că un consum durabil se bazează pe utilizarea optimă a resurselor locale. Nu în cele din urmă, un turism durabil se poate realiza prin punerea în valoare a unei diversități mai mari de produse cultural-turistice, în cadrul unui model care promovează și alte forme de turism decât cel de masă.

Obiectivul 13. Luarea de măsuri urgente pentru a combate schimbările climatice și impactul acestora

Întărirea locului și rolului organizațiilor culturale în cadrul eforturilor de educație la nivelul întregii societăți va facilita promovarea unor comportamente responsabile în interacțiunea cu mediul natural.

Obiectivul 14. Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă

Utilizarea responsabilă a resurselor naturale se poate obține și prin intermediul unei comunicări eficiente, în care organizațiile culturale și creatorii pot avea un rol de prim rang. Prin intermediul producțiilor culturale care folosesc tehnologii emergente sunt create nu doar mesaje, ci și atitudini responsabile în rândul publicului.

Obiectivul 15. Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și inversarea procesului de degradare a solului și stoparea declinului biodiversității

O mai bună integrare a creațiilor culturale în natură se realizează atât prin investiții punctuale, care promovează abordările durabile și utilizarea unor tehnologii prietenoase cu mediul, cât și printr-o comunicare integrată și coerentă, cu o dublă valență: de informare și de educare.

Obiectivul 16. Promovarea unor societăți pașnice și favorabile incluziunii, pentru o dezvoltare durabilă, asigurarea accesului tuturor la justiție și crearea unor instituții eficiente, responsabile și favorabile incluziunii, la toate nivelurile

Asigurarea și garantarea accesului la cultură pentru toate categoriile de public oferă premisele pentru construcția unei societăți tolerante și incluzive. Respectarea culturii celuilalt și promovarea diversității sunt primele căi prin care celelalte drepturi și libertăți fundamentale pot fi afirmate și respectate, atât de către autorități, cât și de indivizi.

Obiectivul 17. Consolidarea mijloacelor de punere în aplicare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă

Direcțiile de acțiune de natură juridică, financiară și administrativă propuse în cadrul Strategiei sunt menite să creeze o societate responsabilă, integrată în mod coerent în cultura europeană și mondială. Dezvoltarea durabilă a întregii societăți românești este posibilă numai în cadrul unei cooperării internaționale bazate pe încredere. De aceea, prezenta strategie propune măsuri care să contribuie la construirea unei culturi mai bine integrate în circuitele economice naționale, parte integrantă a culturii europene și actor activ în parteneriatele internaționale.

Prin implementarea Strategiei se anticipează obținerea următoarelor rezultate:

1. Întărirea poziției autorităților centrale și locale.

Se anticipează o mai bună integrare a acțiunilor Ministerului Culturii cu autoritățile publice centrale cu atribuții în domeniile educație, cercetare și turism. De asemenea, în funcție de diferitele teme de interes, se anticipează o mai bună coordonare, la nivel guvernamental, cu celelalte autorități publice centrale, iar la nivel local, cu autoritățile publice locale.

De aceea, vor fi încheiate protocoale de colaborare cu autoritățile publice centrale în vederea armonizării inițiativelor sectoriale și creării de inițiative comune, care să îmbunătățească acțiunea guvernamentală în domeniul culturii și în domeniile de interferență. Colaborarea se va realiza prin intermediul unor grupuri de lucru comune, care vizează elaborarea de acte normative și propunerea unor strategii și politici publice. În acest fel se va obține o reducere a timpului de avizare a proiectelor de acte normative

și o mai mare predictibilitate a cadrului normativ-juridic. Colaborarea cu autoritățile administrației publice locale va viza, în special, acele inițiative care urmăresc conservarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural de importanță universală și națională, precum și creația artistică contemporană care are potențialul de a se adresa unor publicuri variate și numeroase. În mod concret, rezultatele directe sunt reprezentate de acordurile și protocoalele de colaborare încheiate între Ministerul Culturii și celelalte autorități ale administrației publice centrale și locale.

2. Întărirea rolului activ al Sectoarelor Culturale și Creative în societate și economie.

Implementarea Strategiei va avea ca efect o modificare a percepției publice asupra culturii de la aprecierea ca fiind un domeniu care doar consumă resurse, la un domeniu care generează bunăstare socială și economică. Pentru atingerea acestui deziderat, se anticipează obținerea următoarelor rezultate:

- Cel puțin 5 programe și scheme de finanțare pe termen scurt, implementate la nivel național, pentru sprijinirea inițiativelor instituțiilor publice de cultură, operatorilor culturali de drept privat și așezămintelor culturale destinate dotărilor cu echipamente și tehnologii moderne și emergente, îmbunătățirii eficienței energetice a infrastructurii fixe și a condițiilor pentru creșterea adresabilității către diferite categorii dezavantajate de public;
- Cel puțin 7 mecanisme de sprijin financiar și non-financiar, create și implementate la nivel guvernamental și al autorităților administrației publice locale, cu implementare pe termen mediu și lung, pentru sprijinirea inițiativelor de producție și distribuție a bunurilor și serviciilor culturale și activității creatorilor individuali;
- Cel puțin 4 inițiative legislative promovate și adoptate/aprobate prin care să fie soluționate dificultățile sistemice din domeniul culturii, cu incidență asupra modului de desfășurare a activității lucrătorilor culturali (inclusiv a instruirii acestora), facilitării activităților specifice ale instituțiilor publice de cultură și operatorilor culturali de drept privat și creșterii accesului la

produse și servicii culturale ale comunităților și grupurilor dezavantajate;

- Cel puțin 25.000 de beneficiari ai programelor și schemelor de finanțare;
- Cel puțin 100.000 de beneficiari, persoane fizice, ai legislației privind sprijinirea activităților acestora;
- Cel puțin 5 milioane de beneficiari, persoane fizice, ai activităților culturale destinate comunităților și grupurilor dezavantajate;
- O creștere cu 10% a încasărilor brute din HORECA în localitățile care au patrimoniu cultural vizitabil sau evenimente culturale (altele decât cele organizate de organizațiile deținătoare de patrimoniu cultural);
- O creștere cu 5% a numărului de paturi în structurile de primire din localitățile care au patrimoniu cultural vizitabil sau care găzduiesc evenimente culturale.

3. Un alt tip de efect la nivel structural, a cărui producere este anticipată, este îmbunătățirea calității infrastructurii fixe, a dotărilor și echipamentelor organizațiilor culturale, atât de drept public, cât și de drept privat.

Creșterea generală a competitivității SCC și a accesului publicului la expresia culturală este dependentă, prin altele, de existența resurselor materiale care să permită crearea, difuzarea și consumarea culturii în moduri contemporane cu nivelul de dezvoltare tehnologică al societății. Prin urmare, un număr de direcții de acțiune urmăresc îmbunătățirea rapidă și la nivelul întregii țări a spațiilor pentru creație și activități culturale, precum și modernizarea dotărilor și echipamentelor. În egală măsură, direcțiile de acțiune propuse vor contribui la atingerea țintelor referitoare la economia verde și reducerea amprentei de carbon, având în vedere că deplasarea produselor și serviciilor culturale către beneficiari se traduce prin consumuri mai reduse de energie.

Aceste direcții de acțiune înseamnă programe de finanțare inițiate de Guvern și autoritățile publice locale. Implementarea acestor programe va conduce, în mod direct, la următoarele rezultate:

- o creștere cu 10 % a exporturilor de produse și servicii culturale;
- o creștere cu 20% numărului de persoane care vor avea un acces mai facil la o diversitate mai mare de produse și servicii culturale;
- o creștere cu 5% a numărului de turiști naționali și internaționali;
- o reducere cu 2% a consumurilor de energie necesare accesului publicului la produsele și serviciile culturale;
- o reducere cu 3% a consumurilor de energie necesare producțiilor culturale, inclusiv pentru restaurarea, conservarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural.

Indicatorii

Dintre indicatorii naționali de dezvoltare durabilă, așa cum sunt prezentați în Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă - Orizonturi Orizonturi 2013-2020-2030³², au fost selectați aceia cu un grad ridicat de relevanță pentru prezenta strategie, după cum urmează:

1. Ponderea energiei electrice din surse regenerabile în totalul energiei electrice. Prin intermediul acestui indicator se va măsura capacitatea organizațiilor culturale (de drept public sau privat)
2. Dependența energetică
3. Consumul final de energie pe sectoare (cultură)
4. Cheltuieli publice pentru educație
5. Creșterea populației ocupate totale (15-64 ani)
6. Ponderea persoanelor după competențele în utilizarea computerului
7. Ponderea persoanelor după competențele în utilizarea Internetului
8. Întreprinderi inovatoare, procent din total întreprinderi
9. Procent din PIB alocat pentru investiții, pe sectoare instituționale (cultură)
10. Disponibilitatea guvernării electronice

Pe lângă indicatorii menționați anterior, au fost identificați o serie de indicatori specifici sectorului:

11. Ponderea activităților culturale realizate în comunități dezavantajate sau adresate grupurilor dezavantajate (inclusiv minorități)
12. Ponderea utilizării noilor tehnologii în activitățile organizațiilor culturale (inclusiv

activități administrative, tehnice sau în legătură cu patrimoniul cultural)

13. Ponderea persoanelor ocupate după competențele în utilizarea noilor tehnologii
14. Numărul organizațiilor culturale care și-au îmbunătățit/modernizat infrastructură fixă, echipamentele și dotările în ultimii 3 ani
15. Numărul persoanelor care își desfășoară activitatea, în mod independent, într-unul dintre SCC, care a urmat o formă de pregătire profesională în domeniul noilor tehnologii, în ultimul an
16. Numărul salariaților din organizațiile culturale care a urmat o formă de pregătire profesională în domeniul noilor tehnologii, în ultimul an
17. Numărul organizațiilor culturale care au beneficiat, pentru prima dată, de o finanțare acordată în cadrul unui program de finanțare gestionat de o autoritate a administrației publice locale, în ultimul an
18. Numărul organizațiilor culturale care au beneficiat de o finanțare acordată în cadrul unui program de finanțare gestionat de o autoritate a administrației publice locale, în ultimul an
19. Numărul persoanelor fizice care au beneficiat, pentru prima dată, de o finanțare acordată în cadrul unui program de finanțare gestionat de o autoritate a administrației publice locale, în ultimul an
20. Numărul persoanelor fizice care au beneficiat de o finanțare acordată în cadrul unui program de finanțare gestionat de o autoritate a administrației publice locale, în ultimul an.

³² https://insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm

Procedurile de monitorizare și evaluare

Având în vedere specificul domeniului culturii, monitorizarea și evaluarea impactului Strategiei trebuie realizate folosind instrumente dedicate. De aceea, în prima parte a perioadei de implementare se va acorda o atenție specială pentru crearea instrumentelor și metodologiilor specifice.

Unele rezultate, în special cele pe termen scurt, pot fi cuantificate și măsurate folosind instrumentele de analiză statistică existente în prezent. Pe de altă parte, efectele intervențiilor culturale și impactul activităților culturale pot fi măsurate după perioade de timp mai mari decât în cazul altor domenii ale vieții social-economice.

În cazul programelor de finanțare care urmează a fi dezvoltate potrivit direcțiilor de acțiune incluse în Strategie, monitorizarea și evaluarea se vor realiza folosind metodele incluse în acele programe, prin care se vor măsura, comparativ, indicii de realizare a rezultatelor cantitative dorite.

Pe de altă parte, pentru a se putea măsura impactul intervențiilor culturale la nivel social și economic este necesar să fie realizate noi instrumente de analiză socio-statistică, respectiv să fie îmbunătățite instrumentele existente. Astfel,

în cadrul indicatorilor statistici existenți, este necesară detalierea acelor indicatori nespecifici care includ cultura alături de alte domenii. De exemplu, desprinderea culturii de sport sau religie. În egală măsură, este necesară crearea unor seturi de indicatori noi care să reflecte modificările din societate și tehnologie. De exemplu, indicatori care să reflecte diferențiat infrastructura specifică unor subdomenii culturale: echipamente de sunet și lumină, scenografie mobilă, echipamente specifice inteligenței artificiale, realității virtuale și augmentate etc., echipamente pentru persoane cu dizabilități ș.a.m.d.

Sunt necesare și modificări ale sistemelor de raportare statistică, la nivel național, astfel încât să poată fi colectate informații relevante, care să ofere o imagine de ansamblu asupra impactului Strategiei. Sistemele de raportare statistică trebuie să poată oferi date de înaltă calitate, accesibile, actualizabile și fiabile. De asemenea, este necesar ca datele obținute să poată fi detaliate pe criterii socio-demografice: venit, sex, vârstă, rasă, etnie, statutul de migrant, dizabilitate și locație geografică.

Instituțiile responsabile

Responsabilitatea implementării Strategiei este distribuită funcțional și administrativ.

Principala autoritate responsabilă este Ministerul Culturii care își exercită atribuțiile legale specifice, în special cele de coordonare, evaluare și inițiativă legislativă, pentru punerea în practică a direcțiilor de acțiune relevante, inclusiv în ceea ce privește inițierea și implementarea programelor de finanțare guvernamentale.

Monitorizarea implementării este în responsabilitatea Institutului Național pentru Cercetare și Formare Culturală, care cercetează stadiul și modul implementării Strategiei și întocmește rapoarte pe care le publică, după

aprobarea din partea Ministerului Culturii.

Alte ministere, ale căror atribuții se intersectează cu cele ale Ministerului Culturii, cooperează cu acesta din urmă, pentru punerea în aplicare a direcțiilor de acțiune comune din domeniile: educație, turism, cercetare, administrație publică, finanțe publice, diplomatie culturală și justiție.

Autoritățile administrației publice locale, de la toate nivelurile, au responsabilități partajate în ceea ce privește dezvoltarea și implementarea mecanismelor de sprijin pentru acțiunile culturale, respectiv pentru instituțiile publice și organizațiile de drept privat culturale ori pentru creatorii independenți.

Implicațiile bugetare și sursele de finanțare

Finanțarea implementării direcțiilor de acțiune se asigură din bugetul de stat, bugetele unităților administrativ-teritoriale și din fonduri europene. Finanțarea din fondurile europene se realizează în limita sumelor alocate și cu respectarea prevederilor și regulilor stabilite atât la nivelul legislației europene și naționale, cât și la nivelul programului/programelor din care sunt finanțate operațiunile. Abordarea financiară a implementării Strategiei se va realiza după cum urmează:

P 1.1.1 Nu presupune alocări financiare speciale. Se realizează în cadrul atribuțiilor legale ale autorităților implicate.

P 1.1.2 Nu presupune alocări financiare speciale. Se realizează în cadrul atribuțiilor legale ale autorităților implicate.

P 1.1.3 Nu presupune alocări financiare speciale. Se realizează în cadrul atribuțiilor legale ale instituțiilor vizate.

P 1.1.4 Implementarea programelor de finanțare se realizează în conformitate cu prevederile bugetare anuale, aprobate potrivit legii.

P 1.2.1 Nu presupune alocări financiare speciale. Se realizează în cadrul atribuțiilor legale ale autorităților implicate.

P 1.2.2 Nu presupune alocări financiare speciale. Se realizează în cadrul atribuțiilor legale ale autorităților implicate.

P 1.2.3 Resursele financiare necesare implementării programelor de finanțare sunt estimate la valoarea totală de 100 milioane de euro, pentru întregul interval de programare. Sursele de finanțare sunt bugetul de stat, bugetele locale și fonduri europene.

P 1.3.1 Nu presupune alocări financiare speciale. Se realizează în cadrul atribuțiilor legale ale autorităților implicate.

P 1.3.2 Nu presupune alocări financiare speciale. Se realizează în cadrul atribuțiilor legale ale autorităților implicate.

P 1.3.3 Resursele financiare necesare implementării programelor de finanțare sunt estimate la valoarea totală de 200 milioane de euro, pentru întregul interval de programare. Sursele de finanțare sunt bugetul de stat, bugetele locale și fonduri europene.

P 1.4.1 Nu presupune alocări financiare speciale. Se realizează în cadrul atribuțiilor legale ale autorităților implicate.

P 1.4.2 Nu presupune alocări financiare speciale. Se realizează în cadrul atribuțiilor legale ale autorităților implicate.

P 2.1.1 Nu presupune alocări financiare speciale. Se realizează în cadrul atribuțiilor legale ale autorităților implicate.

P 2.1.2 Nu presupune alocări financiare speciale. Se realizează în cadrul atribuțiilor legale ale autorităților implicate.

P 2.1.3 Resursele financiare necesare implementării programelor de finanțare sunt estimate la valoarea totală de 100 milioane de euro, pentru întregul interval de programare. Sursele de finanțare sunt bugetul de stat, bugetele locale și fonduri europene.

P 2.1.4 Resursele financiare necesare implementării programului de finanțare sunt estimate la valoarea totală de 500 milioane de euro, pentru întregul interval de programare. Sursele de finanțare sunt fonduri europene, bugetul de stat, bugetele locale și fondurile proprii ale beneficiarilor de finanțări.

P 2.1.5 Resursele financiare necesare implementării programului de finanțare sunt estimate la valoarea totală de 300 milioane de euro, pentru întregul interval de programare. Sursele de finanțare sunt fonduri europene, bugetul de stat, bugetele locale și fondurile proprii ale beneficiarilor de finanțări.

Implicațiile asupra cadrului juridic

Acte normative în domeniile:

1. un program național de investiții în echipamente tehnologice destinate instituțiilor publice de cultură și operatorilor culturali de drept privat - termen 2025
2. accesul la utilizarea infrastructurii aflată în administrarea instituțiilor publice de cultură de către operatorii culturali de drept privat și de lucrători culturali - termen 2024
3. aprobarea unui program multianual de finanțare și a mecanismelor non-financiare de sprijinire a investițiilor private în infrastructura tehnologică - termen 2024
4. utilizarea în regim de sursă deschisă a datelor, informațiilor și documentelor elaborate de instituțiile publice de cultură - termen 2025
5. înființarea de centre teritoriale de cercetare și transfer tehnologic în domeniul culturii - termen 2024
6. finanțarea unui program național de formare profesională a angajaților din instituțiile publice de cultură orientat spre tehnologia viitorului - termen 2023
7. aprobarea standardelor profesionale minime necesare angajaților din instituțiile publice de cultură în ceea ce privește TIC - termen 2023
8. extinderea depozitului legal și voluntar pentru păstrarea memoriei și a creației contemporane realizate în format electronic - termen 2024
9. obligativitatea acordării dreptului universal de acces la internet de mare viteză wireless în instituțiile publice de cultură și așezămintele culturale - termen 2024
10. aprobarea unui program național de finanțare pentru încurajarea experimentării noilor tehnologii în instituțiile publice de cultură și înființarea de incubatoare tehnologice specifice culturii - termen 2024
11. operaționalizarea finanțării multiple, public-public, public-privat, a ofertei culturale pentru comunitățile și grupurile defavorizate - termen 2023
12. finanțarea de la bugetul de stat și de la bugetele locale a programelor de formare profesională pentru specialiștii necesari din sectoarele și subsectoarele culturale și creative - termen 2023
13. finanțarea de la bugetul de stat și bugetele locale pentru crearea de infrastructură culturală nouă și îmbunătățirea celei existente - termen 2024
14. dezvoltarea unei platforme naționale de promovare a creației culturale contemporane - termen 2023
15. încurajarea mediului economic privat în ce privește finanțarea operatorilor culturali independenți și a lucrătorilor culturali - termen 2024
16. aprobarea criteriilor de evaluare a competențelor minime și a performanțelor și potențialului salariaților din instituțiile publice de cultură - termen 2024
17. înființarea unui corp național de facilitatori ai actului cultural în medii cu acces redus la oferta culturală sau în pericol de excluziune culturală - termen 2023
18. aprobarea unui programe național, cu finanțare din bugetul de stat și bugetele locale, pentru programe culturale în comunități defavorizate cultural - termen 2024
19. modificarea legii voluntariatului pentru a reglementa accesul minim garantat al voluntarilor la activitățile de promovare și realizare de activități culturale în instituțiile publice - termen 2024

ANEXA

Plan de acțiune

P 1.1.1 Încheierea unui protocol de colaborare / politică publică comună între Ministerul Culturii și Ministerul Educației pentru o nouă abordare curriculară, care să susțină dezvoltarea creativității și a spiritului inovator prin intermediul practicilor artistice și a competențelor digitale

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 1.1.1.1 Întâlniri lunare la nivel de experți ai celor două ministere	Ministerul Culturii și Ministerul Educației	Permanent	Propuneri de măsuri concrete Rapoarte ale întâlnirilor	Numărul de întâlniri Numărul de măsuri	Evaluarea are caracter permanent
P 1.1.1.2 Întâlniri la nivel de experți din instituții/ organizații culturale și unități de învățământ	Instituții/organizații din domeniile artelor spectacolului, arte vizuale/plastice, muzee, biblioteci, așezăminte culturale și unități de învățământ de toate gradele	Periodicitate trimestrială	Propuneri de conținut pentru curriculum îmbunătățit Propuneri pentru activități educaționale extrașcolare/ în colaborare cu instituții/ organizații culturale Rapoarte ale întâlnirilor	Numărul de întâlniri Numărul de măsuri propuse Numărul de măsuri puse în practică	Evaluarea se face anual și include chestionarea opiniilor beneficiarilor
P 1.1.1.3 Întâlniri cu experți din domeniile tehnologic și editorial	Ministerul Culturii, Ministerul Educației și organizații cu activități în domeniile tehnologic și editorial	Periodicitate semestrială	Propuneri concrete pentru realizarea de materiale educaționale, în format digital și fizic Rapoarte ale întâlnirilor	Numărul de întâlniri Numărul de măsuri propuse Numărul de măsuri puse în practică	Evaluarea se face anual și include chestionarea opiniilor beneficiarilor

P 1.1.1.4 Realizarea de pilotări ale instrumentelor și metodelor educative inovatoare	Ministerul Culturii, Ministerul Educației, instituțiile centrale din subordinea acestora, instituții de învățământ, instituții/organizații culturale, organizații cu activități în domeniile tehnologic și editorial	Periodicitate anuală	Propunerile de instrumente și metode Instrumentele și metodele pilot Elevii și cadrele didactice implicate Unitățile de învățământ implicate	Numărul de instrumente și metode pilotate Numărul de beneficiari Numărul organizațiilor implicate Numărul instrumentelor și metodelor adoptate pentru utilizare la nivel național	Evaluarea se face după fiecare pilotare
P 1.1.1.5 Realizarea și aprobarea de instrumente de analiză și evaluare a impactului la nivelul elevilor și societății al instrumentelor și metodelor inovatoare propuse	Ministerul Culturii și Ministerul Educației Instituțiile de specialitate din subordinea celor două ministere	Anul 2 al implementării strategiei	Propunerile de instrumente Actele normative de aprobare a instrumentelor Rapoartele de evaluare/ analiză elaborate Măsurile corective adoptate	Numărul de propuneri de instrumente Numărul de acte normative Numărul de rapoarte Numărul de elevi implicați Numărul de unități de învățământ și/sau instituții/organizații culturale implicate	Evaluarea se face după aplicarea instrumentelor de evaluare/analiză

P 1.1.2 Încheierea de protocoale de colaborare cu autoritățile publice centrale cu atribuții în domeniile turism, cercetare și dezvoltare teritorială, astfel încât inițiativele legislative, strategiile și politicile publice cu impact asupra domeniului culturii să fie integrate intersectorial

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 1.1.2.1 Întâlniri lunare la nivel de experți ai Ministerului Culturii și ai autorităților publice centrale cu responsabilități în domeniile turism, cercetare și dezvoltare teritorială	Ministerul Culturii și autoritățile publice centrale cu atribuții domeniile turism, cercetare și dezvoltare teritorială	Permanent	Propuneri de măsuri concrete Rapoarte ale întâlnirilor	Numărul de întâlniri Numărul de măsuri Numărul de inițiative legislative comune	Evaluarea are caracter permanent

P 1.1.3 Încheierea de protocoale de colaborare cu agențiile pentru dezvoltare regională și autoritățile administrației publice locale

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 1.1.3.1 Întâlniri trimestriale la nivel de experți ai Ministerului Culturii și ai Agențiilor pentru Dezvoltare Regională	Ministerul Culturii și Agențiile pentru Dezvoltare Regională	Permanent	Propuneri de măsuri concrete Rapoarte ale întâlnirilor	Numărul de întâlniri Numărul de măsuri Numărul de inițiative comune	Evaluarea are caracter permanent
P 1.1.3.2 Întâlniri trimestriale la nivel de experți ai Ministerului Culturii și ai organizațiilor asociative ale autorităților publice locale	Ministerul Culturii și organizațiile asociative ale autorităților publice locale	Permanent	Propuneri de măsuri concrete Rapoarte ale întâlnirilor	Numărul de întâlniri Numărul de măsuri Numărul de inițiative comune	Evaluarea are caracter permanent

P 1.1.4. Integrarea în „programul minimal” al instituțiilor publice de cultură de programe de „audience-building” - educație culturală interactivă, adaptată categoriilor de vârstă și susținută de noile tehnologii și mijloace de comunicare

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 1.1.4.1 Elaborarea și adoptarea modificărilor legislative necesare	Ministerul Culturii	Primul an din intervalul de planificare	Act normativ adoptat	Acte normative	Măsurarea audienței înainte și la un interval de un an de la implementare
P 1.1.4.2 Elaborarea și punerea în practică a instrumentelor de măsurare a audienței, în mod unitar la nivel național, prin acte normative de nivel secundar sau terțiar	Ministerul Culturii	Primul an din intervalul de planificare	Acte normative adoptate	Acte normative Instituții publice care aplică instrumentele de măsurare a audienței Număr de programe de creare a audienței realizate Rapoarte privind audiența	Măsurarea audienței înainte și la un interval de un an de la implementare

P 1.1.5. Dezvoltarea de linii de finanțare nerambursabilă a autorităților finanțatoare (definite cf. O.G. 51/1998) destinate unor programe de educație culturală sustenabile și continue/multianuale derulate de operatorii culturali de drept public și privat, respectiv pentru programe de intervenție culturală sustenabile și continue/multianuale derulate de operatori culturali în zonele defavorizate și/sau în care oferta culturală instituțională este minimă sau insuficientă

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 1.1.4.3. Elaborarea și adoptarea modificărilor legislative necesare	Ministerul Culturii	Primul an din intervalul de planificare	Act normativ adoptat	Acte normative	Acoperirea regională asigurată de noul cadru legislativ (anual)
P 1.1.4.4 Aprobarea de programe de finanțare	Ministerul Culturii și alți ordonatori principali de credite, în special de nivel local	Permanent, după adoptarea modificărilor legislative	Programe de finanțare adoptate la nivelul fiecărui județ și mun. București O creștere medie anuală de 5% a finanțărilor acordate de fiecare finanțator O creștere medie anuală de cel puțin 20% a numărului de beneficiari direcți de activități culturale, la nivel național, până la finalul intervalului de programare	Acte de aprobare a programelor de finanțare Valorile finanțărilor acordate Numărul proiectelor finanțate Numărul beneficiarilor de finanțări Numărul beneficiarilor direcți de activități culturale	Înainte de adoptarea programelor de finanțare sunt măsurate valorile indicatorilor, iar măsurătorile sunt reluate la finalul fiecărui an

P 1.3.1 Îmbunătățirea sau adoptarea cadrului normativ privind indicatorii pentru dezvoltarea prin culturală, conform metodologiei UNESCO³³

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 1.3.1.1 Analizarea comparativă a indicatorilor utilizați în România cu cei utilizați în alte state membre UE, în sistemul de referință UNESCO	INCFC INS	Anii 1-3 ai perioadei de implementare	Un set de indicatori integrați cu nivelul de raportare al UE	Matricea de analiză a indicatorilor, cu descriptorii asociați Raportul analizei	Înainte și după implementare
P 1.3.1.2. Modificarea și aplicarea cadrului normativ pentru includerea sau îmbunătățirea indicatorilor naționali pentru domeniul culturii și stabilirea sistemului de raportare electronică al organizațiilor din domeniul culturii	CNS INS	Începând cu anul 2 al intervalului de planificare	Un pachet de acte normative privind indicatorii naționali din domeniul culturii și aprobarea modului de raportare de către organizațiile din domeniul culturii	Actele normative adoptate Instrumentele de raportare puse în aplicare	Pe întreaga durată a implementării

33 https://en.unesco.org/creativity/sites/creativity/files/cdis_methodology_manual_0_0.pdf

P 1.3.2 Adaptarea programelor de finanțare și de sprijin existente pentru trecerea de la sprijin financiar per persoană la sprijinirea comunităților

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 1.3.1.3 Analizarea eficacității și eficienței formelor de sprijin anterioare acordate sub forma voucherelor sau metodelor de sprijin individuale	INCFC	Anii 1-2 ani intervalului de implementare	Un set de instrumente de analiză de impact O cercetare sociologică și economică	Numărul de răspunsuri obținute Raportul de analiză al cercetării	Pe durata implementării
P 1.3.1.4. Organizarea de consultări publice pentru identificarea celor mai eficiente și eficiente metode durabile de sprijin a comunităților și grupurilor vulnerabile din punct de vedere cultural și a criteriilor pentru definirea acestora comunități și grupuri	Ministerul Culturii INCFC	Anul 2 al intervalului de implementare	Cel puțin 15 evenimente de consultare publică organizate în prezență, în comunități cu o ofertă culturală redusă Cel puțin 25 de evenimente de consultare publică organizate în format online	Rapoartele evenimentelor Numărul participanților	Pe durata implementării
P 1.3.1.5 Elaborarea și adoptarea actelor normative privind acordarea de sprijin financiar și non-financiar comunităților și grupurilor vulnerabile (inclusiv definirea legală a comunității și grupului vulnerabil)	Ministerul Culturii	Anul 3 al intervalului de planificare	Un pachet de acte normative	Actele normative aprobate	Potrivit prevederilor legale
P 1.3.1.6 Punerea în aplicare a actelor normative	Ministerul Culturii Autoritățile administrației publice locale	Începând cu anul 4 al intervalului de planificare	Cel puțin 15 programe de sprijin implementate Cel puțin 200 de comunități beneficiare	Numărul de programe implementate Numărul de comunități sprijinite Numărul de membri ai comunității care au folosit rezultatele sprijinului acordat	Pe durata implementării

P 1.3.3 Implementarea de programe de sprijin financiar și non-financiar pentru crearea de infrastructură fizică și mobilă sau îmbunătățirea acesteia în comunitățile și pentru grupurile vulnerabile

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 1.3.3.1 Elaborarea și adoptarea actelor normative privind acordarea de sprijin financiar și non-financiar în vederea creării de infrastructură fizică și mobilă pentru comunități și grupuri vulnerabile	Ministerul Culturii MDLPA	Anul 3 al intervalului de planificare	Un set de acte normative și administrative adoptate	Actele normative și administrative adoptate	Potrivit legii
P 1.3.3.2. Punerea în aplicare a actelor normative	Ministerul Culturii Autoritățile administrației publice locale	Începând cu anul 4 al intervalului de planificare	Cel puțin 15 programe de sprijin implementate Cel puțin 200 de comunități beneficiare	Numărul de programe de sprijin implementate Numărul de comunități beneficiare Numărul membrilor comunității care au folosit rezultatele sprijinului acordat	Pe întreaga durată a implementării

P 1.4.1 Realizarea unui parteneriat între autoritățile publice centrale privind informarea publică despre acțiunile culturale

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 1.4.1.1 Încheierea unui protocol între autoritățile publice centrale	Ministerul Culturii CNA	Anul 1 al intervalului de planificare	Un protocol de colaborare interinstituțională	Protocolul semnat	Pe durata implementării
P 1.4.1.2 Constituirea unui grup de lucru cu întâlniri semestriale	Ministerul Culturii CNA	Începând cu anul 2 al intervalului de planificare	Un grup de lucru operaționalizat 2 întâlniri/an	Numărul participanților Rapoartele întâlnirilor Numărul și conținutul propunerilor formulate	Pe durata implementării

P 1.4.2 Sprijinirea elaborării de ghiduri de bune practici privind comunicarea informațiilor de interes cultural

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 1.4.2.1 Constituirea unor grupuri de lucru cu reprezentanți din autorități publice centrale – societăți din domeniile media – societăți din domeniul publicității, cu întâlniri semestriale	Ministerul Culturii CNA Societățile din domeniul media Societățile din domeniul publicității	Începând cu anul 1 al perioadei de implementare	Cel puțin 2 întâlniri/an Cel puțin 1 propunere de ghid de bune practici privind comunicarea în media a informațiilor de interes cultural	Numărul de întâlniri Rapoartele întâlnirilor Numărul propunerilor formulate	Pe durata implementării
P 1.4.2.2. Adoptarea unor ghiduri de bune practici privind comunicarea informațiilor de interes cultural	Societăți din domeniul media și publicitate	Anii 2-3 ai intervalului de planificare	Cel puțin 2 ghiduri de bune practici	Ghidurile adoptate	Pe toată durata implementării

P 2.1.1. Crearea unei proceduri/politici publice de evaluare, autoevaluare și auditare inițială și periodică a consumului termic și energetic pentru instituții și așezămintele culturale, cu identificarea surselor energotermice și a soluțiilor de substituție ecologică a acestora.

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 2.1.1.1. Elaborarea și adoptarea cadrului normativ pentru evaluarea, autoevaluarea și auditarea performanței energetice a instituțiilor și așezămintelor culturale	Ministerul Culturii Ministerul Mediului Ministerul Energiei MDLPA	În primii 2i ani ai intervalului de planificare	Un pachet de acte normative și norme metodologice Un sistem de clasificare tipologică și dimensională a instituțiilor și așezămintelor culturale		Evaluarea se va face la minim 6 luni de la implementarea fiecărei acțiuni și, cu caracter permanent, începând cu anul cinci al intervalului de planificare
P 2.1.1.2. Pilotarea sistemului de evaluare, autoevaluare și auditare a performanței energotermice a instituțiilor și așezămintelor culturale	Ministerul Culturii Ministerul Mediului Ministerul Energiei MDLPA și cel puțin 50 de instituții și așezămintele culturale din mediul rural și urban, de diferite dimensiuni	În anii 3-4 ai intervalului de planificare	50 de instituții și așezămintele culturale auditate sau evaluate în ceea ce privește eficiența energie termică 1 sistem digital național de raportare a eficienței energotermice la nivel de sector cultural 1 inventar cu aplicabilitate națională pe sector de soluții de substituție ecologică a surselor energotermice	Numărul de instituții și așezămintele implicate Numărul de entități înregistrate Numărul și tipologia soluțiilor de substituție ecologică a surselor energotermice	

P 2.1.2. Adoptarea de standarde tehnice de eficiență energotermică și sustenabilitate funcțională pentru construcția de infrastructură culturală nouă, pentru adaptarea unor imobile existente convertite în spații cu destinație culturală și pentru autorizarea activității culturale

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 2.1.2.1 Consultare cu experți din domeniul energetic, arhitectură, construcții, urbanism, patrimoniu cultural	Ministerul Culturii Ministerul Mediului Ministerul Energiei MDLPA OAR INP	Anul 1 al intervalului de planificare	Un raport al consultării Un set unitar de standarde de eficiență și sustenabilitate	Documente de raportare și analiză	Evaluarea se realizează după finalizarea acțiunii
P 2.1.2.2. Elaborarea și adoptarea pachetului normativ referitor la standardele de eficiență și sustenabilitate	Ministerul Culturii Ministerul Mediului Ministerul Energiei MDLPA	Anul 2 al intervalului de planificare	Acte normative de nivel primar și terțiar adoptate	Legislația adoptată	Evaluarea se realizează după punerea în aplicare a legislației
P 2.1.2.3 Pilotarea aplicării standardelor de eficiență și sustenabilitate	Ministerul Culturii Ministerul Mediului Ministerul Energiei MDLPA Autorități ale administrației publice locale, organizații de drept privat cu activitate culturală	Anii 3-4 ai intervalului de planificare	O tipologie clară a categoriilor de eficiență și sustenabilitate 50 de instituții și organizații culturale implicate Creștere cu cel puțin 30% a eficienței energotermice	Raportul general al pilotării	Evaluarea se face înainte de începerea pilotării, pe durata acesteia și la final

P 2.1.3. Dezvoltarea de programe de finanțare (scheme de ajutor de stat/de minimis) pentru auditarea consumului energotermic al spațiilor culturale private și eficientizarea lui, în funcție de regimul utilizării respectivelor spații și tipul acestora (închiriere sau proprietate, publică sau privată; spații performative, expoziționale, educative etc.)

Notă: Implică definirea juridică, prin intervenții legislative specifice, a spațiilor culturale private, pro-profit și non-profit.

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 2.1.3.1 Elaborarea și adoptarea actelor normative necesare definirii și clasificării spațiilor culturale	Ministerul Culturii	Anul 1 al intervalului de planificare	Un instrumentar tipologic pentru identificare spațiilor culturale	Actele normative adoptate	Evaluarea se realizează pe durata întregului proces de adoptare a actelor normative
P 2.1.3.2 Punerea în aplicare a sistemului informatizat unic de inventariere a spațiilor culturale, printr-un mecanism de înscriere voluntară	Ministerul Culturii autoritățile administrației publice locale instituțiile/organizațiile culturale	Anii 2-3 ai intervalului de planificare	Un sistem informatizat unic pentru inventarierea spațiilor culturale Cel puțin 2.000 de spații culturale înregistrate	Rapoartele de implementare	Evaluarea se realizează continuu pe durata implementării
P 2.1.3.3 Elaborarea și punerea în aplicare a programelor de finanțare pentru auditarea energotermică a spațiilor culturale	Ministerul Culturii Ministerul Mediului Ministerul Energiei MDLPA Autorități ale administrației publice locale	Anii 4-7 ani intervalului de planificare	Un program național de finanțare și cel puțin 10 programe de finanțare de nivel local	Actele normative/administrative Numărul de beneficiari Valoarea finanțărilor acordate	Evaluarea se face continuu

P 2.1.4. Implementarea unui program multianual de eficientizare energotermică a instituțiilor și așezămintelor culturale, în regim de cofinanțare, în sistem „primul venit, primul servit”, inclusiv pentru lucrări de renovare, de instalare de surse regenerabile (pompe de căldură, panouri fotovoltaice etc.) sau înlocuire de echipamente (iluminat scenic, climatizare pentru conservarea patrimoniului cultural mobil etc.).

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 2.1.4.1 Adoptarea și punerea în aplicare a cadrului normativ și administrativ	Ministerul Culturii	Anul 1 al intervalului de planificare	Un pachet de acte normative	Actele normative adoptate	Evaluarea se realizează pe întregul parcurs al legiferării
P 2.1.4.2 Crearea sistemului de inventariere a necesarului de investiții – tipuri de echipamente și dotări, tipuri de beneficiari	Autoritățile administrației publice locale Ministerul Culturii	Anul 2 al intervalului de planificare	Un sistem informatic integrat la nivel național de inventariere al necesarului de investiții	Actele normative și administrative adoptate	Evaluarea se realizează continuu
P 2.1.4.3 Implementarea programului de finanțare	Autoritățile administrației publice locale Ministerul Culturii beneficiarii	Începând cu anul 3 al intervalului de planificare	Creșterea eficienței energo-termice a instituțiilor sau așezămintelor culturale cu cel puțin 30% în intervalul de planificare	Rapoartele anuale ale implementării	Evaluarea se realizează continuu

P 2.1.5 Crearea și implementarea unor programe de finanțare pentru achiziția de echipamente și dotări specifice tehnologiilor digitale și emergente

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 2.1.5.1 Crearea unui sistem pentru cercetarea și inventarierea tipologiei echipamentelor și dotărilor specifice activităților culturale	Ministerul Culturii INCFC	Anul 1 al intervalului de planificare	Un sistem informatic unitar pentru raportarea și inventarierea echipamentelor și dotărilor specifice activităților culturale	Sistemul informatic și structura acestuia	Evaluarea se realizează continuu
P 2.1.5.2 Adoptarea actelor normative și administrative privind programele de finanțare	Ministerul Culturii și alți ordonatori principali de credite	Începând cu anul 2 al intervalului de planificare	Un pachet de acte normative pentru aprobarea sistemului de finanțare	Actele normative și administrative aprobate	Evaluarea se realizează continuu
P 2.1.5.3 Implementarea programelor de finanțare	Autoritățile finanțatoare	Începând cu anul 2 al intervalului de planificare	Cel puțin 20% din valoarea finanțărilor publice destinate instituțiilor/organizațiilor culturale sunt dedicate investițiilor în echipamente și dotări tehnologice digitale și emergente	Repartitia regională echilibrată a beneficiarilor Valoarea finanțărilor acordate	Evaluarea se realizează continuu

P 2.2.1 Reevaluarea standardelor tehnice actuale și adaptarea lor în scopul utilizării optime a materialelor naturale și a soluțiilor eficiente energotermic

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 2.2.1.1 Pilotarea sistemului de reevaluare a standardelor tehnice actuale	Ministerul Culturii autoritățile centrale cu atribuții în domeniu OAR instituții/organizații culturale din toate subsectoarele culturale și institutele de cercetare relevante	Primii 2 ani ai intervalului de planificare	Cel puțin 5 grupuri de lucru cu experți din domeniile culturale, energetic, urbanism, inginerie, arhitectură și tehnologii de producție Un inventar comprehensiv al standardelor tehnice termoeconomice existente Un raport de cercetare privind posibilitățile de adaptare/inlocuire a materialelor/tehnologiilor referitoare la eficiența termoeconomică	Rapoarte de activitate aferente fiecărui tip de rezultat	Evaluarea se realizează continuu
P 2.2.1.2 Adoptarea actelor normative și administrative privind modificarea sau crearea standardelor tehnice de eficiență termoeconomică	Ministerul Culturii și autoritățile publice centrale cu atribuții în domeniu	Anul 3 al intervalului de planificare	Un pachet de acte normative privind adoptarea normativelor noi sau modificate	Actele normative adoptate	Evaluarea se realizează continuu
P 2.2.1.3 Realizarea cercetărilor de laborator și agrementarea de noi materiale și tehnologii mai eficiente termoeconomic	Autoritățile publice, organizațiile din domeniul cercetării și organismele de certificare relevante	Începând cu anul 4 al intervalului de planificare	Cel puțin 6 materiale și tehnologii noi autorizate pentru utilizare în domeniul cultural	Rapoartele de cercetare și normativele publicate	Evaluarea se realizează continuu

P 2.2.2 Adaptarea programelor de finanțare a reabilitării/restaurării monumentelor istorice pentru susținerea prioritară a soluțiilor verzi (punctaj/finanțare suplimentar(ă) acordat(ă) raportat la procentul de eficientizare energotermică, utilizare de materiale naturale, alimentare din surse regenerabile)

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 2.2.2.1 Adoptarea actelor normative pentru modificarea legislației în vigoare	Ministerul Culturii și alți ordonatorii principali de credite	Anul 1 al intervalului de planificare	Cel puțin un act normativ	Acte normative adoptate	Evaluarea se realizează continuu
P 2.2.2.2 Implementarea programelor de finanțare	Autoritățile finanțatoare	Începând cu anul 2 al intervalului de programare	Cel puțin 100 de proiecte de restaurare Cel puțin 80 de beneficiari ai finanțărilor	Numărul de proiecte de restaurare Ponderele monumentelor istorice restaurate / puse în siguranță / propuse spre restaurare sau punere în siguranță cu materiale/tehnologii noi, în ansamblul proiectelor de restaurare / punere în siguranță	Evaluarea se realizează continuu
P 2.2.2.3 Pilotarea utilizării noilor materiale și tehnologii	Institutul Național al Patrimoniului, proprietari/titulari ai dreptului de administrare asupra monumentelor istorice	Anii 3-5 al intervalului de planificare	Cel puțin 5 monumente istorice de complexități diferite restaurate	Numărul monumentelor restaurate Tipologia materialelor și tehnologiilor folosite Rapoartele comparative ale intervențiilor	Înainte și după pilotare

P 2.2.3 Crearea de instrumente fiscal-financiare (facilități fiscale și eligibilitate pentru programele naționale de finanțare existente/alte programe de finanțare) destinate proprietarilor de imobile monument istoric persoane fizice sau juridice de drept privat, pentru reabilitarea/restaurarea monumentelor conducând la eficientizarea energotermică cu minimum 30% (medium renovation) a acestora

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 2.2.3.1 Inventarierea și documentarea digitală a patrimoniului imobil, inclusiv prin corelarea și centralizarea informațiilor non-digitale, și dezvoltarea de instrumente digitale pentru creșterea vizibilității patrimoniului	Institutul Național al Patrimoniului	Primul an al intervalului de planificare	Arhitectura structurii bazei de date Un sistem informatizat, unitar pentru inventarierea monumentelor istorice, cu evidențierea caracteristicilor tehnico-constructive ale monumentelor Cel puțin 100 de monumente istorice înregistrate	Sistemul informatizat și componentele acestuia Numărul de monumente înregistrate Numărul de deținători/prorietari înregistrați	Continuu, pe durata implementării
P 2.2.3.2 Adoptarea actelor normative și administrative	Ministerul Culturii și autoritățile administrației publice locale	Anul 2 al intervalului de planificare	Un set de acte normative și administrative	Actele normative și administrative adoptate	Potrivit prevederilor legale
P 2.2.3.3 Punerea în aplicare a programelor de finanțare	Ministerul Culturii și autoritățile administrației publice locale	Începând cu anul 3 al intervalului de planificare	Un program național și cel puțin 20 de programe de finanțare locale Cel puțin 100 de monumente istorice reabilitate/restaurate Cel puțin 70 de beneficiari ai finanțărilor	Numărul programelor de finanțare Numărul monumentelor istorice reabilitate/restaurate Numărul beneficiarilor de finanțare	Permanent, pe durata implementării

P 2.3.1 Evaluarea/auditarea gradului de digitalizare a proceselor/procedurilor funcționale/interne și a digitalizării activității de specialitate la nivelul sectorului public, pe baza unor proceduri adaptate la specificul fiecărui tip de instituție

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 2.3.1.1 Crearea unui sistem informatic, unitar pentru inventarierea nivelului de digitalizare a activităților din instituțiile publice de cultură	INCFC Autoritatea Națională pentru Digitalizare	Anul 1 al intervalului de planificare	O structură de bază de date, cu secțiuni pentru fiecare tip de instituție publică de cultură O interfață pentru colectarea datelor	Elementele constitutive ale sistemului informatic	Permanent, pe durata implementării
P 2.3.1.2 Colectarea informațiilor referitoare la nivelul de digitalizare a activităților	INCFC	Permanent, după punerea în funcțiune a sistemului informatic	Cel puțin 100.000 de intrări în sistem Cel puțin 50% dintre instituțiile publice de cultură înrolate	Numărul de intrări în sistem Numărul de instituții publice de cultură înrolate	Permanent, pe durata implementării
P 2.3.1.3 Adoptarea și punerea în aplicare a legislației privind auditarea digitalizării instituțiilor publice de cultură	Ministerul Culturii Autoritatea Națională pentru Digitalizare	Anul 1 al intervalului de implementare și anii următori	Un pachet de acte normative adoptate și puse în aplicare	Actele normative și actele administrative subsecvente	Permanent, pe durata implementării

P 2.3.2 Crearea unui program multianual de finanțare, destinat instituțiilor publice, așezămintelor culturale și operatorilor culturali privați, pentru creșterea capacităților digitale și de noi tehnologii, respectând principiul DNH (Do Not Harm), în producția și distribuția culturală (formare de personal, achiziție de echipamente, dezvoltare de instrumente de distribuție digitală etc.)

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 2.3.2.1 Adoptarea actelor normative și administrative privind aprobarea și punerea în aplicare a programului multianual de finanțare	Ministerul Culturii	Începând cu anul 1 al intervalului de planificare	Un pachet de acte normative și administrative	Actele normative și administrative	Permanent, potrivit legii
P 2.3.2.2 Punerea în aplicare a programului multianual de finanțare	Ministerul Culturii	Începând cu anul 2 al intervalului de planificare	Un program multianual de finanțare Cel puțin 5 sesiuni de finanțare, corespunzător domeniilor culturale	Numărul se sesiuni de finanțare Numărul de beneficiari ai finanțărilor Valoarea finanțărilor acordate Numărul persoanelor instruite Numărul și tipologia echipamentelor achiziționate Tipologia instrumentelor de distribuție digitală realizate	Permanent, pe durata implementării

P 2.3.3 Dezvoltarea unui sistem național digital de colectare de date de ticketing pentru evenimentele culturale, cu înrolarea tuturor furnizorilor de servicii culturale, publici și privați, care să permită colectarea de date statistice privind numărul, valoarea, distribuția teritorială și temporală a biletelor vândute/distribuite, accesibile agregat operatorilor culturali, în scopul formulării de propuneri de politici publice

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 2.3.3.1 Adoptarea actelor normative pentru aprobarea sistemului digital de colectare de date de ticketing	Ministerul Culturii	Anul 1 al intervalului de planificare	Un pachet de acte normative aprobate	Actele normative	Pe durata implementării
P 2.3.3.2 Crearea sistemului național digital de colectare de date de ticketing	Ministerul Culturii	Anii 2-3 ani intervalului de planificare	O structură de baze de date, cu secțiuni pentru diferite tipuri de servicii culturale O interfață pentru utilizatori	Sistemul național digital de colectare de date de ticketing	Pe durata implementării
P 2.3.3.3 Pilotarea sistemului național digital de colectare de date de ticketing	Ministerul Culturii	Anul 3 al intervalului de planificare	Cel puțin 50% dintre furnizorii de servicii de ticketing înrolați	Numărul de furnizori de servicii de ticketing înrolați Numărul de servicii culturale înregistrate Numărul de bilete înregistrate/vândute Numărul de utilizatori ai sistemului național digital colectare de date de ticketing	Pe durata implementării
P 2.3.3.4 Funcționarea sistemului național digital colectare de date de ticketing	Ministerul Culturii	Începând cu anul 4 al intervalului de planificare	Cel puțin 75% de furnizori de servicii de ticketing înrolați	Numărul de servicii culturale înregistrate Numărul de bilete înregistrate/vândute Numărul de utilizatori ai sistemului național digital de colectare de date de ticketing	Pe durata implementării

P 2.3.4 Crearea și implementarea unor programe de finanțare pentru achiziția de echipamente și dotări necesare organizării de activități culturale sau itinerării patrimoniului cultural și creației culturale contemporane în comunitățile și către grupurile sociale vulnerabile

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 2.3.4.1 Elaborarea setului de indicatori statistici și a bazei naționale de date pentru identificarea necesarului de echipamente și dotări de organizare de activități culturale, de itinerare a patrimoniului cultural și creației culturale contemporane	INCFC INS	Începând cu anul 1 al intervalului de planificare	Un set de indicatori statistici pentru inventarierea echipamentelor și dotărilor Un sistem informatic unitar, la nivel național pentru inventarierea echipamentelor și dotărilor Cel puțin 1.000 de instituții, organizații și așezăminte culturale investigate	Sistemul de identificatori statistici echipamentelor și dotările Numărul organizațiilor, instituțiilor și așezămintelor culturale investigate	Cu caracter permanent
P 2.3.4.2 Adoptarea actelor normative și administrative pentru aprobarea programelor de finanțare	Ministerul Culturii și alți ordonatori principali de credite	Începând cu anul 2 al intervalului de planificare	Un pachet de acte normative Cel puțin 20 de pachete de acte administrative la nivel local Cel puțin 21 de programe de finanțare aprobate	Numărul programelor de finanțare aprobate Valoarea echipamentelor și dotărilor necesare Valoarea bugetelor aprobate	Permanent, pe durata implementării
P 2.3.4.3 Implementarea de programe de finanțare pentru achiziția de echipamente și dotări	Ministerul Culturii și alți ordonatori principali de credite	Începând cu anul 2 al intervalului de planificare	Cel puțin 21 de programe de finanțare implementate Cel puțin 500 de beneficiari ai programelor de finanțare	Numărul de finanțări acordate Valoarea finanțărilor acordate Numărul beneficiarilor de finanțări Numărul și tipul echipamentelor și dotărilor achiziționate Numărul beneficiarilor direcți ai activităților culturale	Permanent, pe durata implementării

P 3.1.1 Promovarea cadrului legislativ privind statutul lucrătorului cultural profesionist, centrată pe asigurarea unei forme juridice unitare de desfășurare a activității și pe accesul la protecție socială, în regim contributiv

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 3.1.1.1 Crearea mecanismelor administrative necesare înregistrării și gestionării drepturilor lucrătorilor culturali profesioniști	Ministerul Culturii, Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii	Începând cu anul 2 al intervalului de planificare	Un set de mecanisme administrative, în format electronic, Cel puțin 2.000 de lucrători culturali profesioniști înregistrați Un set de indicatori statistici privind lucrătorii culturali profesioniști	Numărul de lucrători profesioniști înregistrați	Permanent, pe durata implementării

P 3.1.2 Elaborarea și implementarea de criterii diferențiate de evaluare a personalului artistic/tehnic de specialitate din instituțiile și așezămintele culturale, în funcție de specificul direct al activității, care să servească drept fundament pentru dezvoltarea carierei profesionale și evoluția salarială

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 3.1.2.1 Realizarea unei consultări publice pentru identificarea criteriilor de evaluare	Ministerul Culturii și INCFC	Anul 1 al intervalului de planificare	O consultare publică Un set de criterii de performanță pentru personalul artistic/ tehnic de specialitate Cel puțin 3.000 de persoane implicate în consultarea publică	Setul de criterii de evaluare, diferențiate în funcție de tipul de specialitate Numărul de participanți la consultarea publică	Pe durata implementării
P 3.1.2.2 Elaborarea și adoptarea legislației privind aprobarea criteriilor diferențiate de evaluare a personalului artistic/tehnic de specialitate din instituțiile și așezămintele culturale	Ministerul Culturii	Anul 2 al intervalului de planificare	Un pachet de acte normative privind criteriile diferențiate de evaluare a personalului artistic/tehnic de specialitate din instituțiile și așezămintele culturale	Actele normative adoptate	Pe durata implementării, potrivit prevederilor legale

P 3.1.3 Reglementarea colaborării dintre universitățile cu profil artistic și instituțiile culturale pentru susținerea artiștilor emergenți, prin introducerea stagiilor plătite de internship pentru studenții din anii terminali și master și finanțarea, prin bugetul Ministerului Educației, a participării studenților și masteranzilor în activitatea instituțiilor publice, conform unei proceduri specifice

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 3.1.3.1 Realizarea unei consultări publice pentru identificarea domeniilor de studiu care să beneficieze de sprijin	Ministerul Culturii și Ministerul Educației universitățile vocaționale	Anul 1 al intervalului de planificare	Un set de informații referitoare la domeniile de studiu și numărul potențial de beneficiari	Informațiile statistice	Pe durata implementării
P 3.1.3.2 Elaborarea și adoptarea actelor normative privind formele de sprijin și de colaborare dintre unitățile de învățământ superior și organizațiile, instituțiile și așezămintele culturale	Ministerul Culturii și Ministerul Educației	Anul 2 al intervalului de planificare	Pachetul de acte normative adoptate	Actele normative	Pe durata implementării, potrivit prevederilor legale
P 3.1.3.1 Pilotarea de forme de colaborare dintre unitățile de învățământ superior și organizațiile, instituțiile și așezămintele culturale	Ministerul Culturii și Ministerul Educației	Anii 3 și 4 ani intervalului de planificare	Protocoloale de colaborare încheiate între cel puțin 2 unități de învățământ superior și cel puțin 8 organizații, instituții și așezămintele culturale Cel puțin 100 de studenți și masteranzi beneficiari	Numărul de protocoale încheiate Numărul de unități de învățământ superior și cel puțin 8 organizații, instituții și așezămintele culturale Numărul de studenți și masteranzi	Pe durata implementării

P 3.1.4 Reglementarea stagiilor plătite de internship în cadrul instituțiilor publice de cultură, organizațiilor de drept privat din domeniul cultural și așezămintelor culturale

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 3.1.4.1 Realizarea unei consultări publice pentru identificarea domeniilor de studiu care să beneficieze de internship	Ministerul Culturii și Ministerul Educației	Anul 1 al intervalului de planificare	Un set de informații referitoare la domeniile de studiu și numărul potențial de beneficiari	Informațiile statistice	Pe durata implementării
P 3.1.4.2 Elaborarea și adoptarea actelor normative privind internshipul în organizațiile, instituțiile și așezămintele culturale	Ministerul Culturii și Ministerul Educației	Anul 2 al intervalului de planificare	Pachetul de acte normative adoptate	Actele normative	Pe durata implementării, potrivit prevederilor legale
P 3.1.4.3 Punerea în aplicarea a mecanismului internshipului	Ministerul Culturii și Ministerul Educației	Începând cu anul 3 intervalului de planificare	Cel puțin 300 de studenți și masteranzi beneficiari	Numărul de organizații, instituții și așezămintele culturale Numărul de studenți și masteranzi	Pe durata implementării

P 3.2.1 Implementarea unui program continuu de mobilitate pentru autori/artiști/lucrători culturali, finanțat dintr-un fond alimentat de la buget/din surse extrabugetare, accesibil de către aceleași beneficiar într-o valoare maximă cumulată de 50.000 de lei în 2 ani fiscali

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 3.2.1.1 Elaborarea și adoptarea actelor normative pentru aprobarea programului de finanțare a programului de mobilitate pentru artiști/lucrători culturali	Ministerul Culturii	Anul 1 al intervalului de planificare	Pachetul de acte normative adoptate	Actele normative	Pe durata implementării, potrivit prevederilor legale
P 3.2.1.2 Actualizarea clasificării ocupațiilor și a indicatorilor statistici asociați	INCFC alte persoane juridice interesate	Permanent, începând cu anul 1 al intervalului de planificare	O clasificare a ocupațiilor actualizată, cu modificarea descriptorilor ocupaționali existenți sau, după caz, introducerea unor ocupații noi, cu descriptorii asociați	Numărul de modificări ale COR	Permanent, pe durata implementării
P 3.2.1.3 Lansarea programelor de finanțare	Ministerul Culturii	Începând cu anul 2 al intervalului de planificare	Cel puțin o sesiune de finanțare pe an Cel puțin 500 de beneficiari anual	Numărul sesiunilor de finanțare Numărul beneficiarilor de finanțări Valoarea finanțărilor acordate Domeniile în care au fost realizate mobilitățile	Permanent, pe durata implementării

P 3.2.2 Dezvoltarea de programe de formare profesională, formală și/sau informală, și/sau de conversie profesională pentru dobândirea de competențe specifice noilor tehnologii (artă media/digitală, creare de conținut cultural digital, marketing digital etc.)

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 3.2.2.1 Identificarea și descrierea competențelor asociate noilor tehnologii	INCFC	Permanent, începând cu anul 1 al intervalului de planificare	Un mecanism public de interogare și identificare a noilor competențe necesare ocupațiilor din domeniul cultural Seturi de descriptori care corelează noile competențe cu ocupațiile din domeniul cultural	Numărul competențelor identificate	Permanent, pe durata implementării
P 3.2.2.2 Cercetarea nevoilor de formare și/sau conversie profesională	INCFC	Permanent, începând cu anul 1 al intervalului de planificare	Un inventar național public al nevoilor de formare profesională și/sau de reconversie profesională	Tipologia nevoilor de formare profesională și/sau de reconversie profesională	Permanent, pe durata implementării
P 3.2.2.3 Modificarea sau elaborarea și aprobarea de standarde ocupaționale	ANC INCFC Persoane juridice interesate	Permanent, începând cu anul 1 al intervalului de planificare	Standarde ocupaționale îmbunătățite sau noi	Numărul standardelor ocupaționale	Permanent, pe durata implementării
P 3.2.2.4 Organizarea și derularea de programe de formare profesională, de evaluare de competențe profesionale și de reconversie profesională	ANC INCFC Furnizori de formare profesională Alte persoane juridice interesate	Permanent, începând cu anul 1 al intervalului de planificare	Programe de formare profesională, de evaluare a competențelor și de reconversie profesională	Numărul programelor de formare profesională, de evaluare a competențelor și de reconversie profesională Numărul furnizorilor de servicii de formare profesională, evaluare reconversie profesională Numărul beneficiarilor programelor de formare, evaluare sau reconversie profesională	Permanent, pe durata implementării

P 3.2.3 Inițierea unei scheme de finanțare prin care maximum 1% (dar nu mai mult de 300.000 de euro, plafonate în funcție de valoarea lucrării) din devizul oricărei construcții al oricărei lucrări de reabilitare de imobil în proprietate publică (spital, școală, grădiniță, centru social etc.) altele decât monumentele istorice, să poată fi alocat pentru comisionarea de lucrări de artă, inclusiv artă murală și monumente de for public, sau de programe culturale cu durata de minimum 6 luni.

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 3.2.3.1 Elaborarea și adoptarea actelor normative și administrative privind mecanismul de finanțare a comisionării de lucrări de artă sau programe culturale	Ministerul Culturii	Anul 1 al intervalului de planificare	Un mecanism de finanțare a comisionării de lucrări de artă sau programe culturale	Legislația adoptată	Permanent, pe durata implementării
P 3.2.3.2. Implementarea mecanismului de finanțare a comisionării de lucrări de artă sau programe culturale	Ministerul Culturii	Începând cu anul 2 al intervalului de planificare	Cel puțin 10 sesiuni de finanțare Cel puțin 500 de beneficiari ai finanțărilor	Numărul de sesiuni de finanțare Valoarea finanțărilor acordate Numărul beneficiarilor de finanțări Numărul vizitatorilor sau participanților la programele culturale finanțate	Permanent, pe durata implementării

P 3.3.1 Modificarea sau crearea cadrului normativ referitor la finanțarea formării profesionale, cu acordarea de prioritate competențelor din domeniile management, dezvoltare strategică și organizațională, schimbare, marketing

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 3.3.1.1 Revizuirea standardelor ocupaționale, profesionale și de calificare existente, pentru includerea unor competențe transversale, respectiv crearea de standarde ocupaționale noi	INCFC Persoanele juridice interesate	Începând cu anul 1 al intervalului de planificare	Cel puțin 50 de standarde revizuite și cel puțin 20 de standarde noi aprobate	Numărul standardelor revizuite Numărul standardelor noi	Permanent, pe durata implementării
P 3.3.1.2 Includerea în programele de finanțare pentru domeniul cultural a unei linii de finanțare anuale pentru formarea profesională	Ministerul Culturii Autoritățile administrației publice locale	Începând cu anul 2 al intervalului de planificare	Cel puțin 15 programe de finanțare modificate	Numărul programelor de finanțare Numărul beneficiarilor de finanțare Criteriile de evaluare a impactului finanțărilor acordate	Permanent, pe durata implementării

P 3.3.2 Susținerea prioritară, prin mijloace financiare și non-financiare, a inițiativelor inovatoare durabile

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 3.3.2.1 Definirea criteriilor și indicatorilor privind inițiativa inovatoare durabile și validarea acestora prin consultare publică	Ministerul Culturii INCFC	Anul 1 al intervalului de planificare	Un set de indicatori și criterii calitativ-cantitativi Cel puțin 3 sesiuni de consultare publică Cel puțin 8 întâlniri cu organizații de drept public și privat	Numărul și conținutul indicatorilor și criteriilor Numărul sesiunilor și întâlnirilor Numărul participanților	Pe durata implementării
P 3.3.2.2 Adoptarea și implementarea actelor normative și administrative	Ministerul Culturii Alți ordonatori principali de credite Finanțatori de drept privat	Începând cu anul 2 al intervalului de planificare	Cel puțin 20 de programe de sprijin Cel puțin 500 de beneficiari organizaționali de drept privat	Numărul programelor de sprijin Formele de sprijin acordat Numărul beneficiarilor de sprijin	Pe durata implementării

P 3.4.1 Actualizarea indicatorilor statistici pentru domeniul cultură din perspectiva capacității tehnice, umane, financiare și operaționale

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 3.4.1.1 Identificarea indicatorilor statistici relevanți	INCFC INS	Începând cu anul 1 al intervalului de planificare	Seturi de indicatori statistici naționali actualizați	Numărul și tipologia indicatorilor	Pe durata implementării
P 3.4.1.2 Elaborarea și aprobarea instrumentelor de raportare statistică, în format electronic, pentru domeniul cultural	INCFC Ministerul Culturii	Anul 2 al intervalului de planificare	Un set de acte normative și administrative	Actele normative adoptate	Potrivit prevederilor legale

P 3.4.2 Elaborarea de programe prioritare integrate, la nivel regional și național, pentru susținerea inițiativelor instituțiilor publice de cultură și așezămintelor culturale

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 3.4.2.1 Realizarea de consultări între Ministerul Culturii, autoritățile publice locale și societatea civilă	Ministerul Culturii Autoritățile administrației publice locale Persoane juridice de drept privat cu activitate în domeniul cultural	Pe întreaga perioadă de planificare	Cel puțin 3 consultări/an	Numărul de consultări Numărul de participanți Raportele întâlnirilor Numărul și tipul propunerilor de programe prioritare integrate	Pe durata implementării
P 3.4.2.2 Aprobarea programelor prioritare comune	Ministerul Culturii Autoritățile administrației publice locale	Începând cu anul 2 al intervalului de planificare	Cel puțin 6 programe prioritare la nivel regional și cel puțin 2 programe prioritare la nivel național	Numărul de programe Valoarea programelor aprobate	Pe durata implementării

P 4.1.1. Parteneriat extins cu Ministerul Afacerilor Externe și Institutul Cultural Român pentru eforturi concertate de utilizare a resurselor instituționale specifice

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 4.1.1.1 Înființarea de grupuri de lucru comune pentru teme specifice și/sau zone geografice, cu întâlniri trimestriale	Ministerul Culturii, Ministerul Afacerilor Externe și Institutul Cultural Român	Permanent, pe durata implementării	Cel puțin 5 grupuri de lucru comune	Numărul de grupuri de lucru Rapoartele întâlnirilor	Permanent
P 4.1.1.2 Realizarea de activități comune de diplomație culturală	Ministerul Culturii, Ministerul Afacerilor Externe și Institutul Cultural Român	Permanent, pe durata implementării	Cel puțin 20 de activități comune	Numărul și conținutul activităților comune realizate Numărul participanților la activitățile comune organizate	Permanent

P 4.1.2. Facilitarea dialogului și a colaborării autorilor/artiștilor/lucrărilor culturale și producătorilor publici sau privați de bunuri și servicii culturale cu parteneri din alte spații culturale

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 4.1.2.1 Înființarea de grupuri de lucru permanente pe lângă Ministerul Culturii pentru identificarea și operaționalizarea oportunităților de cooperare internațională	Ministerul Culturii	Permanent, pe durata implementării	Cel puțin câte un grup de lucru pentru fiecare SCC Cel puțin două întâlniri anuale ale fiecărui grup de lucru	Numărul de grupuri de lucru Numărul de întâlniri Rapoartele întâlnirilor	Permanent
P 4.1.2.2 Aprobarea unui fond în cadrul bugetului Ministerului Culturii pentru asigurarea cofinanțării beneficiarilor de granturi în cadrul programelor europene	Ministerul Culturii	Permanent, pe durata implementării	Finanțarea a cel puțin 50 de proiecte anual	Numărul de beneficiari ai finanțărilor Valoarea finanțărilor acordate Audiența proiectelor sprijinite financiar	Permanent
P 4.1.2.3. Finanțarea anuală de evenimente internaționale pentru idei inovatoare în cultură	Ministerul Culturii autorități ale administrației publice locale alte persoane juridice interesate	Anual, pe durata intervalului de planificare	Cel puțin 5 evenimente internaționale Cel puțin 100 de participanți la fiecare eveniment	Numărul evenimentelor internaționale Numărul participanților Numărul parteneriatelor realizate	Permanent

P 4.1.3 Programe multianuale concertate cu alte autorități și instituții cu atribuții în domeniu, cu structurile asociative din cultură, de schimburi susținute cu caracter cultural-educativ

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 4.1.3.1 Înființarea de grupuri de lucru pentru fiecare SCC și fiecare subdomeniu din cadrul SCC, cu întâlniri semestriale	Ministerul Culturii Instituții și autorități publice cu activități culturale	Permanent, pe durata implementării	Cel puțin 20 de grupuri de lucru Cel puțin 100 de întâlniri	Numărul de grupuri de lucru Numărul de întâlniri Numărul de participanți Rapoartele întâlnirilor	Permanent

P 4.1.4 Parteneriate și colaborare între Ministerul Culturii, Institutul Cultural Român, Ministerul Educației și instituțiile și organizațiile culturale, pentru promovarea de politici publice, programe de investiții în domeniul culturii din țară și proiecte culturale românești, prin evenimente sau programe

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 4.1.4.1 Încheierea de parteneriate între Ministerul Culturii, ICR, Ministerul Educației, alte instituții și organizații culturale pentru armonizarea abordărilor de comunicare și promovare	Ministerul Culturii, ICR, Ministerul Educației, alte instituții și organizații culturale	Permanent	O abordare armonizată pentru comunicarea politicilor și programelor dedicate domeniului cultural	Campaniile de comunicare și promovare	Permanent

P 4.2.1 Programe multianuale de pregătire a participării instituțiilor și organizațiilor culturale din România (apeluri deschise, selecție etc.) și de participare la evenimente internaționale de prestigiu (festivaluri, târguri, alte tipuri de evenimente periodice consacrate)

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 4.2.1.1 Includerea în cadrul normativ existent a modificărilor referitoare la sprijinul financiar și non-financiar acordat instituțiilor și organizațiilor culturale pentru participarea la evenimente internaționale	Ministerul Culturii Ministerul Afacerilor Externe	Anii 1 și 2 ai intervalului de planificare	Un pachet legislativ pentru sprijinirea participării instituțiilor și organizațiilor culturale la evenimente internaționale	Legislația adoptată	Permanent, pe durata implementării
P 4.2.1.2 Implementarea unor programe de susținere a instituțiilor și organizațiilor culturale	Ministerul Culturii Ministerul Afacerilor Externe ICR	Începând cu anul 3 al intervalului de planificare	Cel puțin 200 de organizații sprijinite în intervalul de planificare	Numărul instituțiilor și organizațiilor sprijinite Numărul de evenimente internaționale la care au participat instituții și organizații culturale	Permanent, pe durata implementării

P 4.2.2 Programe de susținere pentru participarea la hub-uri și clustere culturale sau internaționale și/sau la rețelele regionale sau internaționale ale creatorilor și profesioniștilor

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 4.2.2.1 Modificarea legislație existente sau adoptarea de acte normative noi, cu definirea hub-urilor și clusterelor, precum și a eligibilității autorilor, artiștilor, lucrătorilor culturali și a modalităților de susținere financiară și non-financiară	Ministerul Culturii	Anul 1 al intervalului de planificare	Un pachet de acte normative referitoare la programele de sprijin pentru autori, artiști, lucrători culturali, în vederea participării la hub-uri și clustere culturale și creative	Actele normative adoptate	Potrivit prevederilor legale
P 4.2.2.2 Punerea în aplicare a programelor de susținere	Ministerul Culturii, alte autorități publice centrale și locale	Începând cu anul 2 al intervalului de planificare	Cel puțin 20 de programe implementate anual Cel puțin 300 de beneficiari de sprijin anual	Numărul de programe Numărul de beneficiari Numărul și tipul participărilor	Permanent, pe durata implementării

P 4.2.3 Parteneriate multianuale între autoritățile centrale și cele locale pentru susținerea de turnee, itinerarea de expoziții de artă contemporană sau de bunuri culturale de patrimoniu, inclusiv imaterial, precum și de alte modalități specifice, inclusiv digitale, care să contribuie la promovarea culturii din România și la dialogul intercultural.

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 4.2.3.1 Încheierea de parteneriate între Ministerul Culturii și alte autorități publice centrale și locale, cu precizarea conținutului parteneriatelor, inclusiv a modului de selecție a beneficiarilor, a tipurilor de producții sau bunuri culturale și a modalităților concrete de sprijin	Ministerul Culturii Alte autorități publice centrale și locale	Începând cu anul 1 al intervalului de planificare	Cel puțin 20 de parteneriate încheiate	Acordurile de parteneriat	Permanent
P 4.2.3.2 Implementarea parteneriatelor	Ministerul Culturii Alte autorități publice centrale și locale	Începând cu anul 2 al intervalului de planificare	Cel puțin 50 de participări la evenimente sau acțiuni internaționale Cel puțin 200 de autori/artiști/lucrători culturali sprijiniți	Numărul de participări și tipul acestora Numărul de autori/artiști/lucrători culturali Numărul de țări de destinație	Permanent

P 4.3.1 Introducerea sau, după caz, dezvoltarea de linii de finanțare distincte sau expres accesibile pentru organizațiile din industriile culturale și creative la programele de finanțare care vizează susținerea start-up-urilor, dezvoltarea de competențe antreprenoriale și de afaceri, participarea la târguri și alte evenimente internaționale de gen

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 4.3.1.1 Modificarea sau adoptarea actelor normative referitoare la finanțarea unor activități ale organizațiilor din industriile culturale și creative	Ministerul Culturii	Anul 1 din intervalul de implementare	Un pachet de acte normative privind finanțarea unor activități ale organizațiilor din industriile culturale și creative	Actele normative adoptate	Potrivit legii
P 4.3.1.2 Implementarea finanțării unor activități ale organizațiilor din industriile culturale și creative	Ministerul Culturii și alți ordonatori principali de credite	Începând cu anul 2 al intervalului de planificare	Cel puțin 22 de linii de finanțare Cel puțin 500 de beneficiari ai finanțărilor pe durata intervalului de planificare Cel puțin 50.000 de beneficiari ai proiectelor finanțate	Numărul de finanțări acordate Valoarea finanțărilor acordate Numărul beneficiarilor de finanțări Numărul și tipul proiectelor finanțate Numărul și tipologia beneficiarilor proiectelor finanțate	Permanent, pe durata implementării

P 4.3.2 Programe și scheme de minimis sau, după caz, de ajutor de stat pentru susținerea:
a) distribuției internaționale / exporturilor de bunuri și servicii culturale produse în România
b) participarea la rețelele de distribuție și/sau la platformele online

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 4.3.2.1 Modificarea sau adoptarea actelor normative sau administrative privind aprobarea schemelor de minimis / ajutoarelor de stat referitoare la exportul bunuri și servicii culturale, respectiv participarea instituțiilor și organizațiilor culturale în rețelele/platformele de distribuție internaționale	Ministerul Culturii și autoritățile administrației publice locale	Anul 1 al intervalului de planificare	Un pachet de acte normative sau administrative adoptate Un set de criterii de eligibilitate privind beneficiarii de finanțări, respectiv produsele și serviciile culturale eligibile	Actele normative sau administrative adoptate Criteriile de eligibilitate	Potrivit legii
P 4.3.2.2 Implementarea programelor de finanțare	Ministerul Culturii și autoritățile publice locale	Începând cu anul 2 al intervalului de planificare	Cel puțin 15 programe de finanțare Cel puțin 500 de beneficiari ai finanțărilor pe durata perioadei de implementare	Numărul programelor de finanțare Numărul beneficiarilor de finanțare Valoarea finanțărilor acordate Audiența activităților finanțate	Pe durata implementării

P 4.3.3 Program de susținere pentru dezvoltarea sau, după caz, crearea de baze de date on-line pentru/de către industriile culturale și creative care să prezinte informații cu privire la viața culturală din România, să ofere informații și sfaturi pentru sectorul cultural, să promoveze produsele culturale în mediul internațional inclusiv prin parteneriate, colaborări și co-producții și să susțină intrarea pe piața internațională a produselor culturale din România

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 4.3.3.1 Cercetarea și identificarea opțiunilor de intervenție, inclusiv în ceea ce privește clarificări terminologice și statistice în cadrul SCC	Ministerul Culturii INCFC INS	Anii 1 și 2 ani intervalului de planificare	Cel puțin 20 de runde de consultări publice și la nivel de experți O clasificare statistică cuprinzătoare și actualizată privind SCC	Numărul de consultări Numărul de participanți la consultări Clasificările statistice noi sau îmbunătățite	Permanent, pe durata implementării
P 4.3.3.2 Adoptarea măsurilor legislative și administrative pentru aprobarea măsurilor financiare și non-financiare	Ministerul Culturii	Anul 3 al intervalului de planificare	Un pachet de acte normative și măsuri administrative pentru aprobarea măsurilor financiare și non-financiare	Actele normative și administrative	Permanent, potrivit legii
P 4.3.3.3 Crearea infrastructurii informatice	INCFC	Începând cu anul 4 al intervalului de planificare	Un nomenclator statistic al activităților și serviciilor care pot fi oferite centralizat, într-un sistem online Un set de metadate care să asigure interoperabilitatea bazelor de date Cel puțin 2 sisteme informatice funcționale Cel puțin 6.000 de utilizatori ai sistemelor informatice Cel puțin 20.000 de intrări în bazele de date	Rapoartele asociate operațiunilor implementate	Permanent, pe durata implementării

P 4.3.4 Separarea funcțiilor ARTEXIM (definit acum cf. HG 674/2022 ca instituție de spectacol de proiecte) ca organizator al Festivalului și al Concursului G. Enescu, de funcțiile de impresar etc. și constituirea unei noi entități, pe modelul unui „Birou de export muzical/pentru artele spectacolului”

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 4.3.4.1 Elaborarea și adoptarea actelor normative privind reorganizarea ARTEXIM și înființarea unei noi instituții	Ministerul Culturii	Anul 1 al intervalului de planificare	Un pachet de acte normative privind reorganizarea ARTEXIM	Actele normative adoptate	Potrivit legii
P 4.3.4.2 Punerea în aplicare a actelor normative de înființare a noii instituții publice	Ministerul Culturii	Începând cu anul 2 al intervalului de planificare	Actele administrative specifice Ocuparea funcțiilor din organigramă Portofoliu de drepturi Contracte de reprezentare încheiate	Actele administrative adoptate Numărul de salariați Dimensiunea portofoliului de drepturi Numărul de contracte	Permanent, pe durata implementării

P 4.4.1 Sprijinirea inițiativelor de promovare, comunicare și punere în valoare a patrimoniului cultural, inclusiv a culturii tradiționale, ca resursă și destinație turistică pe piețele internaționale

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 4.4.1.1 Realizarea unui inventar unitar, la nivel național, cu patrimoniul cultural cu potențial real de valorificare turistică (stare de conservare, accesibilitate, disponibilitatea resursei umane, infrastructura HORECA disponibilă)	Ministerul Culturii Institutul Național al Patrimoniului Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului Autoritățile administrației publice locale	Pe întreaga perioadă de implementare	O bază de date digitală, centralizată, la nivel național Arhitectura bazei de date O procedură privind actualizarea bazei de date	Numărul obiectivelor inventariate	Permanent, pe durata implementării
P 4.4.1.2 Realizarea unor consultări publice, la nivel central și al autorităților publice locale, pentru identificarea priorităților de investiții, respectiv pentru sprijinirea inițiativelor private	Ministerul Culturii Autoritățile administrației publice locale	Anual, începând cu anul 2 al intervalului de planificare	Cel puțin 10 consultări publice anual	Numărul de consultări publice Numărul de participanți Rapoartele consultărilor publice	Înainte și după după fiecare consultare publică
P 4.4.1.3 Adoptarea și aplicarea actelor normative și administrative pentru sprijinirea investițiilor de valorificare turistică a patrimoniului cultural	Ministerul Culturii Autoritățile administrației publice locale	Anual, începând cu anul 2 al intervalului de planificare	Cel puțin 15 programe de finanțare, anual Cel puțin 50 de obiective patrimoniu cultural puse în valoare ca resursă turistică O creștere medie anuală de 5% a numărului de turiști străini pentru fiecare obiectiv pus în valoare, anual	Numărul programelor de finanțare Valoarea finanțărilor acordate Numărul beneficiarilor de finanțări Numărul obiectivelor de patrimoniu cultural finanțate Pondere turisților străini din total turiști, anual, per obiectiv	Permanent, pe durata implementării

P 4.4.2 Sprijinirea promovării expresiilor culturale contemporane pe piețele internaționale

Acțiuni	Instituții	Perioade implementare	Rezultate așteptate	Indicatori	Etapele evaluării
P 4.4.2.1 Organizarea de proceduri de selecție anuale	Ministerul Culturii Biroul pentru exporturi culturale Autoritățile publice locale Institutul Cultural Român	Anual, pe durata intervalului de planificare	Cel puțin 15 proceduri organizate anual Cel puțin 200 de creații contemporane promovate, anual, pe piețe internaționale	Numărul de proceduri organizate Pondere creațiilor culturale contemporane promovate internațional din total exporturi de creații contemporane Valoarea finanțărilor acordate	Înainte și după fiecare procedură

This strategy was drafted as part of the project
STRATEGIC AND COHERENT VISION FOR THE CULTURAL SECTOR
(SIPOCA 709 / MySMIS2014+: 129541)

Sectoral Strategy

---

for the Cultural Sector

2023-2030

The teams involved in drafting of Sectoral Strategy for the Cultural Sector 2023-2030

From the project leader, Project Management Unit:
Coordinating experts - Alexandra DRAGOMIR; Răzvan BRĂILEANU; dr. Pîrvu IONICĂ
Management experts - Bogdan Ștefan TRÎMBACIU; Monica DRĂGAN;
Albertina NĂSTASE; Valentin SAVU; Diana CORJAN; Sandra ISBĂȘESCU;
Mirela BUNEA; Claudia CIOBANU; Claudia BODEA; Alexandru TOMA

From the project partner National Institute for Cultural Research and Training,
which carried out the Statistical Analysis and the Research that served
as the basis for the elaboration of the strategic document:
Project manager and scientific coordinator - PhD Assoc. Prof. Carmen CROITORU
Experts - PhD Prof. Alexandru BOUREANU; PhD Prof. Valentin COJANU;
PhD Assoc. Lect. Anda MARINESCU; PhD Assoc. Lect. Virgil NIȚULESCU;
PhD Assoc. Lect. Raluca RĂDOI; Cătălin DĂRĂȘTEANU.
Legal Experts - Atty. Roxana IONESCU; Atty. Adrian RISTA; Atty. Mihai VASILE
Research & Documentary - PhD Alin SAVU; PhDc Bogdan PĂLICI; Ioana CEOBANU;
Andreea CODREANU; Elena BOLOGA; Geronda POPESCU;
Roxana AȘTEFĂNOAIEI; Andreea UVEGHEȘ

Cover design: Andreea CODREANU; Aurora PĂDUREANU

TABLE OF CONTENTS

Introduction	5
Vision	9
Mission	9
Priorities, policies and legal framework	11
Context analysis and problem definition	19
General and specific objectives	23
Programs	25
Expected results	29
Indicators	33
Monitoring and evaluation procedures	35
Institutions in charge	37
Budgetary implications and funding sources	39
Implications on the legal framework	43
Annex – Action plan	44

INTRODUCTION

The need for a sectoral strategy, dedicated to the cultural sector, is explained in the Functional Analysis of the Cultural Ecosystem in Romania¹. In summary, the lack of an adopted programmatic document, which would provide a set of relevant objectives and directions of action at national level, has led, in recent decades, to a continuous deterioration of the cultural infrastructure, of the quality and number of human resources involved in cultural activities, to a continuous decrease in cultural consumption.

Moreover, the cultural market in Romania is characterized by a high consumption of foreign productions, at the expense of local creations.

The structural problems of the cultural sector have led to the existence of significant gaps between regions, between urban and rural areas, between categories of the public and between cultural sub-sectors, respectively between this field and the other fields of socio-economic life in Romania.

The cultural domain is structured into Cultural and Creative Sectors (CCSs) which, according to the 2012 ESSnet-Culture report, are defined as all sectors of activity that have the potential to generate innovation and jobs, especially from intellectual property.

CCSs have certain general characteristics:

- include various social practices currently recognized as cultural, and these practices are evolving;
- encompasses the aesthetic and philosophical representations of a people and all ways of understanding its identity;
- are based on cultural values and artistic and other individual or collective creative expressions;
- include the development, creation, production, dissemination and preservation of goods and services that constitute cultural, artistic or other creative expressions, as well as implicitly related functions such as education or management.

CCSs activities have different ways of financing and market orientation, operating in the public or private environment, depending on the ability to cover their production expenses and the ability to generate profit.

In Romania, the Cultural and Creative Sectors are the following:

1. Book and Press
2. Libraries and Archives
3. Heritage
4. Crafts
5. Visual Arts
6. Architecture
7. Performing Arts
8. Audiovisual / Multimedia / Cinematography
9. Advertising.

¹ https://www.umpcultura.ro/Files/rezultate-ssdc/Analiza%20functionala_complet_07.22.pdf

The ESS-net-Culture model was adapted to the administrative and legislative realities in Romania, by identifying the 9 sectors, carried out in 21 sub-sectors of activity that developed in 30 years of cultural practices. Both classifications and definitions of sectors remain open to the inclusion of future forms of creative cultural expression, as culture has the particularity of being a self-generating domain.

Studies of the CCSs have shown that:

- **The cultural sector represents 3.1% of the national gross domestic product (GDP);**
- **In 2020, creative goods and services represented 3.21% of the total exports of goods and services;**
- **Worldwide, CCSs (both public and private) provide 6.2% of all jobs;**
- **CCSs have so far generated almost 50 million jobs worldwide;**
- **CCSs consistently employ more young people (15-29 years) than other sectors.**

Along with the classification according to the specifics of the activity, the ESSnet-Culture report also proposes the recognition of six essential functions, which differently emphasize the fundamental role of Culture as a field of social and economic intervention.

The **function of creation** concerns the actual creative activities related to the elaboration of artistic ideas, contents and original cultural products. The creative function is responsible for the generation of cultural material or immaterial goods/services that go into the consumption circuit. The creation of cultural goods/services builds and shapes a field that is able to self-generate due to the permanent need to overcome existing forms of expression or symbolic values. From this perspective, culture is an aspirational field, indispensable to human beings in action.

The **production function** brings together activities that contribute to the materialization of creations of any type, being present in almost all sectors, less so in the Cultural Heritage sector. The

production process involves the transformation of resources into a synthesis product and requires the participation of specialized human resources, material resources and operations, resulting in a very wide variety of products.

The **dissemination/trade function** corresponds to “making created and produced work available“. Dissemination includes the acts of communicating and broadcasting content so as to make tangible or intangible cultural goods and services available to consumers.

The **preservation/conservation function** includes all the activities that conserve, protect, restore and maintain cultural heritage or cultural assets generated by other sectors. It includes both material and immaterial goods that gather in the collective cultural memory as a spiritual value.

The **education function** is a function specific to all cultural activities because, in democratic societies, their mission is to transmit community values, stimulate social participation and constructively train citizens.

The **normative/regulatory function** is combined with the specialized management function and it refers to “all the activities carried out by institutional, public or private organizations whose mission is to offer the means and a favourable environment for cultural activities, operators and spaces“. In addition to legal regulations to facilitate access, they include the dissemination of cultural goods/services to beneficiaries.

Cultural goods/services are heterogeneous, variable and characterized by uniqueness, while immaterial ones are very often unrepeatable experiences, dependent on the place of consumption or of a specific time interval related to the consumer’s spare time. The mode of production is never mechanical, often involving the creator until the final stage of the product put into circulation. The production of any cultural good/service for the benefit of the public incurs costs, sometimes significant, generated by the type of resource and the necessary associated skills or the fragility of these resources, to which the recognized

intellectual property rights are always added. In turn, the path from the creator to the consumer requires a type of assistance which can either be materialized through special infrastructures or through dedicated communication and promotion.

Cultural consumption refers to all cultural activities in which people take part, either in the domestic/non-public space or in the public space. Another useful concept for understanding cultural practices is that of cultural participation. According to UNESCO, “cultural participation is any form of cultural participation or activity, which aims to increase informational capacity and cultural capital, which helps people to better define their own identity and / or gives them the opportunity to express their individuality”.

Barriers to cultural consumption: according to the European Commission report titled “A Report on Policies and good practices in the public arts and in cultural institutions - to promote better access to and wider participation in culture”, barriers to cultural consumption can be “physical (access to infrastructure), financial (access tickets, public transport tickets), geographical (for people living in areas where there is no cultural infrastructure), but they can also be intangible, such as cultural barriers (barriers of understanding, interests, taste options, language barriers), attitude barriers (institutional atmosphere) and perception barriers”.

The Sectoral Strategy for the Cultural Sector 2023-2030 was developed in compliance with the following principles indicated in all policies and strategies at European level and with the legal framework:

- a) the principle of participation;**
- b) the principle of responsibility;**
- c) the principle of substantiation;**
- d) the principle of sustainability;**
- e) the principle of predictability;**
- f) the principle of transparency.**

In order to solve the problems detailed in the above-mentioned Analysis and summarized in the subsequent sections of this Strategy, convergent

directions of action are proposed, which approach the cultural field in a holistic manner.

The implementation period is the 2023-2030 interval. The duration of more than 5 years ensures both the adoption of legislative and administrative decisions and their application, respectively the possibility of being able to verify the fulfilment degree of the proposed objectives and adopting the necessary corrective measures.

The implementation of the Strategy will be carried out starting from the fundamental role of the Ministry of Culture as the central public authority with attributions in the drawing-up and implementing strategies and public policies in the cultural sector. From this perspective, the directions of action identified by the Ministry of Culture and included in this Strategy provide a broad framework, which allows convergent actions of local public authorities, public cultural institutions subordinated to them, private cultural operators and cultural workers.

In order to quickly reduce the gaps highlighted by the Functional Analysis, some of the proposed measures will require direct government action in funding the modernization and development of cultural infrastructure, both in terms of fixed infrastructure and in terms of facilities and equipment. The beneficiaries of such funding will be both public institutions and private organizations. Government funding is also planned for the professional training of human resources in the cultural sector, both employees and independent cultural workers.

The second category of actions aims to strengthen the cooperation between the Ministry of Culture and other central public administration authorities (especially in terms of education, research and tourism), regional development agencies and local public administration authorities. Such cooperation will provide solutions for clarifying and strengthening the role of culture in society and for the economy, as well as for a better integration of strategies and public policies that will be drawn-up at central, regional and local level.

The third category of actions involves the creation and implementation of legal, financial and administrative mechanisms that facilitate

the activities of public cultural institutions, private cultural organizations and individual creators in order for them to develop high quality cultural products and services and to actually increase the public's access degree to cultural expression, regardless of the form of its manifestation.

The fourth category of actions aims to strengthen cooperation between the Ministry of Culture and cultural organizations under private law, respectively cultural workers (through their professional associations), in order to achieve a better integration of public strategies and policies in their activities, based on knowledge of the issues specific to each CCS.

Some of the proposed directions of action will be simultaneously implemented, especially those regarding direct government intervention, so that the desired positive effects are produced

systemically and coherently throughout the entire country.

The implementation of the strategy will be carried out by:

- a) The Ministry of Culture;**
- b) Ministries with responsibilities in the fields of education, research and tourism, foreign affairs and the Romanian Cultural Institute;**
- c) Regional Development Agencies;**
- d) Local public administration authorities;**
- e) Public cultural institutions, cultural settlements and private cultural organizations;**
- f) Individual creators.**

VISION

Culture is the fundamental binding agent in Romanian society, the main vector of creativity, which articulates the potential for sustainable development of communities and provides the framework for expression and real participation of all citizens in the promotion of cultural heritage and contemporary creation as well as in the European and international cultural dialogue.

MISSION

Government action aims at the social and economic integration and valorisation of the creativity of individuals and communities, of cultural and creative sectors for an inclusive society of the future, that uses natural and cultural resources in a sustainable way.

PRIORITIES, POLICIES AND LEGAL FRAMEWORK

Pursuant to the provisions of Government Ordinance no. 90/2010, as subsequently amended and supplemented, the Ministry of Culture is the specialized body of the central public administration, which draws-up and ensures the application of the strategy and policies in the cultural sector.

In the process of drawing up strategies, public policies and development directions for the fields within its sphere of competence, the Ministry of Culture must consult with the interested public authorities, public cultural institutions, other cultural operators and specialists in the cultural sector, as well as with representatives of civil society.

For its field of competence, the Ministry of Culture ensures the fulfilment of the obligations arising from Romania's status as an EU member state, including in terms of the transposition and / or creation / remodelling of the legal framework for the application of EU legal acts, their implementation and monitoring of their application.

In this context, it is important to remember that culture's situation in Romania has some particularities, also experienced in the past by other states of the former Soviet bloc, caused by the way in which culture was regulated and standardized during the communist regime, followed by a significant unaccountability of the state recorded after the 90s, when some of the CCSs took the step towards market economy and became profit-oriented organizations while not being recognized as exponents of institutionalized public culture.

This way, in the last decades, public perception of the cultural sector has been a distorted one, culture being understood as mainly consisting

of public authorities / institutions and the forms through which they promote various cultural offers, while private organizations from different CCSs are perceived as less relevant or even as being outside of culture. Moreover, local public administration authorities have proven that they do not always have enough skills to manage the problems in these sectors, nor do they consider them a priority.

◆ European strategic framework

The European and national strategic framework represents the starting point of the Sectoral Strategy for the Cultural Sector 2023-2030. European policies and strategies constantly emphasize and capitalize on CCSs' economic and social development potential, as well as on their essential contribution to the sustainable development of societies.

"A New European Agenda for Culture"² is the main European strategic document dedicated to the cultural sector. The three strategic objectives aim at:

- the social dimension - harnessing the power of culture and cultural diversity for social cohesion and wellbeing;
- the economic dimension - supporting culture-based creativity in education and innovation, as well as for creating jobs and for growth;
- the international dimension - strengthening international cultural relations.

From an economic perspective, the focus is on three specific elements and the links between them: promoting arts, culture and creative thinking in education and professional training; promoting access to funding and increasing innovation capacity; promoting skills specific to the cultural and creative sectors.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52018DC0267>

The international dimension focuses on the role of culture at an international level, both inside the European space and beyond it, and on the importance of inter-generationally transmitting the values of culture, with regards to the common future of humanity.

The Council's conclusions on the Work Plan for Culture 2019-2022³ emphasize the concept of sustainability of cultural heritage, social cohesion and wellbeing, gender equality and international cultural relations.

The **theme of international relations** is presented in detail in two documents, as follows:

The Joint Communication to the European Parliament and the Council – Towards an EU strategy for international cultural relations⁴ contains the guiding principles for EU Member States' action in the field of international cultural relations:

- Promote cultural diversity and respect for human rights;
- Foster Mutual Respect and Inter-Cultural Dialogue;
- Ensure respect for Complementarity and Subsidiarity;
- Encourage a cross-cutting approach to culture;
- Promote culture through existing frameworks for cooperation.

The European document also strategically addresses the topic of cultural diplomacy with the aim of promoting strengthened cooperation between all EU member states and encouraging intercultural exchanges of students, researchers and graduates.

The Council conclusions on an EU strategic approach to international cultural relations and a framework for action of 8 April 2019⁵ emphasize the need for an inter-institutional, cross-sectoral and inclusive approach to culture in non-EU countries and propose a strategic framework for better coordination between European institutions and EU member states, in order to capitalize on the role of culture in relation with third countries.

Other subjects that have been addressed in the European strategic documents involve the young generation, democracy, mass-media and the audiovisual sector.

The EU's priorities regarding the young generation are included in the Council Conclusions on young creative generations (2019/C 189/06)⁶ and aim to: facilitate cultural participation among children and young people; emphasize the links between culture and education; encourage and facilitate entrepreneurship in CCSs; stimulate the emergence of new talents; promote digital skills and mass-media education.

The communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, titled "Making the most of the EU's innovative potential. An intellectual property action plan to support EU's recovery and resilience"⁷ contains objectives with direct application in the cultural field:

- capitalising on Europe's intellectual assets to boost recovery and resilience;
- better protection of intellectual property; promoting effective use and deployment of IP, in particular by SMEs;
- easier access to and sharing of IP-protected assets;
- fighting IPR infringements.

An important topic addressed in European documents is mass-media. The Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, on the European democracy action plan⁸ includes several general objectives, with applicability in certain social-political fields, but also includes two objectives specific to CCSs. One goal is to ensure a free and plural mass-media, and the second one aims to counter disinformation, and proposes more obligations and increased responsibility for on-line platforms, including those used by CCSs and education in the field of mass-media through the development of critical thinking.

3 [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018XG1221\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018XG1221(01)&from=EN)

4 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX%3A52016JC0029>

5 [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XG0607\(01\)&from=RO](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XG0607(01)&from=RO)

6 [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XG0605\(03\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XG0605(03)&from=EN)

7 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52020DC0760>

8 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52020DC0790>

The Council conclusions on media literacy in an ever-changing world⁹ lie at the intersection between the cultural and educational fields. The outlined objectives highlight the need for systematic cooperation, encourage the involvement of culture and education professionals, including by strengthening their skills, promote and foster professional journalism, as well as the exploitation of new technologies in the context of digital mass-media.

The Council conclusions on safeguarding a free and pluralistic media system¹⁰ propose a series of objectives aimed at mitigating the negative effects of the COVID-19 pandemic on the audiovisual sector, with an emphasis on new business models, but also on the importance and role of advertising.

The European framework for action on cultural heritage¹¹ sets a common direction for heritage activities at European level, in particular within EU policies and programmes. The action framework's pillars are as follows:

1. Cultural heritage for an inclusive Europe: participation and access for all;
2. Cultural heritage for a sustainable Europe: smart solutions for a cohesive and sustainable future;
3. Cultural heritage for a resilient Europe: safeguarding endangered heritage;
4. Cultural heritage for an innovative Europe: mobilising knowledge and research;
5. Cultural heritage for stronger global partnerships: reinforcing international cooperation.

The Council conclusions on risk management in the area of cultural heritage of May 2020¹² underline the importance of protecting cultural heritage against threats posed by various risks (natural hazards, climate change, man-made disasters) and recognize the impact of crises, such as the COVID-19 pandemic, on CCSs.

9 [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XG0609\(04\)&rid=9](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XG0609(04)&rid=9)

10 <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13260-2020-INIT/ro/pdf>

11 <https://op.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/5a9c3144-80f1-11e9-9f05-01aa75ed71a1>

12 [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52020XG0605\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52020XG0605(01))

13 <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/340be8e6-8908-11e9-9369-01aa75ed71a1/language-ro/format-HTML>

14 http://dezvoltaredurabila.gov.ro/web/wp-content/uploads/2020/08/Agenda-2030_RO.pdf

15 <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13956-2019-INIT/ro/pdf>

The Council conclusions on improving the cross-border circulation of European audiovisual works, with an emphasis on co-productions¹³ propose a series of measures aimed at encouraging European co-productions and supporting a sustainable ecosystem for them, including funding instruments.

Actions related to European Capitals of Culture are continued, but new initiatives such as the New European Bauhaus have also appeared.

2030 Agenda for Sustainable Development

Adopted in 2015, the 2030 Agenda for Sustainable Development¹⁴ is an action plan for prosperity, which seeks to strengthen universal peace and secure greater freedoms. The document includes 17 sustainable development goals and 169 targets, starting from the Millennium Development Goals and aiming to solve various current global and national problems. The goals and targets are integrated and indivisible and ensure the balance between the three dimensions of sustainable development: economic, social and environmental. They will guide the actions of the coming years. The Sustainable Development Goals have a global character and are universally applicable, depending on different national realities, capacities and levels of development, while complying with national policies and priorities. Each government will decide how these global targets and aspirations should be integrated into national planning processes, policies and strategies.

At European level, the Council Resolution on the cultural dimension of sustainable development, adopted in 2019¹⁵, confirms the commitment to sustainability and dedication to the complete and rapid implementation of the 2030 Agenda by the EU.

Through this strategic document, the Council of the European Union undertakes to:

- To step up efforts to promote the cultural dimension in sustainable development;
- To pursue work to integrate cultural policies and perspectives into national sustainable development strategies;
- To review cultural and culture-related policies and measures in order to maximise their contribution to sustainability;
- To continue exchanging information and good practices, in the spirit of peer learning, on lessons learnt at the national level;
- To engage in participatory, multi-stakeholder and integrated governance of culture and sustainable development, including through support to bottom-up initiatives by cultural and creative sectors and active involvement of citizens, especially children and young people;
- To work closely with other EU institutions as well as with other stakeholders to unlock culture's full potential for sustainability and, in particular, with the Commission in the development of the action plan on the cultural dimension of sustainable development;
- To set up an Open Method of Coordination working group on the cultural dimension of sustainable development.

Within the 2030 Agenda, the 17 goals are described together with specific sub-goals and targets to be achieved in 2030. Assessment and monitoring indicators are not provided. From this point of view, the establishment of specific indicators represents a general and, in particular, specific challenge for the Sectoral Strategy in the Cultural sector. The analysis of the goals included in the 2030 Agenda reveals that the cultural dimension is not explicitly expressed in any of the Agenda's goals, but only in sub-goals. In particular, sub-goal 8.9 mentions culture in relation to the promotion of sustainable tourism, and sub-goal 11.4 aims to strengthen and protect the world's cultural and natural heritage.

◆ National strategic framework

For Romania, the new EU policy goals for 2021-2027 were outlined by the Ministry of European Funds.

16 <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocumentAfis/188405>

In the next EU long-term budget for the programming period 2021-2027, the European Commission proposed the modernization of the cohesion policy, the main investment policy, to include five investment priorities:

- **A Smarter Europe, through innovation, digitalisation, economic transformation and support to small and medium-sized enterprises;**
- **A Greener, carbon free Europe, implementing the Paris Agreement and investing in energy transition, renewables and the fight against climate change;**
- **A more Connected Europe, with strategic transport and digital networks;**
- **A more Social Europe, delivering on the European Pillar of Social Rights and supporting quality employment, education, skills, social inclusion and equal access to healthcare;**
- **A Europe closer to citizens, by supporting locally-led development strategies and sustainable urban development across the EU.**

According to the requirement to harmonize national and European strategic documents, they will be reflected in all national strategies that will be adopted between 2021 and 2027, including in this programmatic document.

The General Decentralization Strategy (Government Decision no. 229/2017)¹⁶ proposes:

- a more active involvement of all local stakeholders in the sustainable development of local communities;
- attraction of non-reimbursable European funds by the local public administration authorities, as a result of the powers transferred within the decentralization process;
- a more active promotion of existing or potential local development tools.

The 2017 strategy targets to transfer the competences regarding the implementation of national policies and regulations in the cultural

sector to county level. These measures also require adjustments to the regulatory framework to regulate the powers of local authorities and their ability to make decisions in the various fields of cultural action, both to avoid such an implementation that has negative effects on the community, and to comply with the European directives on safeguarding built heritage.

For the tourism - culture field of intervention, the **National Recovery and Resilience Plan (PNRR)**¹⁷ has set the following goals: increasing social, economic and territorial cohesion and creating new jobs, especially in rural areas by: promoting the sustainable socio-economic transformation of rural and underprivileged areas by developing a network of Regional Destination Management Organizations and supporting local investments in tourism; closing the gap in access to culture between rural and large urban areas; creating a Eurovelo route network to support sustainable mobility.

The First PNRR Reform is related to the operationalization of the Destination Management Organizations and includes two major investments: promotion of the 12 tourism/cultural routes and modernization/creation of museums and memorials.

The third reform within the tourism-culture section of PNRR aims to reform the funding system of the cultural sector by creating a more stable, predictable and sustainable long-term legal and administrative framework for the non-public (private/independent) cultural sector and for cultural workers, the creation of data collection tools that would allow, in the future, the implementation of public policies based on such data and the start of a process that will contribute to the socio-educational and cultural development of rural and small urban areas, by decreasing the gaps between them and large urban areas. For this reform, investments aim at:

- Increasing access to culture in culturally underprivileged areas by creating pilot funding programs in partnership with local authorities to support annual or multi-annual cultural

17 <https://mfe.gov.ro/pnrr/>

18 https://www.fonduri-structurale.ro/Document_Files/Stiri/00017493/7hctm_Anexe.pdf

19 <http://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2020/09/Strategia-de-Dezvoltare-Turistica-C4%83-a-Rom%C3%A2niei-volum-2-Strategia-%C8%99i-Planul-de-Ac%C8%9Biune.pdf>

20 <https://www.mdlpa.ro/pages/strategieintegrata>

21 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019IR3425&from=EN>

programs; a pilot program for funding cultural education projects, whose beneficiaries are educational units in rural areas and small towns.

- Development of a digital system for culture funding processes.
- Accelerating the digitalization of film production and distribution by creating a pilot program in the form of a de minimis scheme to develop content and increase business capacity (production and distribution) of film producers and distributors, combining, for the first time, project funding and entity (company) funding.

Romania's Territorial Development Strategy – Polycentric Romania 2035¹⁸ includes four pillars of action: accessibility and mobility; functional urban areas; natural and cultural resources; territorial cooperation.

Under the strategy, a set of criteria is established for prioritizing investments in cultural infrastructure. The criteria for allocating investments to cultural infrastructure are set at county level and at locality level:

- Infrastructure prioritization criteria at county level: number of museums; number of tourists; number of jobs in institutions or private companies in the art sector; number of public libraries; the value of the local human development index; the value of the financial sustainability index of the local budget.
- Prioritization criteria at locality level: average number of tourists; average number of visitors to museums; average number of organized shows; average number of active readers in public libraries; the value of the local human development index; the value of the financial sustainability index.

Tourism strategies

The three strategies in the field of tourism are: The National Tourism Development Strategy 2019-2030¹⁹, the Development Strategy for the Danube Region²⁰ and the Strategy for the Carpathian Mountains²¹ aiming to capitalize on cultural heritage from the perspective of developing tourism and local communities.

The overlap with the cultural sector and with CCSs is mentioned as an intention, but it has no concrete targets or directions of action, which is why it is necessary for this strategic document to integrate cultural tourism as a key element in promoting and

capitalizing on national cultural heritage both domestically and internationally.

Education strategies

The strategic document Educated Romania 2018-2030²² presents the main goals that the educational system should achieve in the next period. Thus, the goals of the early education system 2018-2030 could include cultural elements that contribute to the development of a quality assurance framework for early education, the involvement of specialists in the cultural sector to update training and professional standards for staff specific to this educational level and support for revising the curriculum. In terms of the basic education system (primary and lower secondary), the cultural system mainly intersects with the goals aiming at supporting the implementation of a new competence-centred curriculum (especially reading, visual and artistic skills) and encouraging innovation, creativity and entrepreneurial initiative among students. The goals of the higher secondary education system emphasize the permanent improvement of the curriculum, increasing the number of electives and adapting the educational offer to the needs of society and the economy. The goals of the tertiary education system for the period 2018–2030 exclusively apply to vocational faculties that prepare future specialists in all CCSs.

In accordance with European directions, cooperation between the education system and the culture system is imperative in order to corroborate the training of young graduates for the new emerging professions in the cultural sector – professions related to cultural management and marketing, professions involving the preservation, conservation and promotion of heritage, professions mediating the consumption of art, artistic entrepreneurship and creative criticism to increase the quality of the artistic act.

²² <http://www.romaniaeducata.eu/wp-content/uploads/2018/11/Romania-Educata-Viziune.pdf>

²³ http://anfpidr.gov.ro/w/wp-content/uploads/2020/01/Strategie-DUAL_ANFPISDR_07.01.2020-2.pdf

²⁴ https://www.poc.research.gov.ro/uploads/2021-2027/conditie-favorizanta/sncisi_19-iulie.pdf

²⁵ <https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2022/12/Propunere-de-politica-publica-in-domeniul-e-guvernarii.pdf>

²⁶ https://www.presidency.ro/files/userfiles/Documente/Strategia_Nationala_de_Aparare_a_Tarii_2020_2024.pdf

The National Strategy for the Development of Initial Vocational Training in a Dual System in Romania for the period 2020–2025²³ includes general and specific goals that apply to CCSs as well, especially from the perspective of goal 4.1 which aims at national and international strategic partnerships and projects, with an emphasis on absorption of external funds and exchanges of good practices.

Research strategies

In the National Research and Innovation Strategy for Smart Specialization 2021-2027²⁴, focus is drawn on the development of the research system and the support of innovation ecosystems associated with smart specializations by developing technological skill centres for the creative sectors as well, as mentioned in the Strategic Research Agenda.

Digitalization strategies

In the public policy on e-government²⁵ several goals are proposed, and the ones among them that have a direct impact on the cultural sector are:

Specific goal 2 (OS2): Strengthening the capacity of institutions and public authorities to operate in an advanced digital environment and to provide mature electronic public services by the end of 2030.

Specific goal 3 (OS3): Strengthening the general digital skills of public administration employees and increasing the levels of motivation and specialization of the IT staff working in public administration, continuously, as the case may be, by the end of 2030.

Strategies from other fields

The National Defence Strategy (SNAT)²⁶ lists the protection of national identity, values and resources among its principles. SNAT promotes the judicious management of national wealth, which refers to the entirety of the material and spiritual values of Romania, including our cultural heritage, which must be used or turned to advantage for the benefit of the Nation and the citizens of our country.

The National Strategy for the Rights of Persons with Disabilities 2021-2027²⁷ includes a specific objective aiming to increase access of persons with disabilities to cultural activities. Recognition and support of specific cultural and linguistic identity, including sign languages and deaf culture, are promoted.

The National Strategy for Combating Anti-Semitism, Xenophobia, Radicalization and Hate speech 2021-2023²⁸ includes two specific objectives applicable to the cultural sector: “increasing the resilience of cultural institutions in the face of anti-Semitism, xenophobia, radicalization and hate speech threats” and “supporting the cultural-religious manifestations of FCER - Cultul Mozaic that promote interreligious dialogue, highlight the contribution of Jewish communities in Romanian society and emphasize their cultural and religious heritage.”

◆ Priorities

The analysis of the main European and national strategic documents outlines a series of priorities for the Sectoral Strategy for the Cultural Sector 2023-2030:

- I. Harmonization of the Sectoral Strategy for the Cultural Sector 2023-2030 with the European strategies in the cultural sector, with an emphasis on:
  1. Harnessing the potential of culture and cultural diversity for social cohesion and well-being;
  2. Facilitating and increasing access for all categories of the public to cultural expressions, regardless of their form of manifestation;
  3. Supporting culture-based creativity in education, innovation, job creation and economic growth;
  4. Strengthening international cultural relations, including by facilitating the mobility of cultural assets and cultural professionals.
- II. Strengthening the links between culture and education, social affairs, urban policy, research and innovation by:
  1. Recognition and promotion of education and cultural intervention;
  2. Accelerating digitalization in the sense of digital production, development of digital cultural products, as well as promotion opportunities offered by the digital environment;

²⁷ http://sgglegis.gov.ro/legislativ/docs/2021/04/wfqgkt8_6ncsv3ymp0rj.pdf

²⁸ <https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2021/05/ANEXA-1-4.pdf>

²⁹ https://www.umpcultura.ro/Files/rezultate-ssdc/Analiza%20functionala_complet_07.22.pdf

³⁰ <https://www.culturadata.ro/indicatorii-unesco-cdis-cultura-pentru-dezvoltare-romania-raportul-analitic-si-tehnic/>

3. Capitalizing on the potential of cultural tourism;
4. Stimulating entrepreneurship in the cultural sector.

III. Strengthening institutional capacity in the cultural sector by:

1. Responsibilization of local authorities in relation to cultural heritage and the administration of the public institutions under their control, as well as for the diversification of the local cultural offer;
2. Shifting to a sustainable model of organizing and conducting cultural activities, which emphasizes new technologies, including energy efficiency of buildings and the activities of cultural operators.

◆ Current legal framework

At national level, the Constitution incorporates the recognition of the right to culture and cultural diversity. On the other hand, the national legislative and regulatory framework refers, in particular, to public institutions in different cultural sectors, without actually regulating the respective sectors (cultural heritage - museums, libraries, architecture, cultural establishments, performing arts). At the same time, it is noted that some sub-sectors of culture are subject to partial regulations, which are found in normative acts concerning other sectors (for example, advertising, which is subject to regulations in the sectors of consumer protection, unfair competition, public administration, public funding or urban planning). More details can be found in the Functional Analysis of the Cultural Ecosystem in Romania²⁹.

According to the Research Report drawn up within the UNESCO Culture for Development Indicators (CDIS)³⁰ project, implemented in Romania by the Ministry of Culture in partnership with the National Institute for Cultural Research and Training (INCFC), according to the UNESCO methodology, there are sectoral laws for a large number of Cultural and Creative Sectors, brought together within the ecosystem model proposed by ESSnet-Culture, recalling here:

- Heritage (tangible and intangible);
- Books and publications;
- Cinematography;
- Television and radio;
- Music, visual and performing arts.

CONTEXT ANALYSIS AND PROBLEM DEFINITION

The previously mentioned functional analysis of the cultural sector, carried out by types of resources (human resources, cultural infrastructure and equipment, funding and cultural consumption), highlighted a number of problems of the sector which are presented below, including with regard to the European strategic framework and the normative framework.

The main implications and problems identified in relation to the European and national strategic framework, relevant to this programmatic document are:

- In Romania, the cultural sector does not benefit from its own programmatic documents and public policies, in accordance with the European strategic framework.
- The significant advance of European policies towards the development of certain CCSs underlines the need for Romania's strategic synchronization with them.
- The need to reduce the gaps between European and national approaches regarding culture's potential for contributing to economic and social development, in synergy with other economic and social sectors.
- The potential of cultural education is insufficiently exploited in current educational policies and practices.
- Cultural resources are poorly managed.

The main causes, identified through the Functional Analysis, representing the basis of the listed problems are:

- The existence of dysfunctions in inter-ministerial collaboration.
- A deficient integration of strategic decisions horizontally, vertically and between the central and local authorities.
- Poor use of skills and expertise in policy, strategy and cultural management.

Human resources in the cultural sector

In summary, the problems regarding human resources in the cultural sector can be structured as follows:

- Lack of a unified and coherent strategy and/or policies for the management and development of human resources.
- Insufficient human resources for the achievement of the general and specific goals assigned by the cultural institutions / public authorities' charter documents and for exercising the tasks imposed by the national and community legislation in force, applicable to the public domain.
- Reduced opportunities to express creative potential for young artists or specialists in the cultural sectors.
- The continuous professional training of staff employed by public cultural institutions is unbalanced.
- In legislation, there are inconsistencies with respect to remuneration of personnel in the cultural sector compared to those in other sectors, as well as certain obstacles regarding the mobility of human resources, in the context of a system for evaluating and rewarding professional performances that is not adapted to the specifics the domain. Last but not least, there are inconsistencies regarding the recognition of professional skills acquired through non-formal or informal methods. Also, the speed by which formal education can adapt to the demands of the labour market is low.

Funding the cultural sector

Regarding the funding of the cultural sector, the general trend in the last two decades has been to increase the amount of expenditure made by central and local public authorities in the cultural sector, although it is still below the European average.

On the other hand, there are significant differences between urban and rural areas in the funding of cultural initiatives, which is reflected in deepened gaps with respect to the access of rural population to the cultural offer.

The main problems in funding the cultural sector are:

- In public policies, funding of the cultural sector is not seen as a long-term investment that can support economic development by capitalizing on cultural and creative capital, creating new jobs and new fields of specialization.
- Absence of a normative vision and institutional practices in favour of simplification and predictability of funding.
- The budget allocation for the Ministry of Culture is insufficient to fulfil the specific obligations of the central public authority.
- The erroneous use by local public authorities of the general normative framework for non-reimbursable funding (Law no. 350/2005) to the detriment of the special law for the cultural sector (Government Ordinance no. 51/1998).
- Legislation on the tax treatment of sponsorship and patronage is insufficiently correlated with the dynamics of social-economic life.
- Public-private partnership is almost non-existent in the cultural sector. It could contribute substantially to the increase of funding, especially in the area of investments.

Cultural infrastructure and equipment

The main problems identified in the functional analysis of the cultural sector, with regards to cultural infrastructure and equipment, are:

1. The elements of basic cultural infrastructure are missing, especially in some rural localities and in small urban areas:
  - Low correlation between the availability of cultural offer and the geographical distribution of the population.
  - A significant share of fixed and mobile cultural infrastructure is outdated and inadequate.
2. The legal status of public cultural institutions changes frequently:
  - The legal status of public cultural institutions is affected by the loss of legal personality and the assimilation of institutions into the structure of local public authorities. This phenomenon has two consequences: it cancels the professional

status of cultural employees and mutilates the specific organizational structure. Most of the time, these institutional takeovers/mergers are done without the approval of the Ministry of Culture, issued in accordance with the law.

- The merger and/or reorganization process also leads to a change in the legal status of public cultural institutions.

Cultural consumption

Considering the level of cultural consumption below the European average, both for cultural consumption practices in the public space and for those in the non-public space and the existence of gaps based on socio-demographic criteria, a series of cultural access and consumption barriers have been identified, caused by several factors:

- The lower general standard of living of some population categories in relation to the general population income compared to the European average, determines a lower capacity than the European average to buy cultural goods or to carry out different cultural practices and this implicitly creates access barriers in relation to cultural consumption.
- Access to cultural infrastructure is limited, cultural equipment and facilities in public cultural institutions or spaces intended for cultural consumption are insufficient, especially in rural areas.
- Another important barrier of cultural consumption refers to the deepening of social gaps in relation to the faster development pace of virtual/digital environments. The use of technology and digital literacy can represent cultural consumption barriers for certain social categories or for areas that do not have access to Internet infrastructure.
- Although not a barrier in itself to cultural consumption, the importance of strong diversification of leisure alternatives and the competition brought by non-cultural forms of leisure, which have changed the agenda and practices of spending their spare time by young people and active adults, must also be highlighted.
- An impediment to cultural consumption is also related to the lack of advertising and communication of the cultural offer, especially in the context of the strong diversification of leisure alternatives.

Normative framework

The functional analysis indicated the following problems related to the normative framework in the cultural sector:

- Insufficient integration of the cultural sector in the socio-economic life of Romania, intended to remedy the legislative, administrative, financial, or professional training dysfunctions in the field and to emphasize the importance of culture at all governance levels.
- Little coordination between the central public authority and the local public authorities.
- Culture is not yet perceived as a potential provider of economic advantages, as an effect of the coherent and structured integration of the workforce and infrastructure owned by

CCS exponents.

- Lack of tax and social protection that takes into account the specifics of cultural field professions.
- Less transparent use of the amounts collected from the theatre, musical or folklore stamp duty collection based on Law no. 35/1994 regarding the literary, cinematographic, theatre, musical, folklore and fine arts stamp duty, as subsequently amended and supplemented.
- Distribution of net income obtained from cultural activities by means of tax mechanisms similar to overtaxation: the tax on performances, the stamp duty of historical monuments, the tax for the Red Cross, the stamp duties provided for by Law no. 35/1994.

GENERAL AND SPECIFIC OBJECTIVES

General objective 1. Facilitating and increasing access of all categories of the public to cultural expression, regardless of its forms of manifestation

Specific objective 1.1. Acquisition of skills to understand and appreciate the diversity of cultural expression forms using the tools of training and education for the public and specialists, expressed by the existence of systems and mechanisms necessary for training and education throughout life, by the end of the first two years of the programming interval

Specific objective 1.2. Connecting people and communities by the use of communication and interaction bridges, while appreciating differences, diversity and social inclusion, in contexts of cultural intervention

Specific objective 1.3. Creating effective and concrete conditions from a physical and financial standpoint so that every person and community has access to culture without discrimination, both in urban and rural areas

Specific objective 1.4. Providing appropriate, coherent and accessible communication and promotion to the general public

General objective 2. Supporting the transition of cultural infrastructure and means of production and distribution towards a sustainable model and the integration of new technologies

Specific objective 2.1. Streamlining the use of energy resources needed for public or private cultural spaces, and extending the use of digital and emerging technologies

Specific objective 2.2. Transition of practices and regulations of historical monuments rehabilitation/restoration to climate sustainable models

Specific objective 2.3. Transition to sustainable facilities and equipment for cultural organizations, including to facilitate the mobility of cultural expressions

General objective 3. Development of human resources and improvement of the creation and activity conditions of cultural sector workers

Specific objective 3.1. Creation of legal, financial and administrative instruments for the activity of cultural workers, both in the public and private sectors

Specific objective 3.2. Supporting the professional development of cultural workers

Specific objective 3.3. Supporting the development of private cultural operators' initiatives and their organizational capacity

Specific objective 3.4. Supporting the transformation and coherent and integrated development of public cultural institutions, including cultural settlements, at national level

General objective 4. Cultural diplomacy and Romania's active participation in the international market of cultural goods and services, while coherently promoting Romanian heritage and contemporary creations

Specific objective 4.1. Strengthening cultural diplomacy and promoting the diversity of Romanian culture on international cultural markets

Specific objective 4.2. Promotion of intercultural dialogue as a way of mutual acquaintance between European and world cultures

Specific objective 4.3. Supporting Cultural and Creative Sectors as an essential factor in the export and internationalization of cultural products from Romania

Specific objective 4.4. Promotion of heritage and cultural experiences as Romania's tourist destinations.

PROGRAMS

Program 1.1.1. Concluding a collaboration protocol/ joint public policy/ between the Ministry of Culture and the Ministry of Education for a new curricular approach, supporting the development of creativity and innovative spirit through artistic practices and digital skills

Program 1.1.2. Concluding collaboration protocols with central public authorities having attributions in the fields of tourism, research and territorial development, so that legislative initiatives, strategies and public policies with an impact on the cultural sector are inter-sectorally integrated

Program 1.1.3. Concluding collaboration protocols with regional development agencies and local public administration authorities

Program 1.1.4. Integrating "audience-building" programs - interactive cultural education, adapted to age categories and supported by new technologies and means of communication, into the "minimum program" or into the minimum obligations of public cultural institutions, as the case may be

Program 1.1.5. Developing non-reimbursable funding lines for funding authorities (defined pursuant to Government Ordinance no. 51/1998) intended for sustainable and continuous/multi-annual cultural education programs run by public and private cultural operators, respectively for sustainable and continuous/multi-annual cultural intervention programs run by cultural operators in underprivileged areas, and/or where the institutional culture offer is minimal or insufficient

Program 1.2.1. Concluding protocols with and between local public administration authorities to identify and update intervention priorities and optimize the allocation of resources for the benefit of communities and vulnerable groups

Program 1.2.2. Establishing criteria for defining vulnerable communities and groups, in order to

prioritize cultural interventions

Program 1.2.3. Implementing priority cultural interventions, for vulnerable communities and groups, in order to sustainably meet their needs

Program 1.3.1. Improving the normative framework with regards to indicators for development through culture, according to the UNESCO methodology³¹

Program 1.3.2. Adapting existing funding and support programs to move from voucher-type financial support for individual use to support for communities

Program 1.3.3. Implementing financial and non-financial support programs for the creation of fixed and mobile infrastructure or for its improvement in vulnerable communities and groups

Program 1.4.1. Creating a partnership between central public authorities with respect to public information campaigns about cultural actions

Program 1.4.2. Introducing self-regulation and co-regulation of public communication, in all communication media, of information about cultural actions

Program 2.1.1. Creating a procedure/public policy for initial and periodic evaluation, self-evaluation and auditing of heat and energy consumption for cultural institutions and settlements, with the identification of thermal energy sources and their ecological substitution solutions.

Program 2.1.2. Adopting technical standards of thermal energy efficiency and functional sustainability for the construction of new cultural infrastructure, for the adaptation of existing buildings converted into cultural spaces and for the authorization of cultural activity.

Program 2.1.3. Developing funding programs (state aid/de minimis schemes) for auditing the

³¹ https://en.unesco.org/creativity/sites/creativity/files/cdis_methodology_manual_0_0.pdf

thermal energy consumption of private cultural spaces and making them more efficient, depending on the regime of use of the respective spaces and on their type (rental or ownership, public or private; spaces for performing arts, exhibition spaces, educational spaces, etc.).

Note: It involves the legal definition, through specific legislative interventions, of private, profit and non-profit cultural spaces.

Program 2.1.4. Implementing a multi-annual program for increasing the thermal energy efficiency of cultural institutions and settlements, in a co-funding regime, in a “first come, first served” system, including for renovation, installation of renewable sources (heat pumps, photovoltaic panels, etc.) or replacement of equipment (stage lighting, air conditioning for the preservation of mobile cultural heritage, etc.).

Program 2.1.5. Creating and implementing funding programs for the purchase of equipment and facilities specific to digital and emerging technologies

Program 2.2.1. Re-evaluating current technical standards and adapting them in order to optimally use natural materials and thermally efficient solutions.

Program 2.2.2. Adapting funding programs for the rehabilitation/restoration of historical monuments by prioritizing green solutions (score/additional funding granted based on the percentage of thermal energy efficiency, use of natural materials, renewable energy sources).

Program 2.2.3. Creating taxation and financial instruments (taxation facilities and eligibility for existing national funding programs/other funding programs) intended for the owners of historical monument buildings, individuals or private legal entities, for the rehabilitation/restoration of monuments in order to increase their thermal energy efficiency by at least 30% (medium renovation).

Program 2.3.1. Evaluating/auditing the digitalization degree of functional/internal processes/procedures and the digitalization of specialized activity in the public sector, based on procedures adapted to the specifics of each type of institution (electronic inventory and digitalization of

collections, for libraries and archives; virtual tours, digitalization of heritage, for museums, etc.).

Program 2.3.2. Creating a multi-annual funding program, in a “first come, first served” system, intended for public institutions, cultural establishments and private cultural operators, to increase digital capacities and the use of new technologies, respecting the DNSH (*Do Not Significantly Harm*) principle, in production and cultural distribution (staff training, equipment acquisition, development of digital distribution tools, etc.).

Program 2.3.3. Developing a national digital ticketing system for cultural events, by enrolling all public and private cultural service providers, that would allow the collection of statistical data on the number, value, territorial and temporal distribution of sold/distributed tickets, accessible in aggregate to cultural operators, in order to propose data-based public policies and effectively calibrate the cultural offer.

Program 2.3.4. Creating and implementing funding programs for the purchase of equipment and supplies necessary for the organization of cultural activities or the itineration of cultural heritage and contemporary cultural creation to communities and towards underprivileged social groups

Program 3.1.1. Adopting and promoting legislation regarding the status of the professional cultural worker, focused on ensuring a unitary legal form of carrying out their activity and on their access to social protection, under a contributory regime.

Program 3.1.2. Elaborating and implementing criteria for the evaluation of specialized artistic/technical personnel from cultural institutions and settlements according to the direct specifics of their activity, which will serve as a foundation for salary increases.

Program 3.1.3. Regulating the collaboration between artistic profile universities and cultural institutions to support emerging artists, by introducing co-productions between universities and public institutions (including for exhibitions) and funding, through the Ministry of Education budget, the participation of students and master’s students in the activity of public institutions, according to a specific procedure.

Program 3.1.4. Regulation of internships within public cultural institutions, private organizations in the cultural field and cultural settlements.

Program 3.2.1. Implementing a continuous mobility program for cultural workers, financed from a fund fed from the budget/from extra-budgetary sources, to be accessed by the same beneficiary in a maximum cumulative value of RON 50,000 over 2 fiscal years to cover:

a) expenses for participation in conferences, workshops, exhibitions, experience exchange meetings, creative camps and programs, national and international, and other similar activities;

b) expenses for the development of digital skills, for the diversification of forms of artistic expression and communication of the results of their creative work

Program 3.2.2. Developing formal and/or informal professional training programs, and/or professional conversion programs for the acquisition of skills specific to new technologies (media/digital art, creation of digital cultural content, digital marketing, etc.).

Program 3.2.3. Starting a funding scheme through which a maximum of 1% (but not more than EUR 300,000, capped depending on the value of the work) of the construction budget of any public property rehabilitation work (hospital, school, kindergarten, social centre, etc.) other than historical monuments, can be allocated for the commissioning of works of art, including mural art and public monuments, or of cultural programs lasting at least 6 months.

Program 3.3.1. Modifying or creating the normative framework related to the funding of formal and non-formal professional training, prioritized for skills in the fields of management, strategic and organizational development, change, marketing

Program 3.3.2. Supporting sustainable innovative initiatives, through financial and non-financial means, on a priority basis

Program 3.4.1 Updating statistical indicators for the cultural sector from the perspective of technical, human, financial and operational capacity

Program 3.4.2. Developing integrated priority programs, at regional and national level, to support the initiatives of public cultural institutions and cultural settlements

Program 4.1.1. Extended partnership with the Ministry of Foreign Affairs and the Romanian Cultural Institute for concerted efforts to use specific institutional resources

Program 4.1.2. Facilitating dialogue and collaboration of creators, specialists and public or private producers of cultural goods and services with partners from other cultural spaces

Program 4.1.3. Multi-annual programs coordinated with the other authorities and institutions having attributions in the field, with the associative structures of cultural creators and professionals, in support of cultural, artistic and educational exchanges

Program 4.1.4. Partnerships and collaboration between the Ministry of Culture, the Romanian Cultural Institute, the Ministry of Education and cultural institutions and organizations, to promote public policies, investment programs in the cultural sector to be implemented throughout the country and Romanian cultural projects, through conferences, seminars and various other types of events or programs.

Program 4.2.1. Multi-annual programs to prepare the participation of cultural actors from Romania (open calls, selection, etc.) and to participate in prestigious international events (e.g. festivals, fairs, other types of well-known periodic events)

Program 4.2.2. Support programs for participation in regional or international cultural and creative hubs and clusters and/or regional or international networks of creators and professionals

Program 4.2.3. Multi-annual partnerships between central and local authorities for the support of tours, itineration of contemporary art exhibitions or cultural heritage assets, including intangible ones, as well as other specific ways to contribute to the promotion of Romanian culture and inter-cultural dialogue

Program 4.3.1. Introduction or, as the case may be, development of distinct or expressly accessible funding lines for operators in the Cultural and Creative Sectors to funding programs aimed at supporting start-ups, developing entrepreneurial and business skills, participating in fairs and other similar international events

4.3.2. De minimis schemes or state aid programs, as the case may be, to support:

a) international distribution / exports of cultural goods and services produced in Romania

b) participation in on-line distribution networks and/or platforms

4.3.3. Support program for the development or, as the case may be, creation of on-line databases for/by the Cultural and Creative Sectors to present information regarding the cultural scene in Romania, to provide information and advice for cultural operators and artists and professionals, to promote cultural products in the international environment including through partnerships,

collaborations and co-productions, thus allowing the entry of Romanian cultural products onto the international market

4.3.4. Separating the functions of ARTEXIM (now defined as a project performance institution according to Government Decision no. 674/2022) as organizer of the George Enescu Festival and Contest, from their impresario etc. prerogatives, and the establishment of a “Music/performing arts export office” entity, considering the model of many European countries

4.4.1. Supporting initiatives to promote, communicate and emphasize cultural heritage, including traditional culture, as a resource and as a tourist destination on international markets

4.4.2. Supporting the promotion of contemporary cultural expressions on international markets

4.4.3. Supporting integrated regional initiatives to enhance cultural and natural resources as tourist destinations.

EXPECTED RESULTS

From the perspective of sustainable development objectives, as defined in the United Nations' 2030 Agenda for Sustainable Development, the implementation of this strategy will generate a positive impact on the whole society. The correlation between the Strategy's effects and the **sustainable development objectives** can be described as follows:

Goal 1. End poverty in all its forms everywhere

The measures proposed by the Strategy will have a positive impact on underprivileged communities and groups in the following ways:

- Easier access to cultural expression will allow those members of society who have fewer resources to actively participate in culture at minimal cost. Such a target will be achieved through the use of new technologies and by moving the cultural offer to communities and groups that are far from the usual cultural spaces. Also, the mechanisms to support mobile cultural initiatives will allow all categories of the public to participate in culture, both by facilitating market access for cultural creations from underprivileged environments, and by turning underprivileged environments more open to the diversity of cultural creations.

- Supporting education and professional training will facilitate access to jobs in the cultural sector for those categories of citizens who would otherwise face significant barriers in personal development. Clarifying the status of professional cultural workers and turning labour relations more flexible will offer equal opportunities to underprivileged groups, both in terms of capitalizing on their own creations and finding a job more easily.

Goal 2. Zero hunger, ensure food security, improve nutrition and promote sustainable agriculture

The CCSs will particularly contribute to this goal through their support given to initiatives in the field of intangible cultural heritage. Traditional knowledge regarding agriculture and traditional gastronomy is relevant for maximizing the use of rural resources, being characteristic of a circular economy. Also, supporting initiatives in this field has a significant contribution to the creation and promotion of short chains from producer to consumer.

Goal 3. Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages

Easy access to cultural expression will increase cultural participation, which is one of the indicators for a healthy society. Combating harmful habits is also achieved through cultural education, and satisfying cultural needs at low cost will also allow underprivileged members of society to use their resources in an optimal way.

Goal 4. Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all

Democratizing access to new technologies, through investments in equipment and facilities, as well as supporting training and cultural education are two of the concrete ways of action that will contribute to increasing inclusion for vulnerable groups in society. Also, support for cultural initiatives aimed at vulnerable groups and communities, including minorities and migrants, will reduce disparities in relation to communities that enjoy easier access to training and culture.

Goal 5. Achieve gender equality and empower all women and girls

By their nature, the directions of action proposed in the Strategy are inclusive. Access to new technologies, supporting the initiatives of cultural organizations from vulnerable environments and those of independent creators represent

foundations for the recognition of women's participation in cultural life, in all its components.

Goal 6. Ensure access for all to water and sanitation services and their sustainable management

Responsible behaviours regarding the use of resources are promoted through cultural education, at all ages. Cultural organizations are among the most important channels for non-formal education, and the frequently-addressed themes concern topics relevant to society as a whole, including an increased responsibility towards the environment.

Goal 7. Ensure access to affordable, reliable, sustainable and modern energy

An important number of directions of action within this Strategy aim at optimizing the energy consumption of cultural organizations, with the emphasis being placed on investments in fixed infrastructure, energy-efficient equipment and facilities, adapted to local conditions.

Goal 8. Promote inclusive and sustainable economic growth, complete and productive employment and decent work conditions for all

Among the lines of action included in the Strategy are those aimed at improving the situation of cultural workers and independent creators. The concrete measures will equally address their training and the development of professional skills, especially those skills associated with new technologies, as well as labour relations, so as to facilitate young people's access to the labour market. Also, some lines of action aim at supporting cultural entrepreneurship and supporting micro-enterprises and small and medium-sized enterprises with cultural and ancillary activities, including through financial and non-financial mechanisms. Finally, the attention paid to rural areas will facilitate the growth of cultural consumption through tourism, better communication and promotion of local culture and products.

Goal 9. Build resilient infrastructure, promote sustainable industrialization and foster innovation

Investments in new technologies and creating the conditions for a sustainable, energy-efficient infrastructure are among the directions of action included in the Strategy. The Cultural and Creative Sectors are supported to become more competitive and to be at the forefront of innovation and creativity as a primary resource for other sectors of the economy.

Goal 10. Reduce inequality within and among countries

Through the measures addressed to underprivileged communities and within the cultural diplomacy framework, the aim is to (re)connect all areas of Romania to national cultural circuits and international cultural markets. The proposed financial and non-financial measures will equally facilitate the production and circulation of cultural goods and services, accessible to all categories of the public, domestic and international.

Goal 11. Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable

The protection and conservation of cultural heritage is among the planned lines of action. The proposed measures are focused on those ways that use environmentally friendly, energy efficient solutions so that cultural heritage is a driver of sustainable economic growth. Moreover, the support for intangible cultural heritage will facilitate the discovery and use of those (technical and material) traditional technologies that can contribute to the implementation of sustainable approaches in the development of local communities.

Goal 12. Ensure sustainable consumption and production patterns

Assuming some directions of action to improve communication and information of the public and specialists will facilitate, among other things, an approach to educate the whole society regarding a better way to integrate human activities in the natural environment. Also, the focus on reducing disparities between rural and urban areas will have positive effects on local culture and products, starting from the premise that sustainable consumption is based on the optimal use of local resources. Last but not least, sustainable tourism can be achieved by highlighting a greater diversity

of cultural travel-related products, within a model that promotes different forms of tourism other than mass tourism.

Goal 13. Take urgent action to combat climate change and its impacts

Strengthening the place and role of cultural organizations in education efforts at the level of the whole society will facilitate the promotion of responsible behaviours in the interaction with the natural environment.

Goal 14. Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources

Responsible use of natural resources can also be achieved through effective communication, in which cultural organizations and creators can play a leading role. Not only messages, but also responsible attitudes among the public are created through cultural productions that use emerging technologies.

Goal 15. Protect, restore and promote the sustainable use of land ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, halt and reverse land degradation, halt biodiversity loss

A better integration of cultural creations into nature is achieved both through specific investments, which promote sustainable approaches and the use of environmentally friendly technologies, as well as through integrated and coherent communication, with a double purpose: to inform and to educate.

Goal 16. Promote just, peaceful and inclusive societies for sustainable development, ensure access to justice and create efficient, responsible and inclusive institutions for all

Ensuring and guaranteeing access to culture for all categories of the public represent prerequisites for building a tolerant and inclusive society. Respecting each other's culture and promoting diversity are the first ways in which other fundamental rights and freedoms can be affirmed and respected, both by authorities and individuals.

Goal 17. Strengthen the means to implement and revitalize the global partnership for sustainable development

The directions of action of a legal, financial and administrative nature proposed within the Strategy are intended to create a responsible society, coherently integrated into European and world culture. Sustainable development of the entire Romanian society is possible only in the framework of international cooperation based on trust. That is why this strategy proposes measures that contribute to building a culture that is better integrated in national economic circuits, that is an integral part of European culture and an active actor in international partnerships.

By implementing the Strategy, the following results are anticipated:

1. Strengthening the position of central and local authorities.

A better integration of the Ministry of Culture's actions with the central public authorities having responsibilities in the fields of education, research and tourism. Also, depending on the different topics of interest, at government level, a better coordination with other central public authorities is anticipated, and at local level a better collaboration with the local public authorities is expected.

Therefore, collaboration protocols will be concluded with the central public authorities in order to harmonize sectoral initiatives and create joint initiatives, which will improve government action in the cultural sector and in the sectors of interference. Such collaboration will be carried out through joint working groups, aiming to draw-up normative acts and propose public strategies and policies. This way, shorter approval times for draft normative acts and greater predictability of the normative-legal framework will be achieved. Collaboration with local public administration authorities will target, in particular, those initiatives that aim to preserve and enhance cultural heritage of universal and national importance, as well as contemporary artistic creation that has the potential to address varied and numerous audiences. Concretely, the direct results are collaboration agreements and protocols concluded between the Ministry of Culture and other authorities of the central and local public administration.

2. Strengthening the active role of cultural and creative sectors in society and economy.

The Strategy implementation will have the effect of changing public perception about culture from

it being considered as a sector that exclusively consumes resources, to a field that generates social and economic well-being. To achieve this goal, the following results are anticipated:

- At least 5 short-term funding programs and schemes, implemented at national level, to support the initiatives of public cultural institutions, private cultural operators and cultural establishments intended for furnishing modern and emerging technologies and equipment, improving the energy efficiency of fixed infrastructure and the conditions to increase addressability to different underprivileged categories of the public;
- At least 7 financial and non-financial support mechanisms, created and implemented by the government and by local public administration authorities, with medium and long-term implementation, to support the production and distribution initiatives of cultural goods and services and the activity of individual creators;
- At least 4 legislative initiatives promoted and adopted/approved to solve the systemic difficulties in the cultural sector, with impact on the way that cultural workers carry out their activity (including their training), facilitating the specific activities of public cultural institutions and private cultural operators and increasing access to cultural products and services for underprivileged communities and groups;
- At least 25,000 beneficiaries of funding programs and schemes;
- At least 100,000 beneficiaries (individuals) of the legislation that supports their activities
- At least 5 million beneficiaries (individuals) of cultural activities aimed at underprivileged communities and groups
- A 10% increase of the hospitality industry gross income in localities that have cultural heritage that can be visited or those that host cultural events (other than those organized by cultural heritage organizations)
- A 5% increase in the number of beds in accommodation structures in localities that have cultural heritage that can be visited or those that host cultural events

2. Another type of structural effect the production of which is anticipated is the improvement of the quality of fixed infrastructure, facilities and equipment of public and private cultural organizations.

The overall increase in CCS competitiveness and public access to cultural expression is dependent, among other things, on the existence of material resources that enable the creation, dissemination and consumption of culture in ways that are contemporary with the society's level of technological development. Therefore, a number of directions of action aim at the rapid and nationwide improvement of spaces for creation and cultural activities, as well as the modernization of facilities and equipment. Equally, the proposed directions of action will contribute to the achievement of targets related to the green economy and the reduction of the carbon footprint, given that the movement of cultural products and services towards the beneficiaries translates into lower energy consumption.

These lines of action represent funding programs initiated by the Government and local public authorities. The implementation of these programs will directly lead to the following results:

- a 10% increase in exports of cultural products and services
- a 20% increase in the number of people who will have easier access to a greater diversity of cultural products and services
- a 5% increase in the number of national and international tourists
- a 2% reduction in energy consumption required for public access to cultural products and services
- a 3% reduction in energy consumption required for cultural productions, including for the restoration, conservation and valorization of cultural heritage.

INDICATORS

Among the national indicators of sustainable development, as presented in the National Sustainable Development Strategy - Horizons 2013-2020-2030³², those with a high degree of relevance for this strategy were selected, as follows:

1. Share of electricity from renewable sources in total electricity consumption.
This indicator will measure the capacity of (public or private) cultural organizations
2. Energy dependence
3. Final energy consumption by sector (culture)
4. Public expenditure for education
5. Growth of total employed population (15 - 64 years)
6. Share of people by computer use skills
7. Share of people by Internet use skills
8. Innovative enterprises, percentage of total enterprises
9. Percentage of GDP allocated for investments, by institutional sectors (culture)
10. Availability of e-government

In addition to the previously mentioned indicators, a number of sector-specific indicators have been identified:

10. Share of cultural activities carried out in underprivileged communities or addressed to underprivileged groups (including minorities)
11. Share of new technologies being used in the activities of cultural organizations (including administrative, technical or cultural heritage activities)

³² https://insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm

12. Share of employed people by their skills to use new technologies
13. Number of cultural organizations that have improved/modernized their fixed infrastructure, equipment and facilities in the last 3 years
14. Number of people working independently in one of the SCCs, who attended a form of professional training in the field of new technologies, in the last year
15. Number of employees in cultural organizations who attended a form of professional training in the field of new technologies, in the last year
16. Number of cultural organizations that benefited, for the first time, from funding granted in a funding program managed by a local public administration authority, in the last year
17. Number of cultural organizations that have benefited from funding granted in a funding program managed by a local public administration authority, in the last year
18. Number of individuals who benefited, for the first time, from funding granted in a funding program managed by a local public administration authority, in the last year
19. Number of individuals who have benefited from funding granted in a funding program managed by a local public administration authority, in the last year

MONITORING AND EVALUATION PROCEDURES

Considering the specificity of the culture field, the monitoring and evaluation of the Strategy impact must be carried out using dedicated tools. Therefore, during the first part of the implementation period, special attention will be paid to the creation of specific tools and methodologies.

Certain outcomes, especially short-term ones, can be quantified and measured using currently available statistical analysis tools. On the other hand, one is able to measure the effects of cultural interventions and the impact of cultural activities over longer periods of time than in other areas of socio-economic life.

In the case of the funding programs to be developed according to the directions of action included in the Strategy, monitoring and evaluation will be carried out using the methods included in those programs, by which achievement indicators of the desired quantitative results will be measured, in a comparative manner.

On the other hand, in order to be able to measure the impact of cultural interventions at social and economic level, it is necessary to create new socio-statistical analysis tools, respectively

to improve the existing tools. Thus, within the existing statistical indicators, it is necessary to provide details on those non-specific indicators which include culture alongside other fields. For example, separating culture from sport or religion. Equally, it is necessary to create new sets of indicators that reflect changes in society and technology. For example, indicators that reflect the infrastructure specific to certain cultural sub-fields: sound and light equipment, mobile scenography, equipment specific to artificial intelligence, virtual and augmented reality, etc., equipment for people with disabilities, etc.

Changes to statistical reporting systems at national level are also needed so that relevant information can be collected to provide a strategy impact overview. Statistical reporting systems must be able to provide high-quality, accessible, updatable and reliable data. Based on the collected data, it is also necessary to be able to provide details depending on socio-demographic criteria: income, gender, age, race, ethnicity, migrant status, disability and geographic location.

INSTITUTIONS IN CHARGE

The responsibility for implementing the strategy is distributed functionally and administratively.

The Ministry of Culture is the main authority in charge of exercising its specific legal powers, especially those of coordination, evaluation and legislative initiative, for the implementation of the relevant lines of action, including the initiation and implementation of government funding programs.

The National Institute for Cultural Research and Training will be in charge of monitoring of implementation, and it will investigate the status and manner of implementing the strategy and it will prepare reports, that it also publishes, after

approval by the Ministry of Culture.

Other ministries, whose duties intersect with those of the Ministry of Culture, will cooperate with the latter, for the implementation of common directions of action in the fields of: education, tourism, research, public administration, public finance, cultural diplomacy and justice.

Local public administration authorities, at all levels, have shared responsibilities regarding the development and implementation of support mechanisms for cultural actions, respectively for public institutions and private cultural organizations or for independent creators.

BUDGETARY IMPLICATIONS AND FUNDING SOURCES

Funding for the implementation of the strategy directions of action is provided from the state budget, the budgets of administrative-territorial units and from European funds. Financing from European funds is carried out within the limits of the allocated amounts and in compliance with the provisions and rules established both at the level of European and national legislation, as well as at the level of the program/programs from which the operations are financed. The financial approach to implementing the strategy will be carried out as follows:

Program 1.1.1. Does not require special financial allocations. It will be carried out as part of the legal attributions of the involved authorities.

Program 1.1.2. Does not require special financial allocations. It will be carried out as part of the legal attributions of the involved authorities.

Program 1.1.3. Does not require special financial allocations. It will be carried out as part of the legal attributions of the targeted authorities.

Program 1.1.4 Implementation of funding programs is carried out in accordance with the annual budget provisions, approved according to the law.

Program 1.2.1. Does not require special financial allocations. It will be carried out as part of the legal attributions of the involved authorities.

Program 1.2.2. Does not require special financial allocations. It will be carried out as part of the legal attributions of the involved authorities.

Program 1.2.3. The financial resources needed to implement the funding programs are estimated at a total value of EUR 100 million, for the entire programming interval. The funding sources are the state budget, local budgets and European funds.

Program 1.3.1. Does not require special financial allocations. It will be carried out as part of the legal attributions of the involved authorities.

Program 1.3.2. Does not require special financial allocations. It will be carried out as part of the legal attributions of the involved authorities.

Program 1.3.3. The financial resources needed to implement the funding programs are estimated at a total value of EUR 200 million, for the entire programming interval. The funding sources are the state budget, local budgets and European funds.

Program 1.4.1. Does not require special financial allocations. It will be carried out as part of the legal attributions of the involved authorities.

Program 1.4.2. Does not require special financial allocations. It will be carried out as part of the legal attributions of the involved authorities.

Program 2.1.1. Does not require special financial allocations. It will be carried out as part of the legal attributions of the involved authorities.

Program 2.1.2. Does not require special financial allocations. It will be carried out as part of the legal attributions of the involved authorities.

Program 2.1.3. The financial resources needed to implement the funding programs are estimated at a total value of EUR 100 million, for the entire programming interval. The funding sources are the state budget, local budgets and European funds.

Program 2.1.4. The financial resources needed to implement the funding program are estimated at a total value of EUR 500 million, for the entire programming interval. The funding sources are European funds, the state budget, local budgets and own funds of funding beneficiaries.

Program 2.1.5. The financial resources needed to implement the funding program are estimated at a total value of EUR 300 million, for the entire programming interval. The funding sources are European funds, the state budget, local budgets and own funds of funding beneficiaries.

IMPLICATIONS ON THE LEGAL FRAMEWORK

Normative acts in the fields:

1. a national investment program in technological equipment intended for public cultural institutions and private cultural operators - deadline 2025
2. access of private cultural operators and cultural workers to use the infrastructure under the administration of public cultural institutions - deadline 2024
3. approval of a multi-annual funding program and non-financial mechanisms to support private investments in technological infrastructure - deadline 2024
4. open-source use of data, information and documents developed by public cultural institutions - deadline 2025
5. establishment of territorial centres for research and technological transfer in the cultural sector by 2024
6. funding a national professional training program for employees of public cultural institutions oriented towards the technology of the future - deadline 2023
7. approval of the minimum professional standards required for employees in public cultural institutions in terms of ICT - deadline 2023
8. expanding the legal and voluntary depository for the preservation of memory and contemporary creations made in electronic format - deadline 2024
9. obligation to grant the universal right of access to high-speed wireless Internet in public cultural institutions and cultural settlements - deadline 2024
10. approval of a national funding program to encourage the experimentation of new technologies in public cultural institutions and the establishment of technology incubators specific to culture - deadline 2024
11. the operationalization of public-public, public-private cross-funding of the cultural offer for underprivileged communities and groups - deadline 2023
12. funding from the state and local budgets of professional training programs for the necessary specialists in the cultural and creative sectors and sub-sectors - deadline 2023
13. funding from the state budget and local budgets for the creation of new cultural infrastructure and the improvement of the existing one - deadline 2024
14. development of a national platform for the promotion of contemporary cultural creation - deadline 2023
15. encouraging the private economic environment in terms of funding independent cultural operators and cultural workers - deadline 2024
16. approving the evaluation criteria of minimum skills and of the performance and potential of employees in public cultural institutions - deadline 2024
17. establishment of a national body of facilitators of the cultural act in environments with limited access to the cultural offer or in danger of cultural exclusion - deadline 2023
18. approval of a national program, funded from the state and local budgets, for cultural programs in culturally underprivileged communities - deadline 2024
19. amending the volunteering law to regulate the minimum guaranteed access of volunteers to the activities of promoting and carrying out cultural activities in public institutions - deadline 2024.

ANNEX

Action plan

Program 1.1.1. Concluding a collaboration protocol/ joint public policy/ between the Ministry of Culture and the Ministry of Education for a new curricular approach, supporting the development of creativity and innovative spirit through artistic practices and digital skills

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 1.1.1.1. Monthly meetings between experts of the two ministries	Ministry of Culture and Ministry of Education	Permanent	Concrete measure Reports of meetings	Number of meetings Number of measures	The evaluation is permanent
Program 1.1.1.2. Meetings between experts from cultural institutions/ organizations and educational units	Institutions/organizations in the fields of performing arts, visual arts, museums, libraries, cultural establishments and educational establishments of all degrees	Quarterly	Content suggestions for improved curriculum Proposals for extracurricular educational activities/ in collaboration with cultural institutions/ organizations Reports of meetings	Number of meetings Number of proposed measures Number of implemented measures	The evaluation is done annually and it includes surveying the beneficiaries' opinions
Program 1.1.1.3. Meetings with experts from the technological and editorial fields	Ministry of Culture, Ministry of Education and organizations with activities in the fields of technology and publishing	Half-yearly	Concrete proposals for the creation of educational materials, in digital and physical format Reports of meetings	Number of meetings Number of proposed measures Number of implemented measures	The evaluation is done annually and it includes surveying the beneficiaries' opinions

Program 1.1.1.4. Carrying out pilot programs for innovative educational tools and methods	Ministry of Culture, Ministry of Education, central institutions subordinated to them, educational institutions, cultural institutions/organizations, organizations with activities in the technological and publishing fields	Annually	Proposals for tools and methods Pilot tools and methods Involved students and teachers Involved educational units	Number of piloted tools and methods Number of beneficiaries Number of involved organizations Number of tools and methods adopted for use at national level	Evaluation is done after each pilot
Program 1.1.1.5. Creation and approval of tools for analysis and evaluation of the impact of the proposed innovative tools and methods on students and society	Ministry of Culture and Ministry of Education Specialized institutions subordinated to the two ministries	2 nd year of strategy Implementation	Tool proposals Normative acts approving the tools Drawn-up evaluation/ analysis reports Adopted corrective measures	Number of tool proposals Number of normative acts Number of reports Number of involved students Number of involved educational units and/ or institutions/cultural organizations	Evaluation is done after applying the evaluation/analysis tools

Program 1.1.2. Concluding collaboration protocols with central public authorities having attributions in the fields of tourism, research and territorial development, so that legislative initiatives, strategies and public policies with an impact on the cultural sector are inter-sectorally integrated

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 1.1.2.1. Monthly meetings between experts of the Ministry of Culture and central public authorities with responsibilities in the fields of tourism, research and territorial development	Ministry of Culture and central public authorities with attributions in the fields of tourism, research and territorial development	Permanent	Concrete measure proposals Reports of meetings	Number of meetings Number of measures Number of joint legislative initiatives	The evaluation is permanent

Program 1.1.3. Concluding collaboration protocols with regional development agencies and local public administration authorities

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 1.1.3.1. Quarterly meetings between experts of the Ministry of Culture and Regional Development Agencies	Ministry of Culture and Regional Development Agencies	Permanent	Concrete measure proposals Reports of meetings	Number of meetings Number of measures Number of joint initiatives	The evaluation is permanent
Program 1.1.3.2. Quarterly meetings between experts of the Ministry of Culture and the associative organizations of local public authorities	Ministry of Culture and associative organizations of local public authorities	Permanent	Concrete measure proposals Reports of meetings	Number of meetings Number of measures Number of joint initiatives	The evaluation is permanent

Program 1.1.4. Integrating “audience-building” programs - interactive cultural education, adapted to age categories and supported by new technologies and means of communication, into the “minimum program” of public cultural institutions

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 1.1.4.1. Elaboration and adoption of the necessary legislative amendments	Ministry of Culture	1 st year of the planning interval	Adopted normative act	Normative acts	Audience measurement before and one year after implementation
Program 1.1.4.2. Development and implementation of audience measurement tools, in a unitary manner throughout the country, through normative acts of secondary or tertiary level	Ministry of Culture	1 st year of the planning interval	Adopted normative acts	Normative acts Public institutions applying audience measurement tools Number of completed audience building programs Audience reports	Audience measurement before and one year after implementation

Program 1.1.5. Developing non-reimbursable funding lines for funding authorities (defined pursuant to Government Ordinance no. 51/1998) intended for sustainable and continuous/multi-annual cultural education programs run by public and private cultural operators, respectively for sustainable and continuous/multi-annual cultural intervention programs run by cultural operators in underprivileged areas, and/or where the institutional culture offer is minimal or insufficient

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 1.1.4.3. Elaboration and adoption of the necessary legislative amendments	Ministry of Culture	1 st year of the planning interval	Adopted normative act	Normative acts	Regional coverage provided by the new legislative framework (annual)
Program 1.1.4.4. Approval of funding programs	Ministry of Culture and other main credit authorities, especially at local level	Permanently, after the adoption of legislative amendments	Funding programs adopted in each county and in Bucharest Average annual increase of 5% in the funding granted by each funder Average annual increase of at least 20% in the number of direct beneficiaries of cultural activities, at national level, by the end of the programming period	Acts approving the funding programs Values of granted funding Number of funded projects Number of funding beneficiaries Number of direct beneficiaries of cultural activities	Values of the indicators are measured before adopting the funding programs, and measurements are repeated at the end of each year

Program 1.3.1. Improving or adopting the normative framework with regards to indicators development through culture, according to the UNESCO methodology³³

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 1.3.1.1. Comparative analysis between the indicators used in Romania and those used in other EU member states, under the UNESCO reference system	National Institute for Cultural Research and Training (INCFC) National Institute of Statistics (INS)	1 st -3 rd years of the implementation period	A set of indicators integrated with the EU reporting level	Indicator analysis matrix, with associated descriptors Analysis report	Before and after implementation
Program 1.3.1.2. Modification and application of the normative framework for the inclusion or improvement of national indicators for the cultural sector and the establishment of an electronic reporting system for organizations in the cultural sector	National Statistical Council (CSN) National Institute of Statistics (INS)	Starting with the 2 nd year of the planning interval	A package of normative acts on national indicators in the cultural sector and approval of the reporting method to be used by organizations in the cultural sector	Adopted normative acts Implemented reporting tools	Throughout the implementation period

³³ https://en.unesco.org/creativity/sites/creativity/files/cdis_methodology_manual_0_0.pdf

Program 1.3.2. Adapting existing funding and support programs to move from financially supporting individuals to supporting communities

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 1.3.1.3. Analysing the effectiveness and efficiency of previous forms of support granted in the form of vouchers or individual support methods	National Institute for Cultural Research and Training (INCFC)	1 st -2 nd years of the implementation period	A set of impact analysis tools A sociological and economic research	Number of obtained responses Research analysis report	During implementation
Program 1.3.1.4. Organizing public consultations to identify the most efficient and effective sustainable methods of supporting culturally vulnerable communities and groups and the criteria for defining these communities and groups	Ministry of Culture National Institute for Cultural Research and Training (INCFC)	2 nd year of the implementation period	At least 15 public consultation events organized in person, in communities with a reduced cultural offer At least 25 public consultation events organized on-line	Event reports Number of participants	During implementation
Program 1.3.1.5. Elaboration and adoption of normative acts on the granting of financial and non-financial support to vulnerable communities and groups (including the legal definition of the vulnerable community and group)	Ministry of Culture	3 rd year of the planning interval	A package of normative acts	Approved normative acts	According to legal provisions
Program 1.3.1.6. Implementation of normative acts	Ministry of Culture Local public administration authorities	Starting with the 4 th year of the planning interval	At least 15 implemented support programs At least 200 beneficiary communities	Number of implemented programs Number of supported communities Number of community members who used the results of the provided support	During implementation

Program 1.3.3. Implementing financial and non-financial support programs for the creation of physical and mobile infrastructure or for its improvement in vulnerable communities and groups

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 1.3.3.1. Elaboration and adoption of normative acts on the granting of financial and non-financial support in order to create physical and mobile infrastructure for vulnerable communities and groups	Ministry of Culture Ministry of Development Public Works and Administration (MDLPA)	3 rd year of the planning interval	A set of adopted normative and administrative acts	Adopted normative and administrative acts	As per the law
Program 1.3.3.2. Implementation of normative acts	Ministry of Culture Local public administration authorities	Starting with the 4 th year of the planning interval	At least 15 implemented support programs At least 200 beneficiary communities	Number of implemented support programs Number of beneficiary communities Number of community members who used the results of the provided support	Throughout the implementation period

Program 1.4.1. Creating a partnership between central public authorities with respect to public information campaigns about cultural actions

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 1.4.1.1. Conclusion of a protocol between central public authorities	Ministry of Culture National Audiovisual Council (CNA)	1 st year of the planning interval	An inter-institutional collaboration protocol	Signed protocol	During implementation
Program 1.4.1.2. Establishment of a working group with half-yearly meetings	Ministry of Culture National Audiovisual Council (CNA)	Starting with the 2 nd year of the planning interval	An operational working group 2 meetings/year	Number of participants Meeting reports Number and content of drawn-up proposals	During implementation

Program 1.4.2. Supporting the development of good practice guidelines regarding the communication of cultural interest information

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 1.4.2.1. Establishing working groups with representatives from central public authorities – media companies – advertising companies, with half-yearly meetings	Ministry of Culture National Audiovisual Council (CNA) Media companies Advertising companies	Starting with the 1 st year of the implementation period	At least 2 meetings/year At least 1 proposal for a good practice guide on media communication of cultural interest information	Number of meetings Meeting reports Number of drawn-up proposals	During implementation
Program 1.4.2.2. Adopting good practice guidelines regarding the communication of cultural interest information	Media companies and advertising companies	2 nd -3 rd year of the planning interval	At least 2 best practice guidelines	Adopted guidelines	Throughout implementation

Program 2.1.1. Creating a procedure/public policy for initial and periodic evaluation, self-evaluation and auditing of heat and energy consumption for cultural institutions and settlements, with the identification of thermal energy sources and their ecological substitution solutions.

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 2.1.1.1. Elaborating and adopting the normative framework for the assessment, self-assessment and auditing of the energy performance of cultural institutions and settlements	Ministry of Culture Ministry of Environment Ministry of Energy Ministry of Development Public Works and Administration (MDLPA)	In the first two years of the planning interval	A package of normative acts and methodological norms A typological and dimensional classification system of cultural institutions and settlements		Evaluation will be done at least 6 months after the implementation of each action and then permanently starting from the fifth year of the planning interval
Program 2.1.1.2. Piloting the evaluation, self-evaluation and auditing system for the thermal energy performance of cultural institutions and settlements	Ministry of Culture Ministry of Environment Ministry of Energy Ministry of Development Public Works and Administration (MDLPA) and at least 50 rural and urban cultural institutions and settlements of various sizes	In the 3 rd and 4 th years of the planning interval	50 cultural institutions and settlements audited or evaluated in terms of thermal energy efficiency 1 national digital system for reporting thermal energy efficiency at the level of the cultural sector 1 inventory applicable throughout the country, per sector of solutions for ecological substitution of thermal energy sources	Number of involved institutions and settlements Number of registered entities Number and typology of solutions for ecological substitution of thermal energy sources	

Program 2.1.2. Adopting technical standards of thermal energy efficiency and functional sustainability for the construction of new cultural infrastructure, for the adaptation of existing buildings converted into cultural spaces and for the authorization of cultural activity.

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 2.1.2.1. Consultation with experts in the field of energy, architecture, construction, urban planning, cultural heritage	Ministry of Culture Ministry of Environment Ministry of Energy Ministry of Development Public Works and Administration (MDLPA) Romanian Order of Architects (OAR) National Heritage Institute (INP)	1 st year of the planning interval	A consultation report A unified set of efficiency and sustainability standards	Reporting and analysis documents	Evaluation is carried out after the completion of the action
Program 2.1.2.2. Elaboration and adoption of the regulatory package on efficiency and sustainability standards	Ministry of Culture Ministry of Environment Ministry of Energy Ministry of Development Public Works and Administration (MDLPA)	2 nd year of the planning interval	Adopted normative acts of primary and tertiary level	Adopted legislation	Evaluation is carried out after the implementation of the legislation
Program 2.1.2.3. Piloting the application of efficiency and sustainability standards	Ministry of Culture Ministry of Environment Ministry of Energy Ministry of Development Public Works and Administration (MDLPA) local public administration authorities, private organizations with cultural activity	3 rd -4 th years of the planning interval	A clear typology of efficiency and sustainability categories 50 involved cultural institutions and organizations At least 30% increase in thermal energy efficiency	General report on the pilot	Evaluation is done before the start of pilot, during the pilot and at the end

Program 2.1.3. Developing funding programs (state aid/de minimis schemes) for auditing the thermal energy consumption of private cultural spaces and making them more efficient, depending on the regime of use of the respective spaces, educational spaces, etc.).

Note: It involves the legal definition, through specific legislative interventions, of private, pro-profit and non-profit cultural spaces.

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 2.1.3.1. Elaboration and adoption of the normative acts necessary for the definition and classification of cultural spaces	Ministry of Culture	1 st year of the planning interval	A typological tool for identifying cultural spaces	Adopted normative acts	Evaluation is carried out during the entire process of adopting normative acts
Program 2.1.3.2. Implementation of a single IT system for inventorying cultural spaces, through a voluntary registration mechanism	Ministry of Culture local public administration authorities cultural institutions/ organizations	2 nd -3 rd years of the planning interval	A single IT system for the inventory of cultural spaces At least 2000 registered cultural spaces	Implementation reports	Evaluation is carried out continuously during implementation
Program 2.1.3.3. Drawing-up and implementing funding programs for the thermal energy audit of cultural spaces	Ministry of Culture Ministry of Environment Ministry of Energy Ministry of Development Public Works and Administration (MDLPA) Local public administration authorities	4 th -7 th years of the planning interval	One national funding program and at least 10 local funding programs	Normative/ administrative acts Number of beneficiaries Amount of funding granted	Evaluation is carried out continuously

Program 2.1.4. Implementing a multi-annual program for increasing the thermal energy efficiency of cultural institutions and settlements, in a co-funding regime, in a “first come, first served” system, including for renovation, installation of renewable sources (heat pumps, photovoltaic panels, etc.) or replacement of equipment (stage lighting, air conditioning for the preservation of mobile cultural heritage, etc.).

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 2.1.4.1. Adopting and implementing the regulatory and administrative framework	Ministry of Culture	1 st year of the planning interval	A package of normative acts	Adopted normative acts	Evaluation is carried out throughout the legislative process
Program 2.1.4.2. Creating the inventory system for necessary investments – types of equipment and facilities, types of beneficiaries	Local public administration authorities Ministry of Culture	2 nd year of the planning interval	A single integrated national inventory system for the necessary investments	Adopted normative and administrative acts	Evaluation is carried out continuously
Program 2.1.4.3. Implementing the funding program	Local public administration authorities Ministry of Culture beneficiaries	Starting with the 3 rd year of the planning interval	Increasing the thermal energy efficiency of cultural institutions or settlements by at least 30% in the planning interval	Annual implementation reports	Evaluation is carried out continuously

Program 2.1.5. Creating and implementing funding programs for the purchase of equipment and facilities specific to digital and emerging technologies

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 2.1.5.1. Creating a system for research and inventory of the typology of equipment and facilities specific to cultural activities	Ministry of Culture National Institute for Cultural Research and Training (INCFC)	1 st year of the planning interval	A unified IT system for reporting and inventorying equipment and facilities specific to cultural activities	The IT system and its structure	Evaluation is carried out continuously
Program 2.1.5.2. Adoption of normative and administrative acts on funding programs	Ministry of Culture and other principal creditors	Starting with the 2 nd year of the planning interval	A package of normative acts for the approval of the funding system	Approved normative and administrative acts	Evaluation is carried out continuously
Program 2.1.5.3. Implementing the funding programs	Financing authorities	Starting with the 2 nd year of the planning interval	At least 20% of the value of public funding intended for cultural institutions/ organizations is dedicated to investments in digital and emerging technological equipment and facilities	Balanced regional distribution of beneficiaries Amount of funding granted	Evaluation is carried out continuously

Program 2.2.1. Re-evaluating current technical standards and adapting them in order to optimally use natural materials and thermally efficient solutions.

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 2.2.1.1. Piloting the reevaluation system for current technical standards	Ministry of Culture with attributions in the field Romanian Order of Architects (OAR) cultural institutions/ organizations from all cultural sub-sectors and relevant research institutes	First two years of the planning interval	At least 5 working groups with experts from the fields of culture, energy, urban planning, engineering, architecture and production technologies A comprehensive inventory of existing thermal energy technical standards A research report on the possibilities of adaptation/ substitution of materials/ technologies related to thermal energy efficiency	Activity reports related to each result type	Evaluation is carried out continuously
Program 2.2.1.2. Adopting normative and administrative acts on the modification or creation of technical standards of thermal energy efficiency	Ministry of Culture and central public authorities with attributions in the field	3 rd year of the planning interval	A package of normative acts on the adoption of new or modified norms	Adopted normative acts	Evaluation is carried out continuously
Program 2.2.1.3. Carrying out laboratory research and approving new and more efficient materials and thermal energy technologies	Relevant public authorities, research organizations and certification bodies	Starting with the 4 th year of the planning interval	At least 6 new materials and technologies authorized for use in the cultural field	Published research reports and standards	Evaluation is carried out continuously

Program 2.2.2. Adapting funding programs for the rehabilitation/restoration of historical monuments by prioritizing green solutions (score/additional funding granted based on the percentage of thermal energy efficiency, use of natural materials, renewable energy sources).

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 2.2.2.1. Adopting normative acts to amend the legislation in force	Ministry of Culture and other principal creditors	1 st year of the planning interval	At least one normative act	Adopted normative acts	Evaluation is carried out continuously
Program 2.2.2.2. Implementing the funding programs	Financing authorities	Starting with the 2 nd year of the planning interval	At least 100 restoration projects At least 80 beneficiaries of funding	Number of restoration projects Share of historical monuments restored/ safeguarded/proposed for restoration or safekeeping with new materials/technologies, in the overall restoration/ safeguarding projects	Evaluation is carried out continuously
Program 2.2.2.3. Piloting the use of new materials and technologies	National Heritage Institute, owners/ holders of the right of administration over historical monuments	3 rd -5 th years of the planning interval	At least 5 restored historical monuments of different complexities	Number of restored monuments Typology of used materials and technologies Comparative reports of interventions	Before and after piloting

Program 2.2.3. Creating taxation and financial instruments (taxation facilities and eligibility for existing national funding programs/other funding programs) intended for the owners of historical monument buildings, individuals or private legal entities, for the rehabilitation/restoration of monuments in order to increase their thermal energy efficiency by at least 30% (medium renovation).

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 2.2.3.1 Digital inventory and documentation of immovable heritage, including by correlating and centralizing non-digital information, and developing digital tools to increase heritage visibility	National Heritage Institute	1 st year of the planning interval	Architecture of the database structure A unitary IT system for the inventory of historical monuments, highlighting the technical-constructive characteristics of the monuments At least 100 registered historical monuments	Computerized system and its components Number of registered monuments Number of registered holders/owners	Continuously, throughout the implementation
Program 2.2.3.2. Adopting normative and administrative acts	Ministry of Culture and local public administration authorities	2 nd year of the planning interval	A set of normative and administrative acts	Adopted normative and administrative acts	According to legal provisions
Program 2.2.3.3. Implementation of funding programs	Ministry of Culture and local public administration authorities	Starting with the 3 rd year of the planning interval	One national program and at least 20 local funding programs At least 100 rehabilitated/ restored historical monuments At least 70 beneficiaries of funding	Number of funding programs Number of rehabilitated/restored historical monuments Number of funding beneficiaries	Permanently, throughout the implementation

Program 2.3.1. Evaluating/auditing the digitalization degree of functional/internal processes/procedures and the digitalization of specialized activity in the public sector, based on procedures adapted to the specifics of each type of institution.

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 2.3.1.1. Creating a unified IT system for inventorying the level of digitalization of activities in public cultural institutions	National Institute for Cultural Research and Training (INCFC) Authority for the Digitalization of Romania	1 st year of the planning interval	A database structure, with sections for each type of public cultural institution An interface for data collection	Constitutive elements of the IT system	Permanently, throughout the implementation
Program 2.3.1.2. Collecting information about the digitalization level of activities	National Institute for Cultural Research and Training (INCFC)	Permanently, after the IT system is put into operation	At least 100,000 entries into the system At least 50% of public cultural institutions enrolled	Number of entries into the system Number of enrolled public cultural institutions	Permanently, throughout the implementation
Program 2.3.1.3. Adopting and implementing legislation on the audit of the digitalization of public cultural institutions	Ministry of Culture Authority for the Digitalization of Romania	1 st year of the implementation interval and subsequent years	A package of adopted and implemented normative acts	Normative acts and subsequent administrative acts	Permanently, throughout the implementation

Program 2.3.2. Creating a multi-annual funding program intended for public institutions, cultural establishments and private cultural operators, to increase digital capacities and the use of new technologies, respecting the DNH (Do Not Harm) principle, in production and cultural distribution (staff training, equipment acquisition, development of digital distribution tools, etc.).

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 2.3.2.1. Adopting normative and administrative acts on the approval and implementation of the multi-annual funding program	Ministry of Culture	Starting with the 1 st year of the planning interval	A package of normative and administrative acts	Normative and administrative acts	Permanently, as per the law
Program 2.3.2.2. Implementation of the multi-annual funding program	Ministry of Culture	Starting with the 2 nd year of the planning interval	A multi-annual funding program At least 5 funding sessions, corresponding to cultural fields	Number of funding sessions Number of funding beneficiaries Amount of funding granted Number of trained persons Number and type of purchased equipment Typology of created digital distribution tools	Permanently, throughout the implementation

Program 2.3.3. Developing a national digital ticketing data collection system for cultural events, by enrolling all public and private cultural service providers, that would allow the collection of statistical data on the number, value, territorial and temporal distribution of sold/distributed tickets, accessible in aggregate to cultural operators, in order to propose public policies.

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 2.3.3.1. Adopting normative acts for the approval of the digital ticketing data collection system	Ministry of Culture	1 st year of the planning interval	A package of approved normative acts	Normative acts	During implementation
Program 2.3.3.2. Creating the national ticketing data collection system	Ministry of Culture	2 nd -3 rd years of the planning interval	A database structure, with sections for different types of cultural services A user interface	National digital ticketing data collection system	During implementation
Program 2.3.3.3. Piloting the national digital ticketing data collection system	Ministry of Culture	3 rd year of the planning interval	At least 50% of ticketing service providers enrolled	Number of enrolled ticketing service providers Number of registered cultural services Number of registered/sold tickets Number of users of the national digital ticketing data collection system	During implementation
Program 2.3.3.4. Operating the national digital ticketing data collection system	Ministry of Culture	Starting with the 4 th year of the planning interval	At least 75% of ticketing service providers enrolled	Number of registered cultural services Number of registered/sold tickets Number of users of the national digital ticketing data collection system	During implementation

Program 2.3.4. Creating and implementing funding programs for the purchase of equipment and supplies necessary for the organization of cultural activities or the itineration of cultural heritage and contemporary cultural creation to communities and towards vulnerable social groups

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 2.3.4.1. Elaborating the set of statistical indicators and the national database for identifying the equipment and facilities required for the organization of cultural activities, for the itineration of cultural heritage and contemporary cultural creations	National Institute for Cultural Research and Training (INCFC) National Institute of Statistics (INS)	Starting with the 1 st year of the planning interval	A set of statistical identifiers for the inventorying of equipment and facilities A unified IT system at national level for the inventory of equipment and facilities At least 1,000 investigated institutions, organizations and cultural settlements	System of statistical identifiers Number and type of equipment and facilities Number of investigated organizations, institutions and cultural settlements	Permanently
Program 2.3.4.2. Adopting normative and administrative acts for the approval of funding programs	Ministry of Culture and other principal creditors	Starting with the 2 nd year of the planning interval	A package of normative acts At least 20 packages of administrative acts at local level At least 21 approved funding programs	Number of approved funding programs Value of the necessary equipment and facilities Value of approved budgets	Permanently, throughout the implementation
Program 2.3.4.3. Implementing funding programs for the purchase of equipment and facilities	Ministry of Culture and other principal creditors	Starting with the 2 nd year of the planning interval	At least 21 implemented funding programs At least 500 beneficiaries of funding programs	Number of granted funding Amount of granted funding Number of funding beneficiaries Number and type of purchased equipment and facilities Number of direct beneficiaries of cultural activities	Permanently, throughout the implementation

Program 3.1.1. Promoting the legislative framework on the status of the professional cultural worker, focused on ensuring a unitary legal form of carrying out their activity and on their access to social protection, under a contributory regime.

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 3.1.1.1. Creating the administrative mechanisms necessary to register and manage the rights of professional cultural workers	Ministry of Culture, Ministry of Finance, Ministry of Labour	Starting with the 2 nd year of the planning interval	A set of administrative mechanisms, in electronic format, At least 2,000 registered professional cultural workers A set of statistical indicators on professional cultural workers	Number of registered professional workers	Permanently, throughout the implementation

Program 3.1.2. Elaborating and implementing differentiation criteria for the evaluation of specialized artistic/technical personnel from cultural institutions and settlements according to the direct specifics of their activity, which will serve as a foundation for carrier evolution and salary increases.

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 3.1.2.1. Carrying out a public consultation to identify the evaluation criteria	Ministry of Culture and the National Institute for Cultural Research and Training (INCFC)	1 st year of the planning interval	A public consultation A set of performance criteria for specialized artistic/technical staff At least 3000 people involved in the public consultation	A set of evaluation criteria, differentiated according to the type of specialty Number of participants in the public consultation	During implementation
Program 3.1.2.2. Elaborating and adopting legislation on the approval of differentiation criteria for the evaluation of specialized artistic/technical personnel from cultural institutions and settlements	Ministry of Culture	2 nd year of the planning interval	A package of normative acts on the differentiation criteria for the evaluation of specialized artistic/technical personnel from cultural institutions and settlements	Adopted normative acts	During implementation, according to legal provisions

Program 3.1.3. Regulating the collaboration between artistic profile universities and cultural institutions to support emerging artists, by introducing paid internships for students in their final and master's years and financing, through the budget of the Ministry of Education, the participation of students and master's students in the activity of public institutions, according to a specific procedure.

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 3.1.3.1. Carrying out a public consultation to identify the fields of study to benefit from support	Ministry of Culture and Ministry of Education vocational universities	1 st year of the planning interval	A set of information regarding the fields of study and the potential number of beneficiaries	Statistical information	During implementation
Program 3.1.3.2. Elaborating and adopting normative acts regarding the forms of support and collaboration between higher education units and cultural organizations, institutions and establishments	Ministry of Culture and Ministry of Education	2 nd year of the planning interval	Package of approved normative acts	Normative acts	During implementation, according to legal provisions
Program 3.1.3.1. Piloting forms of support and collaboration between higher education units and cultural organizations, institutions and establishments	Ministry of Culture and Ministry of Education	3 rd -4 th years of the planning interval	Collaboration protocols concluded between at least 2 higher education units and at least 8 cultural organizations, institutions and establishments At least 100 beneficiary students and master's students	Number of concluded protocols Number of higher education institutions and at least 8 cultural organizations, institutions and establishments Number of students and master's students	During implementation

Program 3.1.4. Regulation of paid internships within public cultural institutions, private organizations in the cultural field and cultural settlements.

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 3.1.4.1. Carrying out a public consultation to identify the fields of study to benefit from internships	Ministry of Culture and Ministry of Education	1 st year of the planning interval	A set of information regarding the fields of study and the potential number of beneficiaries	Statistical information	During implementation
Program 3.1.4.2. Elaborating and adopting normative acts on internships in cultural organizations, institutions and establishments	Ministry of Culture and Ministry of Education	2 nd year of the planning interval	Package of approved normative acts	Normative acts	During implementation, according to legal provisions
Program 3.1.4.3. Implementing the internship mechanism	Ministry of Culture and Ministry of Education	Starting with the 3 rd year of the planning interval	At least 300 beneficiary students and master's students	Number of cultural organizations, institutions and settlements Number of students and master's students	During implementation

Program 3.2.1. Implementing a continuous mobility program for authors/artists/cultural workers, financed from a fund fed from the budget/ from extra-budgetary sources, to be accessed by the same beneficiary in a maximum cumulative value of RON 50,000 over 2 fiscal years.

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 3.2.1.1. Elaborating and adopting normative acts for the approval of the funding program for the artists/cultural workers mobility program	Ministry of Culture	1 st year of the planning interval	Package of approved normative acts	Normative acts	During implementation, according to legal provisions
Program 3.2.1.2. Updating the classification of occupations and associated statistical indicators	National Institute for Cultural Research and Training (INCFC) and other interested legal entities	Permanently, starting with the 1 st year of the planning interval	An updated classification of occupations, with the modification of existing occupational descriptors or, where appropriate, the introduction of new occupations with associated descriptors	Number of changes in the Classification of the Occupations in Romania (COR)	Permanently, throughout the implementation
Program 3.2.1.3. Launching the funding programs	Ministry of Culture	Starting with the 2 nd year of the planning interval	At least one funding session per year At least 500 beneficiaries annually	Number of funding sessions Number of funding beneficiaries Amount of granted funding Fields in which the mobilities were carried out	Permanently, throughout the implementation

Program 3.2.2. Developing formal and/or informal professional training programs, and/or professional conversion programs for the acquisition of skills specific to new technologies (media/digital art, creation of digital cultural content, digital marketing, etc.).

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 3.2.2.1. Identifying and describing the skills associated to new technologies	National Institute for Cultural Research and Training (INCFC)	Permanently, starting with the 1 st year of the planning interval	A public mechanism for querying and identifying new skills needed for occupations in the cultural field Sets of descriptors that correlate new skills with cultural occupations	Number of identified skills	Permanently, throughout the implementation
Program 3.2.2.2. Researching needs for training and/or professional conversion	National Institute for Cultural Research and Training (INCFC)	Permanently, starting with the 1 st year of the planning interval	A public national inventory of vocational training and/or requalification needs	Typology of professional training and/or professional reconversion needs	Permanently, throughout the implementation
Program 3.2.2.3. Amending or developing and approving occupational standards	National Authority for Qualifications (ANC) National Institute for Cultural Research and Training (INCFC) Interested legal entities	Permanently, starting with the 1 st year of the planning interval	Improved or new occupational standards	Number of occupational standards	Permanently, throughout the implementation
Program 3.2.2.4. Organizing and conducting professional training, professional skills assessment and professional requalification programs	National Authority for Qualifications (ANC) National Institute for Cultural Research and Training (INCFC) Professional training providers Other interested legal entities	Permanently, starting with the 1 st year of the planning interval	Professional training, skills assessment and requalification programs	Number of professional training, skills assessment and professional requalification programs Number of providers of professional training, professional assessment or professional requalification services Number of beneficiaries of training, evaluation or professional requalification programs	Permanently, throughout the implementation

Program 3.2.3. Starting a funding scheme through which a maximum of 1% (but not more than EUR 300,000, capped depending on the value of the work) of the construction budget of any public property rehabilitation work (hospital, school, kindergarten, social centre, etc.) other than historical monuments, can be allocated for the commissioning of works of art, including mural art and public monuments, or of cultural programs lasting at least 6 months.

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 3.2.3.1. Elaborating and adopting normative and administrative acts on the funding mechanism for the commissioning of artworks or cultural programs	Ministry of Culture	1 st year of the planning interval	A funding mechanism for commissioning artworks or cultural programs	Adopted legislation	Permanently, throughout the implementation
Program 3.2.3.2. Implementing the funding mechanism for commissioning artworks or cultural programs	Ministry of Culture	Starting with the 2 nd year of the planning interval	At least 10 funding sessions At least 500 beneficiaries of funding	Number of granted funding Amount of granted funding Number of funding beneficiaries Number of visitors or participants in the funded cultural programs	Permanently, throughout the implementation

Program 3.3.1. Modifying or creating the normative framework related to the funding of professional training, prioritizing skills in the fields of management, strategic and organizational development, change, marketing

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 3.3.1.1. Revising current occupational, professional and qualification standards, for the inclusion of transversal skills, respectively the creation of new occupational standards	National Institute for Cultural Research and Training (INCFC) Interested legal entities	Starting with the 1 st year of the planning interval	At least 50 revised standards and at least 20 new approved standards	Number of revised standards Number of new standards	Permanently, throughout the implementation
Program 3.3.1.2. Including an annual funding line for professional training in the funding programs for the cultural field	Ministry of Culture Local public administration authorities	Starting with the 2 nd year of the planning interval	At least 15 amended funding programs	Number of funding programs Number of funding beneficiaries Criteria for evaluating the impact of granted funding	Permanently, throughout the implementation

Program 3.3.2. Supporting sustainable innovative initiatives, through financial and non-financial means, on a priority basis

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 3.3.2.1. Defining criteria and indicators regarding sustainable innovative initiatives and validating them through public consultation	Ministry of Culture National Institute for Cultural Research and Training (INCFC)	1 st year of the planning interval	A set of qualitative-quantitative indicators and criteria At least 3 public consultation sessions At least 8 meetings with public and private organizations	Number and content of indicators and criteria Number of sessions and meetings Number of participants	During implementation
Program 3.3.2.2. Adopting and implementing normative and administrative acts	Ministry of Culture Other main creditors Private funders	Starting with the 2 nd year of the planning interval	At least 20 support programs At least 500 private organizational beneficiaries	Number of support programs Forms of support provided Number of beneficiaries of support	During implementation

Program 3.4.1 Updating statistical indicators for the cultural sector from the perspective of technical, human, financial and operational capacity

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 3.4.1.1. Identifying relevant statistical indicators	National Institute for Cultural Research and Training (INCFC) National Institute of Statistics (INS)	Starting with the 1 st year of the planning interval	Sets of updated national statistical indicators	Number and type of indicators	During implementation
Program 3.4.1.2. Drawing-up and approving statistical reporting tools, in electronic format, for the cultural field	National Institute for Cultural Research and Training (INCFC) Ministry of Culture	2 nd year of the planning interval	A set of normative and administrative acts	Adopted normative acts	According to legal provisions

Program 3.4.2. Developing integrated priority programs, at regional and national level, to support the initiatives of public cultural institutions and cultural settlements

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 3.4.2.1. Conducting consultations between the Ministry of Culture, local public authorities and civil society	Ministry of Culture Local public administration authorities Private legal entities with activity in the cultural field	Throughout the planning period	At least 3 consultations/year	Number of consultations Number of participants Meeting reports Number and type of integrated priority program proposals	During implementation
Program 3.4.2.2. Approving common priority programs	Ministry of Culture Local public administration authorities	Starting with the 2 nd year of the planning interval	At least 6 priority programs at regional level and at least 2 priority programs at national level	Number of programs Value of approved programs	During implementation

Program 4.1.1. Extended partnership with the Ministry of Foreign Affairs and the Romanian Cultural Institute for concerted efforts to use specific institutional resources

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 4.1.1.1. Establishing joint working groups for specific topics and/or geographical areas, with quarterly meetings	Ministry of Culture, Ministry of External Affairs and the Romanian Cultural Institute	Permanently, throughout the implementation	At least 5 common working groups	Number of working groups Meeting reports	Permanent
Program 4.1.1.2. Carrying out common cultural diplomacy activities	Ministry of Culture, Ministry of External Affairs and the Romanian Cultural Institute	Permanently, throughout the implementation	At least 20 common activities	Number and content of organized common activities Number of participants in the organized common activities	Permanent

Program 4.1.2. Facilitating dialogue and collaboration of authors/artists/cultural workers and public or private producers of cultural goods and services with partners from other cultural spaces

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 4.1.2.1. Establishing permanent working groups under the Ministry of Culture to identify and operationalize opportunities for international cooperation	Ministry of Culture	Permanently, throughout the implementation	At least one working group for each CCS At least two annual meetings of each working group	Number of working groups Number of meetings Meeting reports	Permanent
Program 4.1.2.2. Approving a fund within the budget of the Ministry of Culture to ensure the co-financing of grant beneficiaries within European programs	Ministry of Culture	Permanently, throughout the implementation	Funding at least 50 projects annually	Number of funding beneficiaries Amount of funding granted Audience of funded projects	Permanent
Program 4.1.2.3. Annual funding of international events for innovative ideas in culture	Ministry of Culture local public administration authorities other interested legal entities	Annually, throughout the planning interval	At least 5 international events At least 100 participants per event	Number of international events Number of participants Number of concluded partnerships	Permanent

Program 4.1.3. Multi-annual programs coordinated with the other authorities and institutions having attributions in the field, with cultural associative structures, in support of cultural and educational exchanges

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 4.1.3.1. Establishing working groups for each CCS and each sub-area within the CCS, with half-yearly meetings	Ministry of Culture Public institutions and authorities with cultural activities	Permanently, throughout the implementation	At least 20 working groups At least 100 meetings	Number of working groups Number of meetings Number of participants Meeting reports	Permanent

Program 4.1.4. Partnerships and collaboration between the Ministry of Culture, the Romanian Cultural Institute, the Ministry of Education and cultural institutions and organizations, to promote public policies, investment programs in the cultural sector to be implemented throughout the country and Romanian cultural projects through events or programs.

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 4.1.4.1. Concluding partnerships between the Ministry of Culture, the Romanian Cultural Institute, the Ministry of Education, other cultural institutions and organizations in order to harmonize their communication and promotion approaches	Ministry of Culture, the Romanian Cultural Institute, the Ministry of Education, other cultural institutions and organizations	Permanent	A harmonized approach to the communication of cultural policies and programs	Communication and promotion campaigns	Permanent

Program 4.2.1. Multi-annual programs to prepare the participation of cultural institutions and organization from Romania (open calls, selection, etc.) and to participate in prestigious international events (e.g. festivals, fairs, other types of well-known periodic events).

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 4.2.1.1. Including in the current normative framework of the changes related to financial and non-financial support granted to cultural institutions and organizations for participation in international events	Ministry of Culture Ministry of External Affairs	1 st -2 nd years of the planning interval	A legislative package to support the participation of cultural institutions and organizations in international events	Adopted legislation	Permanently, throughout the implementation
Program 4.2.1.2. Implementing programs to support cultural institutions and organizations	Ministry of Culture Ministry of External Affairs Romanian Cultural Institute (ICR)	Starting with the 3 rd year of the planning interval	At least 200 organizations supported in the planning period	Number of supported institutions and organizations Number of international events attended by cultural institutions and organizations	Permanently, throughout the implementation

Program 4.2.2. Support programs for participation in regional or international cultural and creative hubs and clusters and/or regional or international networks of creators and professionals

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 4.2.2.1. Amending existing legislation or adopting new normative acts, to include the definition of hubs and clusters, as well as to define the eligibility of authors, artists, cultural workers and the modalities of financial and non-financial support	Ministry of Culture	1 st year of the planning interval	A package of normative acts regarding support programs for authors, artists, cultural workers, in order to participate in cultural and creative hubs and clusters	Adopted normative acts	According to legal provisions
Program 4.2.2.2. Implementation of support programs	Ministry of Culture, other central and local public authorities	Starting with the 2 nd year of the planning interval	At least 20 support programs implemented every year At least 300 beneficiaries supported annually	Number of programs Number of beneficiaries Number and type of participations	Permanently, throughout the implementation

Program 4.2.3. Multi-annual partnerships between central and local authorities for the support of tours, itineration of contemporary art exhibitions or cultural heritage assets, including intangible ones, as well as other specific ways (including digital) to contribute to the promotion of Romanian culture and inter-cultural dialogue

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 4.2.3.1. Concluding partnerships between the Ministry of Culture and other central and local public authorities, specifying the content of the partnerships, including the selection method of beneficiaries, the types of productions or cultural goods and the concrete ways of support them	Ministry of Culture Other central and local public authorities	Starting with the 1 st year of the planning interval	At least 20 concluded partnerships	Partnership agreements	Permanent
Program 4.2.3.2. Implementing the partnerships	Ministry of Culture Other central and local public authorities	Starting with the 2 nd year of the planning interval	At least 50 participations in international events or actions At least 200 supported authors/artists/cultural workers	Number of participations and their type Number of authors/artists/cultural workers Number of destination countries	Permanent

Program 4.3.1. Introduction or, as the case may be, development of distinct or expressly accessible funding lines for organizations in the cultural and creative industries to funding programs aimed at supporting start-ups, developing entrepreneurial and business skills, participating in fairs and other similar international events

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 4.3.1.1. Amending or adopting normative acts on the funding of some activities of organizations in cultural and creative industries	Ministry of Culture	1 st year of the implementation period	A package of normative acts on to the funding of some activities of organizations in the cultural and creative industries	Adopted normative acts	As per the law
Program 4.3.1.2. Implementing the funding of some activities of organizations in the cultural and creative industries	Ministry of Culture and other principal creditors	Starting with the 2 nd year of the planning interval	At least 22 funding lines At least 500 beneficiaries of funding throughout the planning period At least 50,000 beneficiaries of the funded projects	Number of granted funding Amount of granted funding Number of funding beneficiaries projects Number and type of beneficiaries of the funded projects	Permanently, throughout the implementation

Program 4.3.2. De minimis schemes or state aid programs, as the case may be, to support:

- a) international distribution / exports of cultural goods and services produced in Romania
- b) participation in on-line distribution networks and/or platforms

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 4.3.2.1. Amending or adopting normative or administrative acts on the approval of de minimis/ state aid schemes related to the export of cultural goods and services, respectively to the participation of cultural institutions and organizations in international distribution networks/platforms	Ministry of Culture and local public administration authorities	1 st year of the planning interval	A package of adopted normative or administrative acts A set of eligibility criteria regarding funding beneficiaries, respectively eligible cultural products and services	Adopted normative or administrative acts Eligibility criteria	As per the law
Program 4.3.2.2. Implementing the funding programs	Ministry of Culture and local public authorities	Starting with the 2 nd year of the planning interval	At least 15 funding programs At least 500 beneficiaries of funding throughout the implementation period	Number of funding programs Number of funding beneficiaries Amount of funding granted Audience of funded activities	During implementation

Program 4.3.3. Support program for the development or, as the case may be, creation of on-line databases for/by the cultural and creative industries to present information regarding the cultural scene in Romania, to provide information and advice for the cultural sector, to promote cultural products in the international environment including through partnerships, collaborations and co-productions, thus supporting the entry of Romanian cultural products onto the international market

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 4.3.3.1. Researching and identifying intervention options, including terminological and statistical clarifications within the CCSS	Ministry of Culture National Institute for Cultural Research and Training (INCFC) National Institute of Statistics (INS)	1 st -2 nd years of the planning interval	At least 20 rounds of public and expert consultations A comprehensive and updated statistical classification of CCSS	Number of consultations Number of consultation participants New or upgraded statistical classifications	Permanently, throughout the implementation
Program 4.3.3.2. Adopting legislative and administrative measures for the approval of financial and non-financial measures	Ministry of Culture	3 rd year of the planning interval	A package of normative acts and administrative measures for the approval of financial and non-financial measures	Normative and administrative acts	Permanently, as per the law
Program 4.3.3.3. Creating the IT infrastructure	National Institute for Cultural Research and Training (INCFC)	Starting with the 4 th year of the planning interval	A statistical nomenclature of activities and services that can be offered centrally, in an on-line system A set of metadata to ensure the interoperability of databases At least 2 working IT systems At least 6000 users of the IT systems At least 20,000 database entries	Reports associated with implemented operations	Permanently, throughout the implementation

Program 4.3.4. Separating the functions of ARTEXIM (now defined as a project performance institution according to Government Decision no. 674/2022) as organizer of the George Enescu Festival and Contest, from their impresario etc. prerogatives, and the establishment of a new entity, follow the model of a “Music/performing arts export office”

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 4.3.4.1. Drawing-up and adopting normative acts on the reorganization of ARTEXIM and the establishment of a new institution	Ministry of Culture	1 st year of the planning interval	A package of normative acts on the reorganization of ARTEXIM	Adopted normative acts	As per the law
Program 4.3.4.2. Implementing the normative acts establishing the new public institution	Ministry of Culture	Starting with the 2 nd year of the planning interval	Specific administrative acts Filling the positions in the organizational chart Prerogative portfolio Concluded representation contracts	Adopted administrative acts Number of employees The size of the prerogative portfolio Number of contracts	Permanently, throughout the implementation

Program 4.4.1. Supporting initiatives to promote, communicate and emphasize cultural heritage, including traditional culture, as a resource and as a tourist destination on international markets

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 4.4.1.1. Creating a unitary inventory, at national level, of the cultural heritage with real potential for tourism exploitation (state of preservation, accessibility, availability of human resources, available hospitality infrastructure)	Ministry of Culture National Heritage Institute Ministry of Entrepreneurship and Tourism Local public administration authorities	Throughout the implementation period	A digital, centralized, database at national level Database architecture A procedure for updating the database	Number of inventoried objectives	Permanently, throughout the implementation
Program 4.4.1.2. Carrying out public consultations, at central level and local public authorities' level, to identify investment priorities, respectively to support private initiatives	Ministry of Culture Local public administration authorities	Annually, starting with the 2 nd year of the planning interval	At least 10 public consultations/year	Number of public consultations Number of participants Reports of public consultations	Before and after each public consultation
Program 4.4.1.3. Adopting and applying normative and administrative acts to support investments for the tourism development of cultural heritage	Ministry of Culture Local public administration authorities	Annually, starting with the 2 nd year of the planning interval	At least 15 funding programs/year At least 50 cultural heritage sites upgraded as a tourism resource An average annual increase of 5% in the number of foreign tourists for each upgraded objective/year	Number of funding programs Amount of granted funding Number of funding beneficiaries Number of funded cultural heritage objectives The share of foreign tourists in total tourists, per year, per objective	Permanently, throughout the implementation

Program 4.4.2. Supporting the promotion of contemporary cultural expressions on international markets

Actions	Institutions	Implementation periods	Expected results	Indicators	Evaluation stages
Program 4.4.2.1. Organizing annual selection procedures	Ministry of Culture Cultural export office Local public authorities Romanian Cultural Institute	Annually, throughout the planning interval	At least 15 organized procedures/year At least 200 contemporary creations promoted on international markets/year	Number of organized procedures Share of internationally promoted contemporary cultural creations in total exports of contemporary creations Amount of funding granted	Before and after each procedure

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Titlul proiectului: **VIZIUNE STRATEGICĂ ȘI COERENTĂ PENTRU SECTORUL CULTURAL**
Codul proiectului: **SIPOCA 709 / MySMIS2014+: 129541**
Editorul proiectului: **Ministerul Culturii prin Unitatea de Management a Proiectului**

Data publicării: **octombrie 2023**

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu
poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.
